

HAC REHBERİ

IGMG Hadsch-Umra Reisen GmbH
Kitap Serisi

“Kim Allah için hacceder, bu esnada kötü işlerden ve Allah'a karşı gelmekten sakınırsa, -kul hakları müstesna- annesinin onu doğurduğu günkü gibi (günahlarından arınmış olarak) döner.”

(Buhârî, Hac, 1521; Müslim, Hac, 1350)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

IGMG Hadsch-Umra Reisen GmbH
Kitap Serisi

PLURAL Publications GmbH
Colonia-Allee 3 | D-51067 Köln
T +49 221 942240-260 | F +49 221 942240-201
www.plural-publications.eu | info@plural-publications.eu

© PLURAL Publications GmbH
2. Baskı, Köln, Nisan 2016

Tüm hakları saklıdır. PLURAL Publications GmbH'nin yazılı izni olmadan kısmen veya tamamen basılamaz, çoğaltılamaz ve elektronik ortama taşınamaz.

Yazar
Ahmet Efe

Tasarım | Dizgi | Baskı
PLURAL Publications GmbH

HAC REHBERİ

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

- 9 KÂBE VE HAC
- 11 KUR'AN VE HADİSLERDE HAC
- 15 KÂBE

HAC VE ŞARTLARI

- 21 HACCIN ŞARTLARI
- 21 Haccın Farz Olmasının Şartları
- 23 Haccın Edasının Şartları
- 24 Haccın Sahih Olmasının Şartları
- 27 İHRAM
- 29 İhramın Vacipleri
- 30 İhramın Sünnetleri
- 32 İhram Yasakları
- 34 İhramlı İçin Yapılmasında Sakınca Olmayan Hususlar
- 35 TAVAF
- 36 Umre Tavafı İçin Niyet
- 40 Tavafın Sahih Olmasının Şartları
- 41 Kudüm Tavafı
- 41 Ziyaret Tavafı
- 42 Vedâ Tavafı
- 42 Umre Tavafı
- 42 Nezir Tavafı
- 43 Nafile Tavaf
- 43 Tavafın Vacipleri
- 44 Tavafın Sünnetleri

- 45 **SA'Y**
- 47 Sa'yin Vacipleri
- 47 Sa'yin Sünnetleri
- 48 Usulüne Uygun Sa'y
- 49 Sa'y İbadetinin Sırrı
- 51 **ARAFAT'TA VAKFE**
- 55 Arafat Vakfesinin Sırları
- 56 Arafat Vakfesinin Sünnetleri
- 58 **MÜZDELİFE VAKFESİ**
- 59 Müzdelife Vakfesinin Sırları
- 62 **REMY-İ CİMÂR (Şeytan Taşlamak)**
- 65 Şeytan Taşlamanın Sırları
- 68 **HACDA KURBAN**
- 71 **HALK VEYA TAKSİR**
- 73 **İHSAR VE FEVAT**

HAC VE EDASI

- 75 Haccın Eda Şekilleri
- 75 İfrad Haccı
- 76 Temettu Haccı
- 77 Kırân Haccı
- 80 **BEDEL HAC**
- 83 **HACDA İŞLENEN CİNAYETLER**
- 84 Deve veya Sığır Kurban Etmeyi Gerektiren Cinayetler
- 84 Koyun veya Keçi Kurban Etmeyi Gerektiren Cinayetler
- 85 Sadaka Vermeyi Gerektiren Cinayetler
- 86 İşlenilmesinden Dolayı Bedel Ödenmesi Gereken Cinayetler

UMRE

89

Umrenin İfası

ZİYARETLER

93

MEKKE'DE ZİYARET YERLERİ

102

MEDİNE'Yİ ZİYARET

107

MEDİNE'DE ZİYARET YERLERİ

EKLER

115

PRATİK BİLGİLER

119

HACDA SIK SORULAN SORULAR

129

HAC SÖZLÜĞÜ

137

MEZHEPLERE GÖRE HACCIN HÜKÜMLERİ

142

MESCİD-İ HARÂM'IN BUGÜNKÜ DURUMU

143

KÂBE-İ MUZZAMA'NIN BUGÜNKÜ DURUMU

144

MEKKE PLANI

146

DUALAR

165

BAZI ARAPÇA KELİMELER

GİRİŞ

KÂBE VE HAC

Kâbe, "Allah'ın Evi" manasında "Beytullah" ismini taşıyan ve yeryüzünde inşâ edilen ilk mabettir. Mükerrerrem Mekke şehrinde bulunan bu şerefli eve, İslam'ın beş temel esasından biri olan hac ibadeti için dünyanın her köşesinden milyonlarca Müslüman koşar. Kalpleri aynı gaye ve aynı yüce hedefler için çarpan; siyahı, beyazıyla her milletten bu kardeş müminler, Mekke ve Medine'de soylu bir duruşu, kutsal bir ibadeti yerine getirirler.

İhrama girmek, Arafat ve Müzdelife'de vakfe yapmak, şeytan taşlamak ve Kâbe'yi tavaf etmek ruhları dinlendiren, gönülleri sevinç ve heyecanla dolduran yüce hareketlerdir. Müminler Allah'ın evinin çevresinde pervaneler gibi dönerken, Safâ ve Merve Tepeleri arasında sa'y ederken ve nihayet Medine'de sevgili Peygamberlerinin münevver kabrini ziyaret ederken ne kadar coşkun bir sevinç ve övünç duyarlar. Onlar bu hususta haklıdırlar. Zira yüce Allah'ın sayısız nimetlerine ve ikramlarına mazhar olmuşlardır. Bütün günahlarını gideren ve en küçük ibadetlerinin birine binlerle, yüz binlerle sevap ikram eden Rableri'nin hoşnutluğuna koşmuşlardır.

Hac bir müessese olarak düşünöldüğünde, onun asırlar boyunca kurulmuş bulunan her müesseseden daha büyük ve daha tesirli olduğu görölecektir. Zira orada dünyada bir benzeri daha olmayan toplantılar gerçekleşmekte ve müessese sürekli bir ibadet hâli olarak varlığını korumaktadır.

Hac sürekli bir ibadet hâlidir.

Ona niyet eden ve ihrama giren aday artık görevlerini tamamlayıncaya kadar nefsiyle cihadını sürdürür ve her attığı adımla sayısız sevap kazanır.

Hac mümine sabrı, tevazuyu, olgunluğu, tevekkülü, Allah için harcamayı ve Allah için sevmeyi öğretip duran bir cihad mektebidir.

Hac bir cihaddır.

Zira kelimenin tarifine baktığımızda “büyük bir işe, bir davranışa niyet etmek” gibi bir mana ile karşılaşırız ki bu, cihadın tarifine de noksansız biçimde uyar. Sonuna kadar cehd etmek ve sonuna kadar sabretmek...

Hacda yerine getirilmesi gereken hususlar birer birer incelendiğinde bu ibadetin yüce hakikatleri açıkladığı ve nice ilahî mesaj taşıdığı görülür. Bunları yeri geldikçe açıklamaya ve yüreklerimizi inançla dolduran hakikatleri belirtmeye çalışacağız.

Yardım, ümit ve başarı yüceler yücesi Rabbimiz'dendir.

KUR'AN VE HADİSLERDE HAC

Kur'ân-ı Kerîm'in muhtelif âyetlerinde hacla ilgili bilgiler verilmiş, bu yüce ibadetin ne kadar büyük inceliklere ve öneme sahip olduğu bildirilmiştir. Kutsal kitabımızın yüz on dört suresinden yirmi ikincisi "Hac suresi" adını taşır. Medine devrinde nazil olan ve yetmiş sekiz âyetten müteşekkil bulunan bu surede haccın erkânından bahsedilmekte ve önemli açıklamalar yapılmaktadır:

"O inkâr edenlere, Allah yolundan ve içinde yerlisi ile misafiri eşit tutulan Mescid-i Harâm'dan alıkoyanlara; içinde haksızlık yaparak dinsizliğe yeltenen kimselere elem verici azaptan tattıracağız." (Hac suresi, 22:25)

Bu âyetlerle yüce Allah, yeryüzünde Allah'a ibadet için kurulan ilk mabedin Mescid-i Harâm içindeki Kâbe olduğunu ve bu yerin Allah'a iman eden bütün insanların ortaklaşa toplantı ve ibadet merkezi olduğunu açıklamakta ve hiç kimsenin bu ibadeti engelleme hakkına sahip olmadığını bildirmektedir.

Nitekim Kureyş müşrikleri, müminleri Kâbe'yi tavaftan alıkoydukları için hem bu dünyada ağır bir yenilgiye uğradılar, hem de ahiret azabını hak ettiler.

Kâbe Allah'ın evidir ve müminler orayı bütün korkularından uzak ve özgürce tavaf hakkına sahiptirler. Mescid-i Harâm'ı her ne surette olursa olsun müminlere kapatmak zulümlerin en büyüğüdür.

Allah Teâlâ surenin devamında şunları açıklıyor:

“Hani bir vakit Beyt-i Harâm'ın yerini İbrâhîm'e hazırlattık da ona, 'Bana hiçbir şeyi ortak koşma, evimi tavaf edenlere, (onda) ayakta duranlara, rükû ve secde edenlere tertemiz tut.' demiştik. İnsanlar arasında haccı ilan et de yaya olarak, argın binekler üzerinde, her vadiden, her yoldan sana gelsinler. Kendileri lehine birtakım menfaatlere şahit ve hazır olsunlar. Allah'ın onlara rızık olarak sunduğu eti yenen hayvanları (kurban etmelerine) karşılık belli günlerde Allah'ın ismini ansınlar. Siz de onların etinden yiyin ve sıkıntıya uğramış fakirlere yedin. Sonra da (saçlarını, tırnaklarını kesip, üst başlarındaki) kirlerini gidersinler, adaklarını yerine getirsinler ve (yeryüzünde Allah'a ibadet için) ilk kurulan beyti tavaf etsinler. İşte (hac ibadeti) budur.” (Hac suresi, 22:26-30)

Demek ki, haccın mekânı Kâbe tevhidin kandili ve müminlerin kutsal mescididir. Orayı Hz. İbrâhîm inşa etmiş ve haccı insanlara Hz. İbrâhîm duyurmuştur. Kâbe tertemiz olacak ve müminler huzur içinde beyti tavaf edecekler. Bu vesile ile dünyanın dört bir köşesinden gelen her ırk ve renkten Müslümanlar tanışıp görüşecek, dertlerini tek dert hâline getirecek, ticari ve kültürel iş birliğini kuvvetlendirecek, düşmanlarına karşı ortak tavır alacak, günah

kirlerinden arınıp ruhi gelişimlerini sürdürecektir ve nihayet ölmeden önce ölmek sırrına erişerek ahiretten bir tablo oluşturacaktır.

Bütün bunlar Allah'ın hac vesilesiyle müminlere yaptığı ikramların bir kısmıdır. Hacla daha nice eşsiz mükafâtlara ve sevaplara kavuşulur.

“Hac bilinen aylardadır. O aylarda hacca giren kimse bilmelidir ki hacda kadına yaklaşmak, sövüşmek, dövüşmek yoktur. Ne iyilik yaparsanız, Allah onu bilir.” (Bakara suresi, 2: 197)

Bu ayetler de haccın belli bir zaman süresi içinde yapılacağı bildirilmekte ve asıl olarak da haccın her türlü kargaşa ve anarşiye mani, sövüşü ve dövüşü yasaklayan ruhi bir eğitim olduğu belirtilmektedir. Gerçekten bir mümin ihramlı iken nefsinin isteklerini dizginlemekte, sabrı ve iyiliği öğrenmekte, affı ve bağışlamayı yaşamaktadır.

Hac, her vakit anılması gereken yüce Rabb'in daha çok ve daha kuvvetle anıldığı kutlu bir merasimdir. Nitekim konuyla ilgili hadîs-i şeriflerde de bu husus belirtilmekte ve gerçek manasıyla haccı eda edenlerin mükâfatı belirtilmektedir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyuruyor:

“Kim Allah için hacceder, bu esnada kötü işlerden ve Allah'a karşı gelmekten sakınırsa, -kul hakları müstesna- annesinin onu doğurduğu günkü gibi (günahlarından arınmış olarak) döner.” (Buhârî, Hac, 1521; Müslim, Hac, 1350)

Konu ile alakalı řu hadîs-i şeriflerde de şöyle buyrulur:

“Hac etmek isteyen kimse acele etsin, geriye bırakmasın. Çünkü zamanla ya hasta olur, ya bineği kaybolur, veyahut da ihtiyaçları ortaya çıkar.”

(Ahmed b. Hanbel, Müsned, 2867)

“Makbul haccın karşılığı ancak cennettir.”

(Tirmizî, Hac, 810)

KÂBE

Müminlerin haccın farzlarından olan ziyaret tavafını yaptıkları Kâbe Mekke şehrinde. Mekke Kur'ân-ı Kerîm'de "Bekke" adıyla anılan emin bir beldedir. Bu şehir insanlığın hayatında büyük tesirleri olan, şöhreti ve saygınlığı devam edecek kutlu bir şehirdir.

Şehre ilk yerleşenlerin Hz. İbrâhîm'in hanımı Hâcer ve oğlu Hz. İsmâil olduğunu biliyoruz. Daha sonra Yemen taraflarından gelen Cürhumî Arapları burayı mamur hâle getirmiş, Hz. İsmâil de onların arasında büyümüş ve onların kızlarıyla evlenmiştir.

Mekke'nin asıl şöhreti Kâbe sebebiyledir. Gerçekten de yeryüzünde inşâ edilen ilk mabet Kâbe'dir ve Hz. Âdem'den beri insanların hürmet ve saygı gösterdiği muazzam bir mekândır. Kâbe'nin bugünkü şekline yakın biçimde inşa edilmesi Hz. İbrâhîm ve oğlu Hz. İsmâil'e nasip olmuştur. Onlar Allah'ın emri, Cebrail (a.s.)'ın önderliği ve mühendisliği ile Kâbe'yi bina ettiler. Temelini attılar, duvarlarını yükselttiler. Hacerülesved denilen mübarek taşı, tavafın başlangıcını göstereceği diye yerine yerleştirdiler.

İmam Buhârî, İbn Abbas (r.a.)'ın rivayetiyle Kâbe'nin nasıl inşa edildiğini ve Mekke şehrinin kuruluşunu uzun bir metin hâlinde zikretmiştir. Benzer rivayetler diğer hadis ve tarih kitaplarında da mevcuttur. Bu rivayetlere göre bir gün Hz. İbrâhîm oğluna:

“Ey İsmâil! Rabbim bana burada bir beyt inşasını emretti.” dedi. Onun eliyle gösterdiği yüksekçe yer Kâbe'nin bulunduğu nokta idi.

Binanın inşası için hemen çalışmaya koyuldular. Hz. İsmâil babasına yardım ediyor ve gereken malzemeyi taşıyordu. Baba ve oğul Kâbe'nin duvarlarını yükseltirken şöyle dua ettiler:

“Ey Rabbimiz! İnanetinle yükselttiğimiz şu hayırlı işimizi bizden kabul buyur. Şüphesiz ki sen duamızı işittir ve niyetimizi pek iyi bilirsin.” (Bakara suresi, 2:127)

Onlar ayrıca şöyle dua etmişlerdi:

“Rabbimiz! Bizi sana teslim olmuş kimseler kıl. Soyumuzdan da sana teslim olmuş bir ümmet kıl. Bize ibadet yerlerini ve ilkelerini göster. Tövbemizi kabul et. Çünkü sen tövbeleri çok kabul edensin, çok merhametli olansın.

Rabbimiz! İçlerinden onlara bir peygamber gönder; onlara ayetlerini okusun, kitabı ve hikmeti öğretsin ve onları her kötülükten arındırsın. Şüphesiz sen mutlak güç sahibisin, hüküm ve hikmet sahibisin.” (Bakara suresi, 2:128-129)

Allah ikisi de peygamber olan bu yüce elçilerinin duasını kabul etti. Böylece Kâbe'nin şeref ve saygınlığı arttı.

İnsanlara oranın nasıl ziyaret edileceği öğretili. Nihayet Hz. İsmâil'in soyundan, Hz. Muhammed (s.a.v.) meydana geldi. Ve O, Kâbe'nin bulunduğu Mekke'de doğdu.

Kâbe'nin inşası tamamlandıktan sonra Hz. İbrâhîm, yine yüce Allah'ın emriyle insanları beyti tavaf etmeye çağırdı. O'nun Ebû Kubeys Dağı'ndan yaptığı çağrı kıyamete kadar sürüp gidecektir. Nitekim bu çağrıya uyan milyonlarca Müslüman her devir ve dönemde Kâbe'ye koşup durmuş, orayı tavaf etmek için âdeta yarışmışlardır.

Kâbe daha sonra Müslümanların kiblesi olmuş ve müminler en büyük ibadetleri olan namazı oraya dönerek kılmaya başlamışlardır.

Kâbe'nin ortasında bulunan camiye Mescid-i Harâm adı verilir. Mescid-i Harâm, içinde yapılan her ibadetin yüz bine katlanarak mükâfatlandırıldığı, hürmet ve ihtirama layık, mübarek ve muazzam mescittir.

Kâbe Hz. İbrâhîm'den zamanımıza kadar geçen süre içinde, esas yapısından fazla bir değişikliğe uğramadı. Ancak yangın, sel ve bu gibi felaketler sebebiyle yıkıldığında yeniden tamir veya inşa edildi. Nitekim Hz. Peygamber zamanında da Kureyşliler Kâbe'yi yeniden inşa ettiler. Bu inşa sırasında Resûlullah'ın Hacerülesved'in yerine konulması için hakemlik vazifesi yaptığını biliyoruz.

Kâbe bugünkü şekliyle yaklaşık 13 metre yüksekliğinde, 12 metre boyunda ve 11 metre genişliğinde, taştan yapılmış, dört köşe bir binadır. Doğu köşesine Rüknehacerilesved denilir. Burada tavafın başlangıcını gösteren Hacerülesved vardır. Binanın güney köşesine Rüknülyemânî, batı köşesine Rüknüşşâmî, kuzey köşesine de Rüknlürîkî denir. Yer hizasından daha yüksekte bulunan kapısı, kuzeydoğu du-

varında ve Hacerülesved'e yakın kısımdadır. Kâbe'nin çevresinde zezem kuyusu ve ayrıca Hz. İbrâhîm'in Kâbe'yi inşa ederken iskele olarak kullandığı Makâm-ı İbrâhîm vardır.

Binanın üzerine yağın yağmurların dışarıya aktığı altından yapılmış oluk kuzeybatı duvarının üst kenarının ortasındadır. Kâbe'nin üzerine her sene yenilenen siyah bir örtü örtülmektedir.

Kuzeybatı istikametindeki duvarını yay gibi çeviren kısa bir duvar daha vardır ki buraya Hatim adı verilmekte ve tavaf Hatim'in dışından yapılmaktadır. Zira Hatim Kâbe'ye dâhildir ve Hz. İbrâhîm zamanında Kâbe'nin duvarı buradan itibaren yapılmıştır. Hatim Kureyşlilerin Kâbe'yi tamiri sırasında, malzeme yokluğu sebebiyle öylece bırakılmış, daha sonra da aynı şekilde kalmıştır. Hz. Hâcer ve Hz. İsmâil'in kabirleri Hatim içindedir.

Kâbe İslam tarihinin nice büyük olaylarına şahit olmuştur. Acı tatlı hatıraları barındıran bu muazzam beyt müminlerin kiblesidir.

Kible denildiğinde Kâbe'nin taştan yapılmış binası değil, bulunduğu yer anlaşılır. Bu yerin göklere kadar üst tarafı ve en derinliklerine kadar alt tarafı kible istikametidir.

Kâbe'nin binası yıkılmış olsa bile kible istikameti değişmiş olmaz. Kâbe'nin her köşesi kiblelidir. İçinde namaz kılacak olan kimse istediği yöne dönebilir. Haccı kısaca şöyle tarif edebiliriz:

“İhrama girerek, muayyen günlerde Beytullah'ı ziyaret ve Arafat'ta vakfe etmektir.”

HAC VE ŞARTLARI

HACCIN ŞARTLARI

Haccin üç farzı vardır. Bunlardan "ihram" haccin Őartı, "Arafat'ta vakfe" ve "ziyaret tavafı" da haccin rüknüdür.

Burada haccin farzlarını nakletmeden önce farz olmasının Őartlarını, edasının ve sıhhatinin Őartlarını açıklamalıyız.

HACCIN FARZ OLMASININ ŞARTLARI:

Bu Şartlar sekiz tanedir ki, birisi olmadığı zaman, o kimseye hac etmek farz olmaz.

1- Müslüman olmak

Müslüman olmayan kimseye hac farz değildir. Nitekim küfür içinde bulunduğu sırada zengin iken Müslüman olduktan sonra fakir düşmüş bir kimseye hac farz olmaz. Bir Müslüman ise zengin iken hacca gitmemiş, daha sonra fakir düşmüş ise üzerindeki hac borcundan kurtulmuş sayılmaz. Bu sebeple hacca gidecek kadar zengin olan Müslümanların bu ibadeti tehir etmemeleri gerekir. Hacca gidip geldikten sonra, Allah korusun, mürted olup dinden

dönmüş bir kimse daha sonra tekrar İslam'a girerse bir kez daha hac yapmak zorundadır.

2- Akıllı olmak

İslami sorumlulukların tamamı akıl sahibi kimseler içindir. Bu sebeple deli yahut bunak kimselere namaz, oruç gibi ibadetler yanında hac da farz değildir.

3- Ergenlik çağına ulaşmış olmak

Büluğ çağına ermemiş olan çocuklar da ne kadar zengin olurlarsa olsunlar hacca gitmekle yükümlü değildirler. Bu durumda hacca giden bir çocuk, ergenlik çağına eriştikten sonra tekrar farz olan haccı yerine getirmek zorundadır.

4- Hür olmak

Hür olmayan kimseler her ne kadar bedenî ibadetlerden olan namaz, oruç gibi amellerden sorumlu tutulurlarsa da hem mali, hem de bedenî bir ibadet olan hac ile mükellef değildirler. Esir tutulduğu yahut mahpus bulunduğu bir sırada herhangi bir şekilde hacca gidebilen kimseler hürriyetlerine kavuştuklarında bu görevi yeniden eda etmek zorundadırlar.

5- Haccın farz olduğunu bilmek

Kendisi İslam memleketlerinin dışında yaşadığı hâlde kelime-i şehadet getirerek Müslüman olan bir kimse hacca gitmenin farz olduğunu bilmediğinden bu ibadete vakıf olamamışsa onun üzerine de hac farz değildir.

6- Hac için zaruri ihtiyaçların dışında gereken paraya sahip olmak

Çocuk çocuğu ve kendinin geçimi için gerekli olan birtakım asli ihtiyaçların dışında hacca gidecek maddi imkâna sahip olmak gerekir.

7- Hacca gidecek bineğe ve yol masraflarına sahip olmak
Hac yolculuğu sırasında ihtiyaç duyacağı paraya sahip olmak demektir. Bu yol masrafı israf yahut cimrilik edilmeden geçimini ve sıhhatini koruyacak kadar nafakanın bulunmasıdır.

8- Vakte erişebilmek

Hac farızasını eda edebilecek bir vakte yukarıdaki şartları haiz olarak erişilmek durumundadır.

HACCIN EDASININ ŞARTLARI

1- Sağlık

Kör, kötürüm ve felçli olan, yahut hacca gidemeyecek kadar yaşlı ve hasta olan kimseler bu ibadetle mükellef değildir.

2- Yol güvenliği

Hac yolculuğunu güvenilir bir şekilde yapılamayacaksa durum düzeline kadar haccın edası tehir edilir.

3- Hapis ve hacdan menedilmek gibi bir engelin olmaması

Hac zamanında hapse mahkûm vaziyette bulunma veya hacdan herhangi bir sebeple menedilmiş olma durumunda haccın edası geciktirilir.

4- Kadınlar için yanlarında mahremlerinin bulunması

Hanefî mezhebine göre yanında eşleri veya mahremlerinden biri bulunmayan kadınlar yalnız başlarına hacca gidemezler. Bu hanımların yanlarında mutlaka oğul, yeğen, amca, dayı, damat, kardeş gibi aralarında ebedî olarak evlenme caiz olmayan bir akrabalarının bulunması gerekir. Şâfî mezhebine göre emniyetli üç kadın kendi aralarında anlaşarak farz olan haccı eda için yolculuk yapabilirler.

5- Eşi ölmüş veya eşinden boşanmış kadınların iddet sürelerinin bitmiş olması

Eşi ölmüş veya eşinden boşanmış kadınların iddet süreleri bitmiş ise kendilerine haccin edası şarttır. Aksi takdirde haccı eda etme işi sonraya bırakılır.

HACCIN SAHİH OLMASININ ŞARTLARI

1- Müslüman olmak

Haccın sahih olması için ilk şart Müslüman olmaktır.

2- Hac niyetiyle ihrama girmek

İhrama hac niyetiyle girilmek zorundadır.

3- Hac menâsikinin kendi zamanları içinde yapılması

Arafat vakfesi için Zilhicce'nin 9. günü, Ziyaret tavafı için Zilhicce'nin 10. günü veya daha sonraki bir zaman.

4- Hac için gerekli mekânlarda bulunmak

Vakfe için Arafat'ta, tavaf için Kâbe'de bulunmak gerekir. Haccın farz olması için gerekli bütün bu şartların eksiksiz bulunması hâlinde kişi bu kutsal ibadeti layıkıyla eda etmeye çalışır. Şayet farz olmasının şartları yerinde olduğu hâlde haccın edasının şartlarından biri veya birkaçı yerinde bulunmazsa o kişi kendi yerine bir vekili hacca gönderir, yahut vârislerine böyle bir vekil gönderilmesini vasiyet eder.

İHRAM

İhram niyet ve telbiye ile gerçekleşir. Bunlar ihramın rükünleridir. Niyet ve telbiye ile ihrama giren kimse belirli bir süre için, diğer zamanlarda kendisine helal olan bazı fiil ve davranışları nefesine haram eder.

İhramlı bir erkek belden aşağısını örten (izâr) ve belden yukarısını örten (ridâ isimli) iki parça beyaz örtüye bürünür. Artık bundan sonra her türlü gûnahtan çekinmeye ve hatta kendine daha önce helal olan bazı davranış ve fiillerden kaçınmaya çalışır.

Bu fiil ve davranışların neler olduğu daha sonra açıklanacaktır.

İhramlı kimseye “muhrim” adı verilir.

Kadınların ihramı ise kendi elbiseleridir. Onlar da ihramın gerektirdiği diğer şartlara riayet ederler.

İhrama girmek son derece anlamlı ve mühim bir hadisedir. Bununla müminler kendilerini dünyanın her türlü

süs ve ziynetinden arındırarak, ahiret gününü yaşarlar. Onlar bu beyaz elbiseleriyle kıyamet gününde toplanmış kalabalığa benzerler. Bu hâllerleriyle Allah'a daha da yakın olmayı ümit ederler.

İhramın iki rüknü vardır; bunlar "niyet" ve "telbiye"dir.

İhramın sahih olması için niyet şarttır. Bu, hacca veya umreye veya her ikisine birden niyet etmektir.

İhramın ikinci rüknü telbiyedir. Telbiye ihrama niyet ettikten sonra, erkeklerin yüksek sesle, kadınların ise daha yavaş söyledikleri şu sözlerdir:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ ، إِنَّ الْحَمْدَ
وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

"Lebheyk Allahümme Lebheyk. Lebheyke lâ şerîke leke lebheyk. Inne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk. Lâ şerîke lek."

Manası ise şudur:

"Emrine amadeyim, ey Rabbim! Emrine amadeyim, ey Rabbim! Emrine amadeyim! Emrine amadeyim! Senin şerîkin (ortağın) yoktur, emrine amadeyim! Muhakkak ki bütün övgü, nimet ve mülk senindir. Senin şerîkin yoktur."

Hac veya umre yapanların söyledikleri bu sözler Allah'a olan bağlılıklarının coşkun bir eda içerisinde tekrar tekrar ifade edilmesidir. Telbiye getirmek çok sevaptır. Telbiyeyi her başlayışta üç defa tekrarlamak, ondan sonra

tekbir, tehlil, salavât-u şerîfe ve dua okumak sünnettir. Bu sözler Zilhicce'nin 10. günü, yani Kurban Bayramı'nın birinci günü, Akabe cemresinde ilk taşın atılması ile son bulur.

Bu süreye kadar ihramlı kimse yokuşlarda, inişlerde, her kalabalığa rastladığında sık sık telbiye söyler. Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) bir hadîs-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

“Cenâb-ı Hakk'ın Arefe gününden daha çok kullarını cehennemden azad ettiği hiçbir gün yoktur. Saçları başları dağılmış, toza toprağa belenmiş hâlde Arafat'ta toplanıp 'Lebbeyk!' diye çağrışan kullarını meleklerine göstererek: 'Bunlar ne istiyorlar?' diye onlarla meleklerle karşı övünür.” (Müslim, Hac, 436)

İHRAMIN VACİPLERİ

İhramın iki vacibi vardır. Bunlar ihrama mîkât yerleri denilen yerlerde girmek ve ihram yasaklarından kaçınmaktır.

İhrama mîkât yerlerinde veya mîkât yerlerinden önce girmek vaciptir.

Mîkât yerleri, Medine istikametinden gelenlerin ihrama girdiği yer olan Zülhuleyfe, Şam yönünden gelenler için Cuhfe, Irak yönünden gelenler için Zâtürk, Necid istikametinden gelenler için Karnülmenâzil ve Yemen taraflarından gelen hacılar için Yelemem adı verilen yerlerdir.

Kara yoluyla hacca gelenler bu sınırları ihramsız geçmezler. Hava yoluyla gelenlerin ise bu yerler hizasında ihramlı bulunmaları gereklidir.

İhram Mescid-i Harâm bölgesine tazim ve hürmet için vacip olduğundan bu bölgeye hac veya umre dışında ziyaret yahut ticaret için gelenlerin de ihrama girmeleri vacip olur.

Harem bölgesi ile mîkât sınırları arasında kalanlar hac veya umre için ihrama girmek istediklerinde buldukları yerde ihrama girerler. Harem bölgesi ile mîkât arasındaki bu yerler Hill olarak adlandırılır.

İHRAMIN SÜNNETLERİ

İhrama girerken temizlik kastıyla gusül abdesti almak, izâr ve ridâ denilen iki parça dikişsiz beyaz örtüye bürünmek, ihrama girerken eğer kerahat vakti değilse ihramın sünneti niyetiyle iki rekât namaz kılmak, bu iki rekâtlık namaz kılınmazsa bunu daha sonra kılmak.

Telbiyeyi her fırsatta ve çokça okumak, gusülden önce tırnakları, kasık ve koltuk altı kıllarını kesmek ve güzel koku sürünmek de sünnettir.

İzâr ve ridânın beyaz renkte olması, yeni veya yıkanıp temizlenmiş olması müstehaptır. Bu örtülerin geniş, rahat havlu veya peştamal cinsinden bir şey olması tavsiye edilir.

Bütün bunları özetleyecek olursak: İhrama girmek isteyen kimse mîkât yerlerine geldiğinde mümkünse her türlü temizliği yapıp gusül abdesti alır. Eğer buna imkân bulamıyorsa sadece abdest alır. Üzerindeki normal elbiselerini çıkartıp izâr ve ridâyâ sarınırken ihrama niyet eder. Hemen arkasından yüksek sesle telbiye getirir. Bunu üç kere tekrar eder ve iki rekât namaz kılar. Daha sonra da ihramdan çıkıncaya kadar ihramın bütün yasaklarına uymaya çalışır.

● MEDİNE

● Zülhuleyfe

MİKÂTİ İHRAMSIZ GEÇMEK

İhramın şartlarından birisi, mîkât yerinden ihrama girmek, yani hac veya umreye niyet etmek olduğuna göre, ihramsız olarak bu bölgelerin geçilmesi hâlinde geri dönülerek ihrama girilir. Eğer geri dönme imkânı yoksa, ihramsız mîkât yeri geçildiği için bir kurban cezası gerekir. İlk ziyaret yeri Medine ise Cidde'ye ihramsız girilebilir. ihrama daha sonra Medine'de, Zülhuleyfe'de girilir.

Bedir

● Cuhfe

Rabiğ

KIZILDENİZ

Cidde

● Mîkât Mahâlleri

● MEKKE

● Zâtürk

● Karnül-menâzil

Taif

● Yelemlem

İHRAM YASAKLARI

İhrama girdikten sonra birtakım yasaklar başlar ki bunlara uyulmaması hâlinde hem haccın sevabında bir eksilme, hem de birtakım dünyevi cezalar söz konusu olur. İhram-
lının bu yasakları bilmesi ve bunlardan birini işlediğinde çekeceği cezanın ne olduğunu öğrenmesi icap eder.

1- İhrama mîkât sınırları içinde veya öncesinde girilir.

Şayet mîkât sınırları ihramsız geçilmişse mutlaka geri dönülmesi ve o yerlerde ihrama girilmesi gerekir. Bunu yapmayanların bir ceza kurbanı kesmeleri icap eder.

2- İhramlı kimse için cinsî münasebet haramdır.

Eğer Arafat'taki vakfeden önce böyle bir hareket vuku bulursa hac fasid olur. Yeniden hac yapmak gerekir. Arafat'ta vakfeden sonra cinsî münasebette bulunan bir kimsenin deve kurban etmesi gerekir. Şayet bu kimse Akabe cemresinde şeytanı taşıyıp henüz tıraş olmadan cinsî münasebette bulunursa bir koyun kurban etmek zorundadır.

3- İhramdan çıkabilmek için şeytan taşlamak, kurban kesmek ve tıraş olmak icap etmektedir.

Şeytan taşlamadan ve kurban kesmeden önce tıraş olan kimsenin ceza olarak bir koyun kurban etmesi icap eder.

4- Koku sürünmek de ihramın yasaklarındandır.

Muhrim olan kimse vücuduna veya üzerindeki izâr ve ridâsına hiçbir güzel koku süremez. Böyle bir hareket sonunda ya koyun kurban etmesi yahut sadaka vermesi gerekir. Eğer koku sürülen organ çok ise kurban cezası, az ise sadaka verme cezası gerekir. Bir azanın tamamına veya bütün azalarına güzel koku sürünen kimse ceza olarak bir koyun kurban edecektir. Başına kına yakan kimse de koyun cezası ile cezalandırılır.

İhramlı kimsenin kokulu sabun, kokulu sürme, kokulu ilaç kullanması caiz değildir. Bu hâllerde bazen koyun kurban etmek, bazen de kefarete için sadaka vermek icap eder.

5- İhramlı için tırnak kesmek de yasaktır.

Bir elinin veya ayağının tırnaklarının tamamını kesen bir muhrim koyun kurban etmek zorundadır. Daha az sayıda tırnağını kesen kimse ise her biri için bir sadaka verir.

6- Dikişli elbise giymek, yahut topuğu kapalı ayakkabı giymek de muhrim için caiz olmaz.

Tam bir gün, yani sabahtan akşama kadar dikişli bir elbise giyen muhrimin bir koyun ya da keçi boğazlaması vaciptir. Daha az süre için sadaka vermek gerekir.

Muhrimin dikişli elbiseyi yahut ayakkabıyı kasten, unutarak yahut zor kullanıldığı için giymiş olması cezayı düşürmez. Dikişli elbiseler eğer kolları giyilmeden omuza atılan cübbe, palto gibi bir şey olursa ve onlar omuza atılarak kullanılırsa bir ceza gerekmez.

Muhrim başını örten bir takke veya benzeri şey kullanamaz. Eğer bu takke veya sarığı bir gece veya gündüz müddeti süresince giymişse kurbanla cezalanır. Daha az süre için ise sadaka vermesi icap eder.

7- Avlanmak da ihramlı için yasaktır.

Muhrim hiçbir kara hayvanını avlayamaz. Bu hususta av hayvanını bilerek öldüren, bilmeden veya unutarak ya da yanılarak öldüren, yahut öldürülmesine yardımcı olan kimse arasında fark yoktur. Bunlar ceza olarak avlanan hayvan için takdir edilen bedeli ödemek yahut bir koyun veya keçi kurban etmek zorundadırlar.

8- İhramlı kimsenin Harem sınırları içindeki yaş ağaçları kesmesi, otları koparması yasaktır.

Ağaç kesmenin yahut ot koparmanın cezası ya onun kıymetini tasadduk, yahut bir koyun veya keçi keserek harem dâhilindeki fakirlere dağıtmaktır. Kuru ağaçları kesmekte, yahut kurumuş otları koparmakta sakınca yoktur.

9- İhramlı iken kavga etmek veya münakaşa etmek de yasaklar arasındadır.

Böyle yapan kimseler kefareet için sadaka verirler.

İHRAMLILIK İÇİN YAPILMASINDA SAKINCA OLMAYAN HUSUSLAR

İhramlı kimse su veya kokusuz sabunla her türlü temizliği yapabilir, gusledebilir. Çamaşır yıkamak, dikişli de olsa para kesesi veya kemeri kullanmak, bunları boyna asmak, şemsiye kullanmak, ağaç altında gölgelenmek, kapalı bina içinde bulunmak, yüzük takmak, kokusuz sürme, diş fırçası veya misvak kullanmak, nalın tipi takunya veya benzeri terlikleri giymek sakıncalı değildir.

Kadınların ihramı elbiseleridir. Ancak bu elbiselerin teni göstermeyecek, kalın ve beyaz renkte olması tavsiye edilir.

Tekrar hatırlatmalıyız ki; bir kimse ihrama girdiği andan itibaren tıraş olamaz, vücudundan bir tüy koparamaz, tırnaklarını kesemez, koku sürünemez, cima edemez, cimaya götürücü hâl ve davranışlarda bulunamaz, kötü söz söyleyemez, hiç kimse ile kavga veya münakaşa yapamaz, kalp kıramaz, gönül yıkamaz.

Bütün bunlarla âdeti bir melek hayatı yaşamaya çalışır. Zaten ihramlı olmak her türlü günah ve kusurlardan uzaklaşmak içindir.

TAVAF

İhramın yasaklarına uyarak ve sık sık telbiye getirerek Mekke'ye erişen hacılar bütün heyecan ve sevinçleriyle eşyalarını yerleştirir, yeniden gusül abdesti alır ve gündüz vaktini tercih ederek Allah'ın muazzam beytine giderler. Harem-i Şerif'in kapısına gelinceye kadar telbiye, tekbir, tehlil ve salât-u selâm getirirler. Harem'in kapısında telbiyeye son verir; huşu, huzur ve büyük bir edeple içeri girerler.

Beytullah görüldüğünde üç defa tekbir ve tehlil getirilir. Orada Allah'ın verdiği bu büyük nimet için ona teşekkür edilir ve şükürle dua edilir. Bu dua sırasında şunları söylemek mümkündür:

اللَّهُمَّ زِدْ هَذَا الْبَيْتَ تَشْرِيفًا وَتَكْرِيمًا وَتَعْظِيمًا ، وَ مَهَابَةً
وَ بَرًّا ، وَ زِدْ مَنْ شَرَّفَهُ وَ كَرَّمَهُ وَعَظَّمَهُ مِمَّنْ حَجَّهٗ أَوْ اعْتَمَرَهُ
تَشْرِيفًا وَ تَعْظِيمًا وَ مَهَابَةً وَ وَبَرًّا

“Allah’ım! Şu mübarek beytin şeref, hürmet, azamet ve heybetini artır. Ona hürmet ve tazimde bulunan hacıların, hac ve umre yaparak onu ziyaret edenlerin de şeref, mertebe ve iyiliğini çoğalt.”

Sonra vakit geçirilmeden tavafın başlangıç noktası olan Hacerülesved istikametine doğru yürünür. Buraya varılınca Temettü ve kırân haccına niyet edenler umre tavafına, ifrad haccına niyet edenler de Kudüm tavafına niyet ederler.

UMRE TAVAFI İÇİN NİYET

اللَّهُمَّ إِنِّي نَوَيْتُ أَنْ أُتَدِّيَ طَوَافَ بَيْتِكَ الْحَرَامِ فَيَسِّرْهُ لِي
وَتَقَبَّلْ مِنِّي سَبْعَةَ أَشْوَاطٍ طَوَافِ الْعُمْرَةِ لِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ

“Allah’ım Senin rızan için umre tavafına niyet ediyorum. Bana kolaylık ver ve bunu benden kabul buyur.”

Kudüm tavafı için de şöyle niyet edilir:

اللَّهُمَّ إِنِّي نَوَيْتُ أَنْ أُتَدِّيَ طَوَافَ بَيْتِكَ الْحَرَامِ فَيَسِّرْهُ لِي
وَتَقَبَّلْ مِنِّي سَبْعَةَ أَشْوَاطٍ طَوَافِ الْقُدُومِ لِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ

“Allah’ım Senin rızan için Kudüm tavafına niyet ediyorum. Bana kolaylık ver ve bunu benden kabul buyur.”

Bu niyetlerden sonra tavaf yapacak olan kimse önce Hacerülesved’i öper. Ancak izdiham sebebiyle ve başkalarını rahatsız etmek korkusu yüzünden buna imkân bulamıyorsa, Hacerülesved karşıdan, eller kaldırılmak ve:

بِسْمِ اللّٰهِ اللّٰهُ اَكْبَرُ اللّٰهُ اَكْبَرُ وَ لِلّٰهِ الْحَمْدُ

“BismillahiAllahu Ekber!Allahu Ekberve lillâhilhamd” denilmek suretiyle selamlanır. Bu selama “istilâm” adı verilir.

Daha sonra Kâbe sol tarafa alınarak etrafında dönmeye başlanılır. Bu dönüş yedi kez tekrarlanır. Her dönüşü “şavt” adı verilir. Demek ki bir tavafta yedi şavt vardır. Tavaf sırasında çeşitli dualar okunur. Ayrıca tavafın Hatim denilen duvarın arkasından yapılması gerekir.

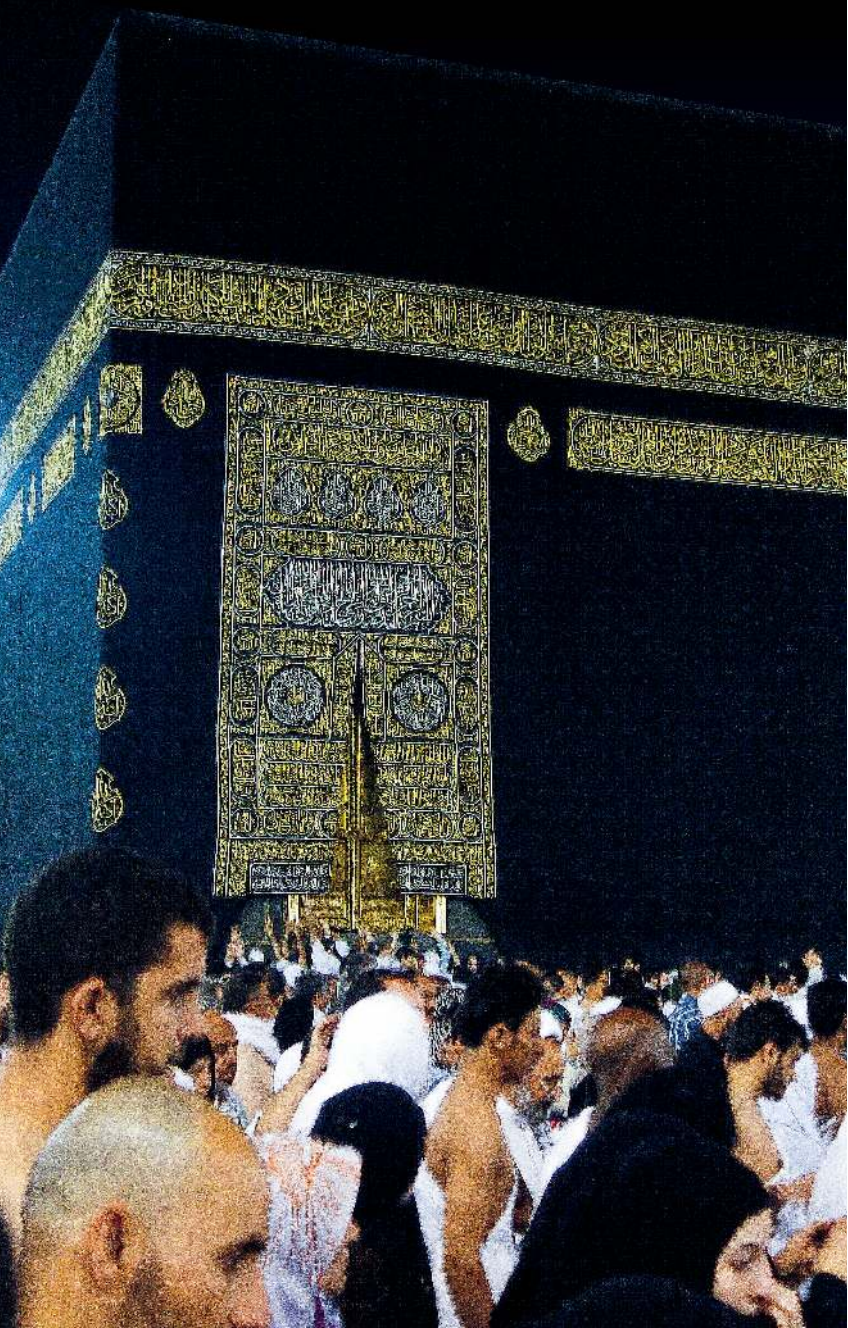
Hatim Kâbe’nin Altınoluğu tarafında, yerden bir metre yükseklikte ve bir buçuk metre genişlikte olan yarım daire şeklinde bir duvardır. Buranın iç kısmı da Kâbe’dendir.

Tavafa başlarken ve her dönüşte Hacerülesved’in hizasına gelindiğinde bu mübarek taş istilâm edilir, Rüknlüyemânî’ye selam verilir.

Bütün şavtlarda Rüknlüyemânî ile Hacerülesved arasında şu dua edilir:

رَبَّنَا ءَاتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا
عَذَابَ النَّارِ وَ أَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ
يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

“Ey Rabbimiz! Bize dünyada iyilik, ahirette de iyilik ver. Bizi cehennem azabından koru ve iyilerle birlikte cennete koy. Ey âlemlerin Rabbi olan aziz ve çok bağışlayıcı Allah’ım, günahlarımızı bağışla.”

Kendisinden sonra sa'y yapılacak tavafların tamamında ıztıbâ, ilk üç şavtı sırasında remel yapmak sünnettir.

Iztıbâ, ihramı sağ omuzun altından sol omuzun üstüne alarak, sağ kolu ve omuzu açıkta bırakmak demektir.

Remel, kısa adımlarla ve omuzları silkeleyerek çalımli, sert, heybetli, canlı ve süratli şekilde yürümek demektir. Bu, Asr-ı saâdet döneminde müşriklerin, Kâbe'yi tavaf eden müminleri görünce onları zayıflıkla itham etmeleri üzerine Peygamberimiz'in: "Bugün kendisini müşriklere karşı güçlü olarak gösteren kimseye Allah rahmetiyle muamele etsin." buyurması ve bizzat kendisinin de remel yapması suretiyle sünnet olmuştur. Bugün de Müslümanlar tavafın ilk üç şavtında her türlü düşmana karşı İslam'ın izzet, şeref ve kudretini göstermek ister gibi remel yaparlar.

Büyük bir edep, huşu ve tevazu ile ve kimseleri incitmeden tavaf bitirildikten sonra hacı, Makâm-ı İbrâhîm'in arkasında iki rekât tavaf namazı kılar. Makâm-ı İbrâhîm civarında namaz kılma imkânı bulamayanlar Kâbe'nin herhangi bir istikametinde bu namazı eda ederler.

Her tavaftan sonra bu iki rekâtlık namazı eda etmek vaciptir. Ne var ki, kerahat vakti içinde kılınmaz. Daha sonra kılmak icap eder.

Tavaf namazı sırasında birinci rekâtta Fâtiha'dan sonra Kâfirûn, ikinci rekâtta da İhlâs surelerini okumak daha evladır.

Kâbe civarında namaz kılan kimsenin ister farz, ister vacip, isterse nafîle namaz kılariken huşu ve hudûya engel olmuyorsa, gözlerini Kâbe'ye çevirmesinde ve sürekli

oraya nazar etmesinde sevap vardır. Kâbe'nin görünmediği yerlerde namaz kılanlar secde mahâlline bakarlar.

İki rekâtlık tavaf namazı bittikten sonra hacı, istediği duayı yapar. Sonra mümkünse Kâbe kapısı ile Hacerülesved arasında kalan ve ismine "Mültezem" denilen yere gelerek, ellerini kaldırıp yine huşu ve huzur içinde dua eder.

Mültezem'de dua etmenin sevabı pek büyüktür. Sevgili Peygamberimiz bir hadîs-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

"Hiçbir kimse bu Mültezem'in yanında dua etmez ki, onun duası kabul edilmesin." (Beyhakî, Sünenü'l-Kübrâ, Hac, V, 164)

TAVAFIN SAHİH OLMASININ ŞARTLARI

- 1- Tavaf Kâbe'nin etrafında ve Harem-i Şerif içinde yapılabılır.
- 2- Bir tavafta en az dört şavtın yapılmış olması icap eder. Hacla ilgili tavaflarda eksik kalan şavtlar için sadaka gerekir.
- 3- Tavafa mutlaka Hacerülesved istikametinden başlanacaktır. Aksi takdirde o şavt yerine getirilmiş olmaz.
- 4- Hacla ilgili tavaflar belirli zamanlar içinde yapılır.

Hacla ilgili tavaflar üç nevidir. Bunlar Kudüm tavafı, Ziyaret tavafı ve Vedâ tavafidir. Bunların dışındaki diğer tavaflar çeşitleri ise şunlardır: Umre tavafı, Nezir tavafı, Nafile tavafı.

KUDÜM TAVAFI

Mekke'ye gelen hacıların ilk yapacağı tavaftır. Bu tavaf ifrad haccı ve kırân haccına niyet edenler için sünnettir.

İfrad haccına niyet eden bir kimse Mekke'ye gelince hemen Kudüm tavafına niyet ederek bunu tamamlar.

Kırân haccına niyet eden bir kimse ise önce umre tavafını ve sa'yini yaptıktan sonra Kudüm tavafını eda eder. Kudüm tavafından sonra sa'y yapılmayacaksa ıztibâ ve remel de yapılmaz. Fakat farz tavafın sa'yi yapılacaksa, ki âfâkîler için böylesi evladır, ıztibâ ve remel de yapılır.

Kudüm tavafı Arafat'taki vakfeye kadar olan süre içinde yapılabilir. Daha sonra Kudüm tavafının vakti geçmiş olur.

ZİYARET TAVAFI

Ziyaret tavafı, haccın iki rüknünden biri ve farz olan tavaftır. Sahih olması için Arafat vakfesinden sonra yapılması ve niyet edilmesi icap eder. Bu tavafın vakti, bayramın ilk gününün şafak vaktinden başlayıp ömrün sonuna kadar devam eden süredir. Ancak Kurban Bayramı'nın ilk üç günü içinde yapılması vaciptir. Mazeret olmadan daha sonraya bırakılması hâlinde ceza olarak bir koyun veya keçi kurban etmek gerekir.

Bu süre içinde kadınlık hâlleri devam eden hanımlar, bir süre bekler ve temizlendikten sonra tavaf yaparlar. Gecikme sebebiyle kendilerine bir ceza gerekmez. Ancak mutlaka kendilerinin tavaf etmeleri şarttır. Birilerini vekil ederek bu tavafı yaptırılmazlar. Hac, Ziyaret tavafı ve Vedâ tavafının yapılması ile son bulur.

VEDÂ TAVAFI

Mîkât sınırları dışından gelen hacılar için vacip olan Vedâ tavafı Mina'da taşlar tamamen atıldıktan ve Mekke'den ayrılmadan önce yapılır.

Ziyaret tavafından sonra yapılan herhangi bir nafîle tavaf, Veda tavafı yerine geçer. Mutlaka Vedâ tavafı diye niyet edilmesi şart değildir.

Ay hâli gören kadınlar Vedâ tavafını yapmadan Mekke'den ayrılacak olsalar bir cezaya uğramazlar.

UMRE TAVAFI

Sadece umre yapmak isteyenler, yahut umre veya hacca ayrı ayrı niyet ederek temettu haccı yapmak isteyenler veya umre ve haccın ihramını birleştirerek kırân haccına niyet eden kimseler umre tavafı yaparlar. Bu, onların Mekke'ye gelince ilk yaptıkları tavaftır. Arkasından sa'y yapılacağı için bütün şavtlarında ıztıbâ ve ilk üç şavtında ise remel yapılması sünnettir.

NEZİR TAVAFI

Böyle bir tavaf, nezreden kimse için vacip olur. Eğer nezreden kimse bunun için bir vakit belirlemişse, o vakte riayet etmek zorundadır. Nezir tavafından sonra sa'y yapmak gerekmez.

NAFİLE TAVAF

Mekke'de bulunan kimselerin zaman zaman Kâbe'ye gelerek, istedikleri süre içinde yaptıkları tavaftır. Arkasından sa'y yapılması icap etmez.

Bu tavaf Mekke dışından gelenler için nafile namaz kılmaktan daha evladır. Hatta nafile bir umre yapmaktansa tavafa devam etmek ve onun sayısını artırmak daha sevaptır.

Hacıların çoğu bu hususa dikkat etmemekte ve sürekli Umre Mescidi'ne gidip gelerek umre yapmaya çalışmaktadırlar. Hâlbuki bir umreden sonra bol bol nafile tavafla meşgul olmak daha hayırlıdır.

TAVAFIN VACİPLERİ

- 1- Tavafa Hacerülesved'den başlamak
- 2- Tavaf ederken Kâbe'yi sol tarafa alarak, sağdan yürümek
- 3- Mazereti yoksa yaya olarak tavaf etmek
- 4- Abdestli olmak, gerekmişse gusletmiş bulunmak
- 5- Setr-i avrete riayet etmek
- 6- Tavafı Hatim denilen yerin dışından yapmak
- 7- Yedi şavtı tamamlamak
- 8- Tavaftan sonra iki rekât namaz kılmak

TAVAFIN SÜNNETLERİ

- 1- Tavafa başlarken, başlangıç noktası olan Hacerülesved'e, Rüknyemânî istikametinden gelmek
- 2- Tavafın başında ve her şavtın sonunda Hacerülesved'i selamlamak
- 3- Şavtları ara vermeden peş peşe yapmak
- 4- Erkeklerin ıztıbâ ve remel yapmaları
- 5- Nafile tavafı çokça yapmak
- 6- Erkeklerin Kâbe'ye mümkün olduğu kadar yaklaşmaları, kadınların ise izdihamdan uzaklaşmaları

SA'Y

Hanefî mezhebine göre haccın vaciplerinden biri olan sa'y, Kâbe'nin iki tarafındaki Safâ ve Merve tepeleri arasında, Safâ Tepesi'nden başlamak üzere, dört kere Safâ'dan Merve'ye, üç kere de Merve'den Safâ'ya gidip gelmeye denir. Her gidiş veya geliş bir şavttır. Öyleyse bir sa'yde yedi şavt bulunur. Sa'y yapılan yere "Mes'â" adı verilir.

Yedi şavtın tamam olması için sa'ye mutlaka Safâ Tepesi'nden başlanması icap eder. Sa'y yapılırken her şavtta, iki tepe arasında bulunan ve iki yeşil lamba ile işaretlenmiş olan kısım arasında erkeklerin "hervele" yapmaları sünnettir.

Hervele süratli, çalımli ve canlı şekilde yürümektir. Bu, Hz. Hâcer validemizin hatırasını canlandırmak üzere yapılır. Zira İslami kaynaklarda belirtildiği üzere Hz. İbrâhîm, hanımı Hz. Hâcer ve oğlu Hz. İsmâil'i Kâbe civarına getirip bırakmıştı. Hz. Hâcer bir süre sonra su aramak için Safâ ve Merve tepeleri arasında yedi kez gidip gelmiş, bugün hervele yapılan kısımda ise (bu kısım biraz daha engin olduğu için) oğlunu göremediğinden hızlıca yürümüştü.

Kadınların sa'y esnasında hervele yapmaları gerekmemektedir.

Sa'y başlı başına bir ibadet değildir. Onun için de tekrarı olmaz. Sadece Umre veya Ziyaret tavafindan sonra yapılır.

SA'YİN VACİPLERİ

1- Gücü yeten kimselerin yürüyerek sa'y etmesi.

Tıpkı tavafta olduğu gibi hasta ve yürümeye güç yetiremeyen yaşlı kimseler birilerinin sırtında yahut bir arabaya binerek sa'ylerini yapabilirler.

2- Sa'yin tavaftan sonra yapılması.

Sa'y sadece Umre veya Ziyaret tavafindan sonra yapılır.

3- Yedi şavt olarak tamamlanması.

Hanefî mezhebine göre sa'yin dört şavtının mutlaka yapılması gerekir. Diğer şavtlar eksik kalırsa her şavt için sadaka vermek icap eder. Sa'y dört şavttan eksik bırakılır ve daha sonra yeniden yapılmaz veya eksik şavtlar tamamlanmazsa ceza kurbanı gerekir.

Şâfiî mezhebinde bütün şavtlar rükun olduğundan yedi şavt tamamlanmadığı sürece sa'y yapılmış sayılmaz.

4- Safâ Tepesi'nden başlanıp Merve Tepesi'nde bitirilmesi.

Sa'ye mutlaka Safâ Tepesi'nden başlanması icap eder.

SA'YİN SÜNNETLERİ

1- Abdestli olmak. Kadınlar ay hâli gördükleri zaman içinde de kerahatsiz olarak sa'y edebilirler.

- 2- Tavaf ile sa'yi peş peşe yapmak. Yani tavaf namazından hemen sonra sa'ye başlamak.
- 3- Sa'ye başlamadan önce Safâ Tepesi'nden Hacerülesved'i selamlamak.
- 4- Her şavtta Safâ ve Merve tepelerinde, Kâbe'yi görecek kadar yükseğe çıkmak.
- 5- Safâ ve Merve tepelerinde yüzü Kâbe'ye çevirerek tek-bir ve tehlil getirmek, dua etmek.
- 6- Vadi tabanında erkeklerin hervele yapmaları, diğer yerlerde normal yürümeleleri.
- 7- Sa'y esnasında dua ile meşgul olmak.
- 8- Şavtları aralıksız ve peş peşe yapmak.

USULÜNE UYGUN SAY

Tavaf namazından sonra Hacerülesved selamlanır ve Safâ Tepesi'ne çıkılır. Burada umre veya haccın sa'yi için niyet edilir. Bu niyette şöyle denir:

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ نَوَيْتُ السَّعْيَ مَا بَيْنَ الصَّفَا وَ الْمَرْوَةِ سَبْعَةَ
اَشْوَاطٍ سَعْيِ الْحَجِّ (الْعُمْرَةِ) فَيَسِّرْهُ لِيْ وَتَقَبَّلْ مِنِّيْ

"Allah'ım! Senin rızan için Safâ ile Merve arasında yedi şavt hac (veya umre) sa'yini yapmaya niyet ediyorum. Bu ibadeti bana kolay kıl ve bunu benden kabul buyur."

Sonra Kâbe'ye dönülüp tekbir, tehlil ve salavat-ı şerifeler okunur ve Merve'ye doğru yürünür. Bu esnada ileride metinlerini vereceğimiz dualar okunur. Dileyen başka dualar da yapar.

Sa'yin bütün şavtlarında erkekler hervele yaparlar. Hervele esnasında şu dua edilir:

“Allah'ım! Günahlarımı bağışla, bana merhamet et, affet ve bana ikram et. Bildiğim bütün günahlardan vazgeçiyorum. Sen bizim bilmediklerimizi de bilirsin. Şüphesiz ki Sen azîz ve en kerîm olansın.”

Merve'de yine Kâbe görülecek kadar yükseğe çıkılır. Beytullah'a dönülüp tekbir, tehlil ve salavatlar okunur, eller kaldırılıp dua edilir ve yedi şavt tamamlanarak sa'y bitirilir.

Sa'y umre ve hac için birer defa yapılır. Umre sa'yi umreden sonra, haccın sa'yi de hacdan sonra yapılır. haccın sa'yini ziyaret tavafından önce yapmak caizdir. Âfâkîler için böyle yapmak evladır.

SA'Y İBADETİNİN SIRRI

Sa'y içinde büyük hikmetler barındıran önemli bir ibadettir. Kul, Safâ ve Merve tepeleri arasında böyle yedi defa gidip gelmekle ilahî rızayı arayışın sembolü hâline gelir. Gerçekten sa'y bir arayıştır. Hz. Hâcer'in yaptığı gibi, ihtiyaçlar için tabiatın kalbinde araştırma yapmak ve sanki taştan su çıkarma girişimidir.

Yaşamaya ve başkalarını yaşatmaya, ümitsizliğe ve miskinliğe karşı, hazırcılığa ve taklitçiliğe karşı büyük bir mücadeleye şuurudur sa'y. Elimizden geleni yaparak içimizdeki çölde ve ihmal edilmiş tabiatın derinliklerinde coşkulu bir

pınarın zezem gibi akmaya başladığını hissedeceğiz. İmam-ı Gazâlî sa'yin hikmetini şöyle özetler:

“Kul, sa'y ile Rabbi'ne hizmetteki ihlasını göstermek, kendisine rahmet ve merhamet gözüyle bakılmasını istemek için, arka arkaya padişahın bahçesinde gidip gelen bir kimse gibidir. Kul, birincisinde affedilmediği takdirde, ikincisinde affedileceğini umarak Safâ ile Merve arasında gidip gelmeye devam eder.”

ARAFAT'TA VAKFE

Haccın üç farzından biri olan Arafat vakfesinin belirli şartları vardır.

Vakfe belirli bir yerde kısa da olsa bir süre durmak manasına gelir, ıstılahta ise Zilhicce ayının 9. günü, yani Kurban Bayramı'nın arefesinde, güneşin tam tepe üzerine geldiği andan, bayramın birinci günü şafak sökmesine kadar olan süre içinde, velev ki bir anlık bir zaman olsun Arafat hudutları içinde durmak demektir. Bu vakfe, haccın farzlarından olduğu için yerine getirilmediği takdirde hacı olunmaz.

Hacda ikinci bir vakfe daha vardır ki buna Müzdelife vakfesi denir ve bu vaciptir. Arafat vakfesinin önemini belirtmek üzere sevgili Peygamberimiz "**Hac, Arafat'tır.**" (Ebû Dâvûd, Menâsik, 68) buyurmuştur.

Arafat, Harem sınırları dışında fakat Hill bölgesinde, Cebel-i Rahme denilen mübarek tepenin eteklerinde, hudutları belirli bir bölgedir. Vakfe ancak bu bölge içinde yapılırsa sahih olur.

4311
KALIN
YAKESİ
MEHMET
GULLUYARI

MULAN
BEYER
AHAN
SOLAN
MECLA
YARAI

AGHIN
BILAL

UFG
26.02

EFSA
WESTERN
OTA FALK

BAUSLOD

Vakfenin zamanı Arefe günü, yani Zilhicce ayının 9. günüdür. Öğle vaktinde başlar ve Zilhicce'nin 10. günü, fecir vaktine kadar devam eder.

Ancak 9. gün güneş batmadan önce Arafat'tan ayrılmak ve bu süre içinde geri dönmek hâlde bir koyun veya keçi kurban edilmesi vacip olur. Zira Arafat'ta güneş batıncaya kadar beklemek de vaciptir.

Arafat vakfesi için gelenler, Zilhicce'nin bu 9. gününde, ikinci namazını henüz vakti girmediği hâlde öğle namazı vaktinde kılarlar. Buna cem-i takdim denilir ki, sünnettir. Bu namazları cemaatle ve Mescid-i Nemire denilen cami-de kılmak daha sevaptır. Ancak ayrı ayrı da kılınabilir. Her namazın farzı kılınırken kamet getirilmesi icap eder.

Öğle ve ikinci namazları cem-i takdim ile kılınırken, ezan okunduktan sonra önce öğlenin dört rekâtlık sünneti kılınır, sonra kamet getirilerek öğlenin farzı kılınır. Öğlenin son sünneti kılınmadan, hemen ikinci defa kamet getirilerek, ikindinin farzı eda edilir. Demek ki bu esnada öğlenin son sünneti ve ikindinin sünneti kılınmaz. Zira cem-i takdim sırasında, iki namaz arasında başka bir namaz kılmak mekruh olur.

Hayızlı, nifaslı olmak, cünüp olmak, abdestsiz bulunmak Arafat vakfesine zarar vermez. Bunun için yatağından kalkamayacak kadar ağır hasta olanlar bile bir süre için Arafat'a getirilerek vakfe yaptırılırlar. Bu esnada şuurlu veya şuursuz olmak, uykuda ve uyanık bulunmak da önemli sayılmaz.

Arafat vakfesi mutlak surette hac için girilmiş ihram ile yapılır. Bu, vakfenin sahih olması için ilk şarttır. Diğer şartlar ise daha önce açıklandığı gibi vakfeyi kendi süresi ve kendi bölgesi içinde yapmaktır.

Zilhicce'nin 9. günü, güneş batar batmaz, akşam namazı kılınmadan hemen Arafat bölgesinden Müzdelife'ye hareket edilir. Zira akşam namazı, Müzdelife'ye varıldığında, yatsı namazı vaktinde cem-i te'hir ile kılınacaktır. Bu vaciptir.

Cem-i te'hir esnasında önce akşam namazının farzı için kamet getirilir ve hemen arkasından namaz kılınır. Sonra, akşamın sünneti kılınmadan tekrar kamet getirilerek yatsının farzı kılınır. Bundan sonra yatsının son sünneti ve vitir namazı eda edilir. Cem-i te'hir cemaatle kılınabileceği gibi yalnız da kılınabilir.

Arafat vakfesi sırasında Cebel-i Rahme eteklerine gitmek ve orada büyük bir huşû içinde dua etmek çok sevaptır. Bu duada kendimiz, ailemiz, anne ve babamız ve bütün Müslüman kardeşlerimiz için tazarru ve niyazda bulunuruz. Özellikle Müslümanların birliği, bütünlüğü ve kardeşliği için gözyaşları içinde Cenâb-ı Hakk'a yalvarırız.

Sevgili Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

"Allah hiçbir günde, Arefe gününde kullarını ateşten azat ettiği kadar azat etmez. Ve o gün Allah kullarına tecelli edip, onlarla meleklerle karşı iftihar eder ve 'Kullarım, benden ne istiyorlar?' diye sorar." (Müslim, Hac, 1348)

Resûl-i Ekrem başka bir hadislerinde şöyle buyurmuştur:

"Duanın en hayırlısı Arefe günü yapılandır. Benim söylediğim ve benden önceki peygamberlerin söyledikleri en hayırlı söz: 'Lâ ilâhe illallâhu vahdehû lâ şerîke leh, lehu'l mülkü ve lehu'l-hamdu ve hüve alâ külli şey'in kadîr' sözüdür." (Tirmizî, Dualar, 3585)

İbn Abbas (r.a.)’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v.) Zilhicce’nin ilk on gününde yapılan amelleri diğer günlerde yapılan amellerden daha faziletli gördüğünü söylemiştir. Sahâbîlerden bazıları: “Allah yolundaki cihad da mı diye sormuşlar, Resûlullah şöyle buyurmuş:

“Evet, cihad da. Meğer ki bir adam kendini ve malını tehlikeye atarak çıksın ve hiçbir şeyle dönmesin.”
(Buhârî, Îdeyn, 11)

Bir rivayette de şöyle denmiştir:

“Bu on günde olduğu kadar sâlih amelin, Allah’ın en çok hoşuna gittiği başka günler yoktur.” (Tirmizî, Savm, 52)

Arafat, Peygamberimiz’in ümmetinin bağışlanacağına dair ilahî müjdeyi aldığı yerdir. O, vakfe sırasında böyle bir dua etmiş, Cenâb-ı Hak da kabul buyurmuştur. Allah vakfe yapan müminlerle iftihar ederek, meleklerine “Ey meleklerim şahit olun! Ben onları bağışladım” buyurmuştur.

Resûl-i Ekrem’in vefatından 82 gün önce gerçekleştirdiği Vedâ Haccı’nda haccın diğer esaslarının olduğu gibi Arafat vakfesinin de bütün incelikleri, onun kutlu uygulamalarıyla son şeklini alıp belirlenmiştir. Dinin kemale erdirilip tamamlandığına dair, Mâide suresinin 3. ayeti de, yine Peygamber Efendimiz (s.a.v.)’in Arafat’ta bulunduğu sırada nazil olmuştur.

ARAFAT VAKFESİNİN SIRLARI

Arafat aynı gün ve aynı saatlerde yüz binlerce, hatta milyonlarca Müslüman’ın omuz omuza vakfeye durduğu mu-

azzam ve muhteşem toplantı mekânıdır. Dünyanın hiçbir yerinde görülmesi mümkün olmayan bu manzara aslında mahşer gününü, oradaki Arasat Meydanı'nı hatırlatması bakımından da büyük önem taşır.

Allah'ın yüce çağrısı ve Hz. İbrâhîm'in içten davetine uyarak toplanan müminler, üzerlerinde kefenlerini andıran ihramlarıyla, dünyanın bütün telaşlarından sıyrılıp Hakk'ın af sancağı altına koşarlar. Güneşin olanca hararetine rağmen bu meydanda toplananlar Kâdir, Kahr, Tevâb ve Rahîm olan Allah'ın huzurunda kulluklarını izhar edip, korku ve ümitle ayakta bekler; yüreklerinden kopup gelen duygular ve içli gözyaşlarıyla günahlarını itiraf edip, rahmet sahibi yüce yaratıcının kapısını çalarlar. Genç, yaşlı, kadın, erkek, hasta, sağlam, zengin, fakir Müslümanların benzer hislerle dolup taşıdığı, kardeşlik ve sevgi bağlarıyla birbirlerine kenetlendiği, ebedî düşmanları şeytana karşı elbirliğiyle mücadele edip tekbir ve telbiyelerini göklere yükselttiği bu muazzam gün ve mekân sayısız bereketler, erişilmez nice nimetlerle doludur.

ARAFAT VAKFESİNİN SÜNNETLERİ

- 1- Arefe günü güneş doğduktan sonra, Mina'dan Arafat bölgesine doğru hareket etmek
- 2- Nemire Mescidi'nde imamın öğle namazını kıldırmadan önce, tıpkı cuma hutbesi gibi iki hutbe okuması
- 3- Cem-i takdim yapmak, yani ikindi namazını öğle namazının vaktinde kılmak
- 4- Vakfe için gusül abdesti almak veya abdestli bulunmak

5- Oruçlu bulunmamak. (Arefe günü oruç tutulması mekruhtur.)

6- Vakfeyi Cebel-i Rahme tepesinin yanında yapmaya çalışmak

7- Vakfe süresince telbiye, tekbir, tehlil, salavat ve dua ile meşgul olmak, Kur'an okumak, namaz kılmak

8- Vakfeyi mümkünse binek üzerinde, değilse ayakta yapmak. (Oturarak vakfe yapılabilir. Ne var ki ayakta duran oturandan, binek üzerinde vakfe yapan da ayakta durarak vakfe yapandan daha çok sevap kazanır.)

9- Vakfe esnasında kible istikametine dönmek

MÜZDELİFE VAKFESİ

Arafat'ta, güneş battıktan hemen sonra hacılar Müzdelife'ye gelirler. Burası Harem sınırları içinde ve Arafat ile Mina arasında bir mevkidir.

Hacda, Arefe gününü bayrama bağlayan geceyi Müzdelife'de geçirmek sünnet, Müzdelife'de vakfe yapmak ise vaciptir.

Müzdelife vakfesinin sahih olması için; hac için ihramlı bulunmak, önceden Arafat vakfesini yapmış olmak ve vakfeyi Müzdelife sınırları içinde ve bayram sabahı, tan yerinin ağarmaya başlamasından güneşin doğmasına kadar olan süre içinde tamamlamak icap eder.

Bu süre içinde isterse kısacık bir vakit dahi Müzdelife'de bulunan kimse vakfeyi yapmış sayılır. Bu esnada uykulu, uyanık, baygın olmak zarar vermez. Önemli olan orada bulunmuş olmaktır. Niyet şart değildir.

Müzdelife vakfesinin Meş'ar-i Harâm denilen yerde yapılması sünnettir. Burada da bol bol dua ve niyazda bulunulur.

Müzdelife’de vakti gelince sabah namazını kılmakta acele etmek, namazdan sonra telbiye, tekbir, tehlil, salavat ve dua okuyarak ortalık aydınlanıncaya kadar durmak ve bunları Meş’ar-i Harâm yakınlarında yapmak sünnettir.

Geceyi Müzdelife’de geçirmek de sünnettir. Bu esnada biraz uyuyup istirahat gibi, dua ve niyazla da vakit geçirilir. Şeytanı taşlamak için gereken taşlar Müzdelife’den toplanır. Bunlar nohuttan biraz daha büyük yetmiş kadar taş olup, yıkanıp temizlendikten sonra cemrelere götürülür.

Müzdelife vakfesinin zamanı bayramın birinci günü, güneş doğduktan sonra biter. Bu süre içinde vakfeyi yapmamış olan, yahut şafak sökmeden özürsüz veya zorunluluk olmadan Müzdelife’den ayrılmış olan bir kimse, vacibi yerine getirmediği için ceza olarak bir koyun veya keçi kurban eder.

MÜZDELİFE VAKFESİNİN SIRLARI

Müzdelife Hz. Âdem ile Havvâ annemizin Arafat’ta buluşmalarından sonra gelip geceyi geçirdikleri yerdir. Ayrıca Hz. İbrâhîm (a.s.) da hac ibadetini yaparken Müzdelife’de vakfe yapmış, Resûlullah’ın uygulaması da böyle olmuştur. O, Arefe günü, güneşin batışından hemen sonra hareket edip Arafat’tan Müzdelife’ye gelmiş; akşam ve yatsı namazlarını burada, yatsı namazı vaktinde “cem-i tehir”le kılmıştır.

Geceyi dua, niyaz ve istirahatle geçiren Efendimiz, fecrin ilk sırasında sabah namazını eda ettikten sonra, Kuzah Tepesi’nde vakfe yapıp, henüz güneş doğmadan Mina’ya hareket etmiştir.

Mina'da cemrelere atılacak taşlar genellikle Müzdelife'de toplanır. Bu hareket ertesi gün şeytan ve hizbiyle yapılacak olan büyük savaş için silahlanmak gibidir. Müminler bu şuur ve anlayışla Müzdelife'ye sığınırlar. Yüz binlerce, hatta milyonlarca Müslüman'ın Arafat vakfesinden sonra gelip iki dağ arasındaki bu vadide konaklar, gecenin, mahşerî bir kalabalığı bağrına basıp yarınki büyük cihada hazırlanır. Gerçekten Müzdelife kelimesinin lugat manasından yola çıkılsa bile buradaki vakfenin ne kadar önemli olduğu anlaşılır. Bu mevki öyle bir yerdir ki, üzerinde dua ve niyazda bulunan kimseyi yüceler yücresi Allah'ın rızasına, hoşnutluk ve rahmetine kavuşturur.

Burası "Meş'ar-i Harâm"dır. Şuurlanma, ibadet bilincine erme, işin hakikatini görüp, gerçek bir teyakkuz hâli ile silahlanma yeridir. Meş'ar lügatta "bilmek, hissetmek" anlamına gelen "şuur" kökünden gelir. Kelime ism-i mekân olarak kullanıldığına göre meş'ar, şuurlanma, bilip hissetme, ince manaları kavrama yeri" demek olur. Böyle bir incelik ve kalp safiyeti ile Müzdelife şuuruna ermek elbette bilgi ve emek ister. Burada hayatın anlamını, nefisle mücadelenin yüceliğini, bu mücadelenin büyüklüğünü ve ilahî rızaya en güzel biçimde kavuşma heyecanını duymak lazımdır. Bu ise Müzdelife gecesinin karanlığında, milyonlarca insanın arasında bile yapayalnız kalmayı becerip derin düşüncelere dalmayı gerektirir.

Müzdelife'de şeytanı taşlamak için gereken taşları toplayıp, belki onlara sımsıkı sarılıp uykuya dalabiliriz. İstirahat etmek, daha dinç ve daha güçlü olarak uyanmak için ise elbette caiz ve hatta gerekli bile olur. Nitekim Resûl-i Ekrem de Müzdelife'de geceyi uyku ve istirahatle geçirdikten sonra sabah namazını erkence eda edip, vakfesini de yaptıktan sonra Mina'ya hareket etmiştir.

REMY-İ CİMÂR (ŞEYTAN TAŞLAMAK)

Müzdelife’de vakfeyi bitiren hacılar bir başka önemli ibadeti yerine getirmek üzere Mina’ya gelirler. Burada çadırlarına yerleştikten sonra daha fazla vakit kaybetmeden Cemre-i Akabe’ye gidip, halk arasında büyük şeytan denilen cemreye yedi taş atarlar. Bu taşlar işaretli yere ve teker teker atılır. Nohut tanesinden büyük olan bu taşlar, baş parmakla şehadet parmakları arasında tutularak fırlatılır.

Her bir taş atılırken şöyle denir:

بِسْمِ اللّٰهِ اللّٰهُ اَكْبَرُ ، رَغْمًا لِلشَّيْطَانِ وَ حِزْبِهِ

“Bismillâhi Allâhu Ekber! Rağmen Lişşeytâni ve hizbihî”

“Allah’ın adıyla. Allah en büyüktür! Şeytana ve ona tabi olanlara rağmen bu böyledir.”

Atılan her taşın işaretlenmiş ve betonla çevrilmiş olan yerin içine düşmesi icap eder. Aksi hâlde yeniden taş atılır. Akabe cemresine taş atarken Mina'yı sağ, Mekke'yi sol tarafa almak daha uygundur. Taşları yediden fazla atmak mekruhtur. Daha az atmak ise sadaka cezasını gerektirir. Taşların yedisi birden atılırsa tek taş atılmış gibi olacağından onları teker teker ve sayarak atmak icap eder.

Taşları atmayıp da eliyle cemrenin üzerine koyan kimse bu ibadetteki gayeye uymamış olur.

Bayramın bu birinci gününde sadece Akabe cemresindeki büyük şeytanın taşlanması lazımdır. Bu taşlama işinin öğle namazından önce bitirilmiş olması sünnet, öğle ile güneşin batışı arasında yapılması caiz, güneşin batışından sonra yapılması ise caiz, fakat mekruhtur.

Akabe cemresi taşlandıktan sonra diğer iki şeytan bugün taşlanmaz.

Hacıların dikkat etmeleri gereken önemli bir husus hangi şeytanın Akabe cemresi olduğunu bilmektir. Zira şeytanları sembolize eden işaretler birbirine yakın ve üç tanedir. Eğer bayramın birinci gününde büyük şeytan yerine küçük şeytan, yahut orta şeytan taşlanmış olursa ceza olarak bir koyun veya keçi kurban etmek icap eder. Aynı gün taşlama iade edilirse, ceza kurbanı kesmek düşer.

Telbiye, Akabe cemresi taşlandıktan sonra kesilir. Artık bir daha telbiye okumak doğru olmaz.

Bayramın birinci günü büyük şeytana yedi taş atıldıktan sonra, temettu ve kırân haccına niyet edenler kurban kesmek üzere hareket ederler veya topluca kesilecek Kurbanların kesildiği haberini beklerler. Kurban kesilmeden

katiyyen tıraş olmazlar. Aksi takdirde ibadetlerin sırasını bozduklarından bir koyun veya keçi kurban etmek zorunda kalırlar. Demek ki önce şeytan taşlanacak, sonra kurban kesilecek ve daha sonra da tıraş olunarak ihramdan çıkılacaktır.

İfrad haccına niyet etmiş olanlar şeytanı taşıdıktan sonra kendilerine kurban kesmek vacip olmadığından hemen tıraş olarak ihramdan çıkabilirler.

Şeytan taşıyan, kurban kesen ve nihayet tıraş olarak ihramdan çıkan hacılar mümkünse aynı gün içinde, değilse bayramın ilk üç günü içinde Kâbe'ye giderek Ziyaret tavafını ve daha önceden yapmamışlarsa sa'yi yapıp hac ibadetlerini tamamlarlar.

Ziyaret tavafının bayramın ilk üç günü içinde yapılması vaciptir. Bu tavafı ve sa'yi yapan hacılar tekrar Mina'ya dönerek, bayram günleri ve gecelerini Mina'da geçirirler. Bu sünnettir. Bayramın ikinci günü öğleden sonra tekrar cemrelere gidilir. Burada sırasına çok dikkat ederek önce küçük şeytana, sonra orta şeytana ve en sonra da büyük şeytana yedişerden yirmi bir taş daha atılır. Bu taşlamayı öğleden önce yapmak caiz değildir.

Bayramın üçüncü günü de yine öğleden sonra cemrelere gidilerek, küçük şeytandan başlamak üzere üç şeytan taşlanır. O gün hacılar isterlerse Mina'dan ayrılırlar. O gün Mina'dan ayrılmayanların dördüncü gün de şeytanları taşlamaları icap eder.

Şeytan taşlamak vacip olduğundan bunu yapmayan veya hastalığı, yahut yaşlılığı sebebiyle kendisi gidemediği hâlde vekillerine de taşıtmayan kimselerin ceza kurbanı kesmeleri gerekir.

Gücü yetenlerin bizzat taşlamaya katılmaları icap eder. Bunların vekil tayin etmeleri caiz olmaz.

Taşlama sırasında dikkat edilecek bazı hususlar da şunlardır:

Atılan taşların taş, tuğla, kiremit gibi toprak cinsinden olması gerekir. Tezek veya kemik gibi şeyler atılmaz.

Atılan taşların tekrar atılması, büyük bir taşın parçalanarak yedi taş hâline getirilmesi, her cemreye yediden fazla taş atılması, taşların bakladan yahut fındıktan daha iri olması ve kirli bulunması mekruhtur. Taşlama bittikten sonra artan taşlar bir kenara bırakılır. Onların gömülmesi veya saklanması icap etmez.

ŞEYTAN TAŞLAMANIN SIRLARI

Şeytan taşlamak, Allah'tan başka bir gücü tanımamak ve ebedî hürriyet için yeryüzündeki zalimlerin, tağutların ve her vakit kötülükleri emreden azgın nefislerimizin üzerine yürümek demektir. Şeytanı sembolize eden bu cemrelere taş atarak aslında İblîs'in yeryüzündeki üssünü dağıtmak amaçlanır. Nitekim taşlar atılırken: **"Bismillâhi Allâhu Ekber! Rağmen li'ş-şeytâni ve hizbihî"** yani *"Allah'ın adıyla! Allah en büyüktür! Şeytana ve hiziplerine rağmen bu böyledir!"* denir.

Şeytan taşlamak, İblîs ve onun yardımcılarıyla mücadeleye devam edileceğinin sembolik bir ifadesidir. Bu sebeple taşlar fırlatılmak ve şeytana lanet edilmek suretiyle atılır.

Remy-i Cimâr kovulmuş ve taşlanmış şeytandan, yani “Racîm” olandan “Rahmân ve Rahîm” olan Allah’a kaçışın, her türlü dünya sevgi ve ilgisinden Hak rızası için kopuşun, en çok sevdiğimiz evlatlarımız, mallarımız ve hatta kendi canlarımızdan bile vazgeçişin ifadesidir. Tıpkı İbrâhîm (a.s.) gibi İsmâillerimizi kurban etmeye olan azim ve kararlılığımızı gösterir. Herkesin İsmâil’i farklıdır. Nitekim kimileri mallarını, mülklerini, mevki ve mansıplarını, rütbe ve şöhretlerini, taç ve saltanatlarını, ilim ve bilgilerini putlaştırmakta, bu gelip geçici şeylere bağlanıp şeytanın oyuncakları hâline gelmektedir. Bütün bu putlar taşlanmadıktan, kendi İsmâillerimiz hak yoluna kurban edilmedikten sonra gerçek bir imana kavuşmak mümkün değildir.

HACDA KURBAN

Hac esnasında kurban kesmeleri vacip olan kimseler, temettu ve kırân haccına niyet etmiş olan hacı adaylarıdır. Bunlar bir hac yılı içinde umre ve hac ibadetini tamamlayabildikleri için Allah'a karşı şükürlerini ifade ederek "hedy" kurbanı keserler. Hedy, Harem için hediye edilen kurbanlık hayvan demektir.

İfrad haccına niyet edenlerin hedy kurbanı kesmeleri vacip değildir. Ancak onlar da isterlerse bu kurbanı müstehap olarak kesebilirler.

Hedy kurbanı, keyfiyet itibariyle tıpkı udhiye kurbanı gibidir. Udhiye, gücü yeten kimselerin Kurban bayramı günleri içinde kesmeleri vacip olan kurbandır. Ancak hacılar dinen misafir sayıldıklarından udhiye değil de hedy kurbanı kesmekle mükelleftirler.

Hedy kurbanları da, kurbanlık olabilen hayvanlardan kesilir. Bunlardan deve veya sığır yedi kişi için, koyun veya keçi de bir kişi için kurban edilebilir. Hedy kurbanlarının mutlaka Kurban Bayramı'nın eyyâm-ı nahr denilen ilk

üç günü içinde ve mutlaka Harem bölgesi sınırları içinde kesilmesi de vaciptir. Bu süre içinde kurbanını kesmeyenlerin, daha sonraki bir yıl, hacca giden bir yakınına bu kurbanın kesilmesi ve ayrıca bir de ceza kurbanı kesilmesi için gereken ücreti vermeleri icap eder.

Hedy kurbanlarının Mina'da kesilmesi efdaldır. Ancak bunlar Harem bölgesinin her yanında kesilebilirler.

Temettu ve kırân haccına niyet etmiş ve böylece ihramlanmış olan hacılar, kurbanlarını kesmeden tıraş olup ihramdan çıkamazlar. Bu kimseler önce şeytan taşlayacak, sonra kurban kesecek, sonra da tıraş olacaklardır. Bu sıraya uymak da vaciptir.

Hedy kurbanı bir şükür kurbanı sayıldığından onun etinden zengin ya da fakir herkes yiyebilir. Kesenler de yemekte serbesttirler.

Ceza olarak kesilen kurbanların etleri ise onu kestirenler, bakmakla yükümlü oldukları kimseler ve zenginler tarafından yenmez. Bunlar nezir kurbanı gibidirler ve sadece fakirlerin hakkı olurlar. Eğer ceza kurbanı kesen bir kimse onun etinden yemek isterse bedelini fakirlere tasadduk eder.

Birtakım kimseler temettu ve kırân haccına niyet edip de hedy kurbanı üzerlerine vacip olan hacıların bu kurbanları Harem sınırları içinde kesmeleri yerine kendi memleketlerinde kesmelerini öğütlemektedir. Bu son derece uygunsuz ve yanlış bir düşüncedir. Hedy kurbanını Harem bölgesi içinde kesmek vaciptir. Üstelik Harem bölgesi içinde kesilen bir kurbanın sevabı ile başka yer ve zamanda kesilen kurbanın sevabı asla bir olmaz.

Önemli olan yüce Allah'ın emri ve bize yüklediği görevdir. İbadetlerin bizim bilmediğimiz nice hikmet ve incelikleri vardır. Birtakım sebepler dolayısıyla, vacip bilerek terk edilemez. Hiç kimse hacda kesilen hedyin sevabından mahrum edilemez. Sonra kurbanın etinden ziyade, asıl olan kanının akıtılmış olması ve böylece Allah'a karşı bir şükürün yerine getirilmesidir.

Hedy kurbanları ya hacılar tarafından yahut da vekilleri tarafından kesilirler. Kurbanının kesildiğine dair açık bir bilgisi olmayanların tıraş olup ihramdan çıkmaları caiz olmaz. Hacıların bu hususa da çok dikkat etmeleri icap eder.

Ceza kurbanları da mutlaka Harem bölgesi içinde kesilir. Ancak bunlar için belirli bir zaman kaydı yoktur. Senenin her gününde kesilebilirler.

HALK VEYA TAKSİR

Saçları tıraş etmek veya kısaltmak haccın vaciplerindedir. Umreye niyet edenler umre sa'yinden sonra, hacca niyet edenler ise Mina'da, bayramın birinci günü şeytanı taşladıktan ve kurbanı kestikten sonra saçlarını tıraş eder veya kısaltarak ihramdan çıkarlar.

Demek ki, önce şeytan taşlanacak, sonra kurban kesilecek ve nihayet tıraş olunacaktır. Bu sırayı takip etmek de vaciptir. Kurbanını kestikten sonra tıraş olmadan ihramdan çıkanlar, vacibi terk ettikleri için yeniden bir kurban kesmek zorunda kalırlar.

Saçın en az dörtte birinin kesilmesi de vaciptir. Buna "taksir" adı verilir. Saçın tamamının tıraş edilmesi ise daha faziletli olup, buna da "halk" denilir.

Saçının dörtte birinden azını kesen kimse vacibi terk ettiğinden kurban cezasına uğrar.

Şâfiî mezhebine göre üç tel de kesilse kifayet eder.

Kadınlar ihramdan çıkmak için saçlarının tamamının ucundan şehadet parmağının ilk boğumu uzunluğunda bir parça kesmekle yetinirler.

Tıraş, ihramın bütün yasaklarını (evlilik münasebeti müstesna) ortadan kaldırır. Ziyaret tavafından sonra cinsî münasebet de helal olur.

Halk veya taksir yalnız saç içindir. Sakal ve bıyık traş bu konuda tıraş sayılmaz. Saç tıraşından önce kesilmesi cezaı gerektirir.

Başında tıraş edilecek hiçbir kılı olmayan kimse de ihramdan çıkabilmek için ustura veya makinayı çıplak başında gezdirebilir. Bunu yapmayanlar ceza kurbanı kesmek zorunda kalırlar.

Kendi taşlarını atmış ve kurbanını kesmiş olan kimseler hem kendilerini hem de birbirlerini tıraş edebilirler.

İHSAR VE FEVAT

İhsar, hac veya umre yapmak için ihramlanmış bir kimsenin, tavaf ve vakfe yapmadan herhangi bir sebeple (düşman, hastalık, eldeki paranın kaybolması, kadının mahreminin ölmesi gibi) hacdan menedilmesi demektir.

İhsar sonucu hacdan menedilen bir kimse ihsar hedyi denilen bir kurban keserek ihramdan çıkar ve daha sonraki bir yıl haccını yahut umresini kaza eder.

Fevat ise Arafat vakfesinin süresi içinde yapılmamasıdır. Bu kimseler de haccı eda etmiş sayılmayacaklarından daha sonraki bir yılda kaza ederler.

HAC VE EDASI

HACCIN EDA ŞEKİLLERİ

Hac üç Şekilde eda edilebilir. Bunlar:

- 1- İfrad haccı
- 2- Temettu haccı
- 3- Kırân haccıdır.

Yapılıő itibariyle biraz farklılık gösterdiğinden haccı adayları, özellikle niyet edecekleri haccın usul ve erkânını iyi öğrenmek zorundadırlar.

1- İFRAD HACCI

Umreye niyet edilmeksizin, doğrudan doğruya hacca niyetle yapılan haccıdır. Bunun için, hac ayları içinde, haccdan önce umre yapılmaz.

İfrad haccına niyet edenler, sadece hac niyetiyle ihrama girer ve hac görevleri sona erinceye kadar ihramdan

çıkılmazlar. Bu kimselerin hac esnasında temettu ve kırân haccına niyet edenler gibi hedy kurbanı kesmeleri vacip değildir. Onlar şeytanı taşıdıktan sonra tıraş olarak ihramdan çıkabilirler.

İfrad haccına niyet etmek isteyen bir kimse mîkât yerlerinden birinde ihrama girer, iki rekât namaz kılar ve şöyle niyet eder:

اللَّهُمَّ إِنِّي نَوَيْتُ الْحَجَّ فَيَسِّرْهُ لِي وَتَقَبَّلْ مِنِّي

“Allah’ım! Ben hacca niyet ettim. Onu bana kolaylaştır ve onu benden kabul buyur.”

Sonra telbiyeleri okur ve ihramın yasaklarına dikkat ederek Mekke’ye gelir.

Mescid-i Harâm’da Hacerülesved’i selamlayarak Kudüm tavafını yapar. Nihayet arefe günü Arafat vakfesini, sonra Müzdelife vakfesini eda eder. Bayramın birinci günü şeytanı taşlar, tıraş olur ve ihramdan çıkar. Sonra Ziyaret tavafını ve sa’yini yaparak hac menasikini bitirmiş olur.

2- TEMETTU HACCI

Aynı yılın hac ayları içinde umre ve haccı ayrı ayrı niyet ve ihramla eda etmeye temettu haccı denilir. Bu haccı tercih eden hacıya da “mutemetti” adı verilir.

Temettuya niyet etmek isteyen kimse mîkât yerinde umre için niyet edip ihrama girer ve şöyle niyet eder:

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ نَوَيْتُ الْعُمْرَةَ فَيَسِّرْهُ لِيْ وَتَقَبَّلْ مِنِّيْ

“Allah’ım! Ben umreye niyet ettim. Onu bana kolaylaştır ve onu benden kabul buyun.”

Kâbe’ye varınca umre tavafını ve umre sa’yini yapar. Tıraş olup ihramdan çıkar ve hac için ihrama girinceye kadar ihramsız dolaşır. Nihayet Mekke’de hac için ihrama girip Arafat’a çıkar. Vakfelerden sonra şeytanı taşlar, kurbanı keser, tıraş olup hac ihramından da çıkar. Ziyaret tavafını ve sa’yini yaparak hac görevini tamamlar.

3- KIRÂN HACCI

Haccı ve umreyi tek ihramda birleştirerek yapılan hacdır. Bu hacca niyet edenlere “kârin” denir.

Kârin, mîkât mahâllinde:

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ نَوَيْتُ الْعُمْرَةَ وَ الْحَجَّ فَيَسِّرْهُمَا لِيْ
وَتَقَبَّلْهُمَا مِنِّيْ

“Allah’ım! Ben hac ve umreye niyet ettim. Onları bana kolaylaştır ve kabul buyur.” diyerek niyet eder.

Bundan sonra ihram yasaklarına uyararak Mekke’ye gelir. Burada önce umre için niyet ederek umre tavafını ve sa’yini yapar. Sonra tıraş olmadan Kudüm tavafını eda eder. Bunları yaptıktan sonra ihramdan çıkmaz. Nihayet Arafat ve Müzdelife vakfesini ve şeytan taşlama, kurban kesme ve tıraş olma ibadetlerini de yerine getirerek ihramdan çıkar.

Kırân haccında yasaklara dikkat etmeyenler iki kez ceza verirler. Bunlardan birisi umre, diğeri hac içindir. Kırân haccı diğelerine nazaran daha zor ve fakat daha faziletlidir.

Şâfiî ve Mâlikîlere göre en faziletli hac ifrad haccıdır.

Hanefîler kırân haccından sonra temettu haccını daha faziletli sayarlar.

Hanbelîler ise en faziletli haccın temettu haccı olduğunu kabul ederler.

Hac edecek kimse bu üç eda şeklinden dilediğini seçmekte serbesttir. Hangisini yaparsa yapsın hac farızasını yerine getirmiş olur.

BEDEL HAC

Kendisine hac farz olduğu hâlde, şifasız bir hastalığa yakanan yahut hac yapamayacak kadar ihtiyarlayan veya hac borcunu yerine getirmeden ölen bir kimse için bedel olarak hacca gidilmesi caizdir.

Bedel gönderen kimseye “âmir” denir. Âmir kendi adına hac yapacak kimsenin bütün yol masraflarını öder. Bedel de âmirin istediği haccı yapmakla mükelleftir. Kendi adına temettu haccı yapılmasını isteyen âmirin hilafına, bedel, ifrad haccı yaparsa caiz olmaz. Bu hac bedel için hac sayılır ve âmirin parasını geri vermek zorunda kalır.

Bedel, bütün niyetleri kalben ve lisânen âmir adına yapar.

Bedelin, hac ibadetinin gereklerini bilen, ehil ve mümeyyiz bir kimse olması şarttır. Hanefî mezhebine göre daha önce kendi adına hac etmemiş bir kimsenin bedel olarak gönderilmesi caiz ise de, evla olan haccı bilen bir kimsenin tercih edilmesidir. Yanında mahremi bulunan kadınlar da bedel olabilirler.

Ölen bir kimse hac için vasiyet etmişse, mirasçıları onun adına bedel göndermek zorundadırlar. Şayet mirasın üçte biri kâfi gelmiyorsa mirasçılar buna mecbur değildir.

Farz olan hac için bedel gönderilebileceği gibi nafile hac için de bedel gönderilebilir.

Bedellik zor bir vazifedir. Şöyle ki, eğer bedel, Arafat vakfesinden önce hacı ifsat edecek bir harekette bulunursa âmirin masrafını ödemek zorunda kalır. Cezayı gerektiren yasaklardan herhangi birini işleyen bedel, yine bu cezayı kendi parasından öder.

Bedel de, âmir de daima güzel niyet içinde olmalı ve ibadetlerini sırf Allah rızası için yapmalıdır. Onların birbirlerini daima hoş tutup memnun etmeleri beklenir. Bedel âmirden hac masraflarından daha fazlasını talep edemez. Üstelik âmirin verdiği ücret israf edilmeden sarf edilir ve geriye kalan kısım da dönüşte iade edilir. Âmirin bakiye parayı almayı bedele hediye etmesi güzel olur.

Sağlam bir kimsenin bedel göndermesi caiz değildir.

Herhangi bir hastalık sebebiyle hac yapamayacağından korkup bedel gönderen âmir, daha sonra hastalığından iyileşirse kendisi bizzat hacca gitmek zorunda kalır. Daha önce bedelin yaptığı hac âmir adına nafile olur.

Mirasçılar, vasiyeti olmadığı hâlde, ölen bir kimse adına bedel gönderirlerse, mükellefin hac borcu ödenmiş sayılır.

HACDA İŞLENEN CİNAYETLER

Buradaki cinayet kelimesinden kasıt, hacda veya umrede yapılması gereken işlerden birinin terk edilmesi, zamanında yapılmaması, yahut ihramlı iken ihramın yasaklarına dikkat edilmemesidir. Bunların her biri için çeşitli cezalar vardır. Hac ve umre cinayetleri kefaretle ödenir. Ayrıca kasten yapılan hatadan dolayı tevbe ve istiğfar etmek icap eder.

İfrad ve temettu haccına niyet edenler cinayetler için bir kefaret, kırân haccına niyet edenler ise umre ve hacı tek ihramda birleştirdikleri için iki kefaret öderler.

Kefaret ya hacı yahut umreyi kaza etmek, ya deve veya sığır kesmek, yahut koyun veya keçi kurban etmek, yahut da sadaka vermek, oruç tutmak ve bedelini ödemek suretiyle olur.

Kefaretlerin tamamı vacip olduğundan bir an önce yerine getirilmesi icap eder. Hac veya umrenin herhangi bir sebeple ifsat olması hâlinde yeniden hac veya umre yapmak gerekir.

DEVE VEYA SIĞIR KURBAN ETMEYİ GEREKTİREN CİNAYETLER

1- Arafat'taki vakfeden sonra, ihramdan çıkmadan ve farz olan tavafı yapmadan cinsî münasebette bulunmak ceza gerektirir. Böyle bir hâlde mükellefin deve yahut sığır kurban etmesi vacip olur. Eğer bu fiil Arafat vakfesinden önce yapılırsa hac ifsak olur. Daha sonra yeniden hacca gelmek icap eder.

2- Farz olan Ziyaret tavafını cünüp hâlde yahut kadınların ay hâliyle yapmaları da deve yahut sığır kurban edilmesini gerektirir. Ancak bu tavaf, yıkanılıp temizlendikten sonra, müddeti içinde iade edilirse ceza düşer.

KOYUN VEYA KEÇİ KURBAN ETMEYİ GEREKTİREN CİNAYETLER

1- İhramlı bir kimsenin uzuvlarından birinin tamamına koku sürmesi.

2- Saç, sakal ve diğer bir uzvunun tamamını kınalaması.

3- İhramlının süslenmek kastıyla yağlanması.

4- İhramlının dikişli bir elbiseyi tam bir gündüz veya gece müddetince giymesi.

5- Başına bir takke veya sarık giyerek böylece tam bir gündüz veya gece geçirmesi.

6- Ökçesi kapalı bir ayakkabıyı tam bir gündüz veya gece giymesi.

- 7- İhramda iken saçın tıraş edilmesi. (Bıyık traşı kurban cezasını gerektirmez.)
- 8- İhramlının el veya ayak tırnaklarının tamamını kesmesi.
- 9- Arafat'ta güneş batıncaya kadar beklememek.
- 10- Farz olan ziyaret tavafını abdestsiz yapmak. Herhangi bir vacip veya nafîle tavafı cünüp yapmak.
- 11- Vacip olan yerde tertibe uymamak. Mesela şeytan taşlamadan kurban kesmek veya tıraş olmak.
- 12- Minada bir günde atılması gereken taşın yarısından fazlasını atmamak.

SADAKA VERMEYİ GEREKTİREN CİNAYETLER

- 1- İhramlının bir uzvunun sadece bir kısmına koku sürmesi. (Bu hâlde bir fitre miktarı sadaka vermesi icap eder.)
- 2- Dikişli bir elbiseyi, topuklu bir ayakkabıyı veya takkeyi bir gündüz yahut geceden daha az süre içinde giymiş olmak.
- 3- Saç yahut sakalın dörtte birinden azını tıraş etmek.
- 4- El veya ayak tırnaklarından bir yahut birkaçını kesmek.
- 5- Başka bir ihramlının saçını, sakalını veya tırnağını kesmek.
- 6- Mina'da şeytanlara atılması gereken yedi taşın, yarıdan azını atmak. (Her eksik taş için bir sadaka verilir.)

İŞLENİLMESİNDEN DOLAYI BEDEL ÖDENMESİ GEREKEN CİNAYETLER

1- İhramlı iken av avlayan kimse, avının bedelini fakirlere tasadduk eder.

2- Harem bölgesinde kendiliğinden bitmiş ağaç ve bitkilerin kesilmesi veya koparılması hâlinde bedelini fakirlere tasadduk etmek gerekir. (İnsanlar tarafından ekilip dikilen ağaç ve bitkilerin koparılması herhangi bir cezayı gerektirmez.)

UMRE

UMRENİN İFASI

Umre, "küçük hac"dır. Niyet, ihram, telbiye, tavaf, sa'y ve tıraşla tamamlanır. Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre ömürde bir kez yapılması farz, Hanefî ve Malikî mezheplerine göre müekked sünnettir.

Umre için belirli bir vakit yoktur. Ancak Arefe ve bayram günleri içinde, yani beş gün umre yapılması Hanefî mezhebine göre tahrimen mekruhtur. Bunun dışında kalan her gün umre yapılabilir.

Umrenin iki farzı vardır. Bunlar:

1- İhram ve

2- Tavaftır.

Vacipleri ise Safâ ve Merve arasında sa'y etmek ve sa'yden sonra tıraş olmak yahut saçları kısaltmaktır.

Umre yapmak isteyenler mîkât sınırlarından birinde niyet edip ihrama girerler.

Bunun için:

اللَّهُمَّ إِنِّي نَوَيْتُ الْعُمْرَةَ فَيَسِّرْهُ لِي وَتَقَبَّلْ مِنِّي

“Allah’ım! Senin rızan için umre yapmaya niyet ediyorum. Onu bana kolay kıl ve onu benden kabul buyur.” der, telbiye getirir ve çeşitli dualar eder.

Sonra telbiye, tekbir, tehlil ve salavatlar okunarak Mekte’ye gelinir. İhramın bütün yasaklarına dikkat edilir. Kâbe’ye varılarak huşu ve edep içinde umre tavafı yapılır. Bu tavafa başlamadan önce Hacerülesved önünde:

اللَّهُمَّ إِنِّي نَوَيْتُ أَنْ أُتَدِّيَ طَوَافَ بَيْتِكَ الْحَرَامِ فَيَسِّرْهُ لِي
وَتَقَبَّلْ مِنِّي سَبْعَةَ أَشْوَاطٍ طَوَافِ الْعُمْرَةِ لِلَّهِ تَعَالَى

“Allah’ım! Senin rızan için umre tavafına niyet ettim. Bunu benim için kolay kıl ve bunu benden kabul buyur.” diye niyet edilir.

Bu tavafın bütün şavtlarında ıztıbâ ve ilk üç şavtında remel yapılır.

Yedi şavtlık tavaf bittikten sonra iki rekât tavaf namazı kılınır. Dua edilir. Bolca zezem içilir ve hemen Safâ Tepe-si’ne çıkılır. Burada:

اللَّهُمَّ إِنِّي نَوَيْتُ السَّعْيَ مَا بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ سَبْعَةَ
أَشْوَاطٍ سَعْيِ الْعُمْرَةِ لِلَّهِ تَعَالَى فَيَسِّرْهُ لِي وَتَقَبَّلْ مِنِّي

“Allah’ım! Senin rızan için Safâ ve Merve arasında sa’y etmeye niyet ettim. Onu bana kolaylaştır ve onu benden kabul eyle.” diye niyet edilir.

Yedi şavtlık sa’y Merve’de tamamlandıktan sonra tıraş olup ihramdan çıkılır.

Umre için Arafat, Müzdelife, Mina bölgelerinde yapılan ibadetler yapılmaz. Bu yerleri ziyaret etmek ise güzeldir.

İhram, tavaf ve sa’yin şart, vacip ve sünnetleri umre için de aynıdır.

ZİYARETLER

MEKKE'DE ZİYARET YERLERİ

Kâbe'nin bulunduğu mübarek Mekke şehrinin dört bir köşesi nice büyük hatıraları barındırmaktadır. İslam bu topraklarda doğmuş, Resûlullah bu topraklarda yetişmiş ve İslam'ın ilk bahadırları bu topraklardan neşet etmiştir. Şimdi hacılarımızın ziyaret etmelerinde fayda bulunan bazı yerler hakkında kısa açıklamalar yapalım:

CENNETÜ'L-MUALLÂ KABRİSTANI

Öteden beri Mekke'nin mezarlığıdır. Şehrin biraz dışında, Hacun mevkiinde bulunan bu kabristan nice büyük sahâbîlerin mezarlarını barındırır. Peygamberimiz'in uzun yıllar birlikte yaşadığı ve İslam'ı ilk kabul eden kişi olma şerefine eren Hz. Hatice validemizin kabri de buradadır.

Ayrıca Peygamberimiz'in amcası Ebû Tâlib, dedesi Abdülmuttalib ve küçükken vefat eden oğulları Kasım ve Tahir de burada medfundur. Cennetü'l-Muallâ'da ayrıca Haccâc-ı Zâlim tarafından hunharca şehit edilen Abdullah b. Zübeyr'in kabri de bulunmaktadır. Abdullah b. Zübeyr cennetle müjdelenmiş olan Hz. Zübeyr'in ve Hz. Ebû Bekir'in kızı Hz. Esmâ'nın oğludur.

EBÛ KUBEYS DAĞI

Kabe'nin doğusunda, Safâ Tepesi'ne bakan yüksekçe bir dağdır. Harem-i Şerif'ten kolayca görülür. Cebel-i Emin adıyla da bilinen bu dağ üzerinde Hz. İbrâhîm insanları hacca davet etmiştir. Hz. İsmâil Hacerülesved'i bu dağdan getirmiş, Resûlullah'ın Şakku'l-kamer adıyla bilinen ayın ikiye bölünme mucizesi burada cereyan etmiş ve Mekte'nin fethinde Hz. Bilal burada ezan okumuştur.

CEBEL-İ SEVR

Mekke'nin güneyinde, yüksekçe bir dağdır. Sevgili Peygamberimiz Medine'ye hicret ederken Hz. Ebû Bekir'le birlikte bu dağda bulunan bir mağaraya gizlenmiş ve kendilerini takip eden müşriklerden saklanmışlardır. Rivayetlere göre müşrikler, iki üç kişinin ancak sığacağı bu küçük mağaranın ağzına kadar geldikleri hâlde Resûlullah'ı ve arkadaşını görememişlerdir. Bu esnada, kendi canından çok Peygamberimiz'i düşünen ve ona bir şey olmasından korkan Hz. Ebû Bekir'e, Resûlullah "Korkma, Allah bizimle beraberdir." buyurmuştur.

Sevr Mağarası hacıların ziyaret ettiği önemli bir yerdir. Asıl olan buralarda durup düşünmek, ibret almamız için yaşanılmış olayları esaslı bir şekilde öğrenmek ve başkalarına da öğretmektir.

Cebel-i Sevr üzerinden, o dik ve küçük mağaraya kırk beş dakikada ancak çıkılabilir. Resûlullah'ın ve sevgili arkadaşının hicret sırasında çektiği meşakkat hatırlanmalı ve yüce Allah'tan, İslam uğruna çekilecek her sıkıntıya tahammül gücü vermesi niyaz edilmelidir.

CEBEL-İ NUR VE HİRA MAĞARASI

Peygamberimiz'e ilk vahyin nazil olduğu bu muazzam dağ, Mekke ile Mina arasındadır. Kâbe'den yaya olarak bir saatte gidilir.

Hira mağarası dağın üst noktasında ve Mekke'ye bakan cihetindedir. Mağara, bir kişinin ancak sıgacağı kadar küçük olup, içinde uzunluğuna durulduğunda, tam karşıdan Kâbe görünür.

Peygamberimiz risâletten önce sık sık bu mağaraya gelir ve insanlardan uzak, sessiz ve gürültüsüz ama insanlığın dertlerini düşüne düşüne günlerini geçirirdi. Özellikle ramazan aylarında Hira mağarasına gelen Resûlullah yine bir ramazan günü, Kadir Gecesi'nde ilk vahye burada muhatap oldu.

Cebel-i Nur dünyayı aydınlatan ve her türlü gayriinsani düzeni yıkan Kur'an'ın ilk nazil olduğu kutlu mekândır. Hacılar oraya çıkarak ve oraya çıkarken salavât-u şerîfeler okuyarak tarihî hakikatleri düşünür ve duygulanırlar...

UMRE MESCİDİ

Mescid-i Âişe adı da verilen bu mescit, Mekke'ye 6 km. mesafededir. Hacılar nafile umre için ihrama girmek istediklerinde Tenim'de bulunan bu mescide gelir ve burada ihramlanırlar. Camiye Mescid-i Âişe denilmesinin sebebi Asr-ı saâdette Hz. Âişe'nin umre için burada ihrama niyet etmiş olmasıdır. Şüphesiz ki Hz. Âişe zamanında burada bir mescit bulunmuyordu. Cami daha sonra inşa edilmiştir.

MESCİD-İ CİN

Kâbe ile Cennetü'l Muallâ arasındaki vadide bulunan CİN mescidi hacıların kolayca ziyaret edebilecekleri meşhur bir yerdir. Buraya Mescid-i CİN denilmesinin sebebi ise Resûlullah'ın Tâîflileri İslam'a davetten dönerken bu noktada cinlerden bazılarının Kur'an okumuş olmasıdır. Hacıların orayı ziyaret etmeleri, iki rekât namaz kılıp dua ve istiğfarda bulunmaları tavsiye edilir.

MESCİD-İ HAYF

Mina'da bulunan Mescid-i Hayf büyük ve meşhur bir camidir. Şeytan taşlanan yerin hemen yakınında ve küçük şeytana daha yakın kısımdadır. Peygamberimiz burada çadır kurmuş ve namaz kılmış olduğundan biz de Mina'daki Mescid-i Hayf'a gider ve nafile namaz kılarız.

Eskiden Resûlullah'ın çadır kurduğu yer üzerinde çadırı andıran bir kubbe mevcut imiş. Şimdi ne o kubbeden bir eser kalmıştır ne de caminin eski hâlinde... Şüphesiz ki, ihtiyaçlar sebebiyle bu camiler devamlı yıkılıp genişletiliyor.

MESCİD-İ NEMİRE

Arafat'ta, Arefe günü cem-i takdim denilen öğle ve ikinci namazlarının birleştirilerek kılındığı büyük bir mescittir. Mescidin güney kısmı Urane vadisi denilen ve Arafat Vakfesi'nin yapılmasının caiz olmadığı bölümdedir. Cem-i takdimin mutlaka Mescid-i Nemire'de yapılması şart değildir. Ancak bu namazların cemaatle kılınması daha sevaptır.

MEDİNE'Yİ ZİYARET

Eski adı “Yesrib” olan Medine, Arabistan yarımadasının Hicaz bölgesinde yer almaktadır. Mekke’deki Kâbe’den sonra yeryüzünün en kutsal mescidi olan Mescid-i Nebevî’nin bulunduğu münevver şehir asıl tarihî şöhretine Resûlullah’ın miladi 622 yılındaki hicreti ile kavuşmuştur.

Resûlullah Medine’ye hicret edince, hemen yakınındaki Kubâ mevkiinde bir mescit inşa ettirmiş, sonra Medine’de devesinin çöktüğü yere de Mescid-i Nebevî’yi yaptırmıştır. Bundan sonra şehrin asıl adı olan Yesrib unutulmuş ve buraya Peygamber şehri manasına gelen “Medinetü’n-Nebî” denilmiştir. Aydınlanmış, nurlanmış şehir anlamına gelen “Medine-i Münevvere” de denilmektedir.

Medine İslam tarihinin en önemli iki şehriden birisidir. Civarındaki Uhud Dağı’nda meşhur Uhud Savaşı yapılmıştır. Peygamberimiz’in ve pek çok sahabesinin kabirleri Medine’dedir. Resûlullah’ın kabri, Ravza-i Mutahhara adı verilen yeşil bir kubbenin altında olup, burası Kâbe dâhil yeryüzünün en önemli noktası, hatta göklerden ve arştan daha üstün ve şerefli sayılmaktadır.

Bütün bu sebeplerle hac ve umre için Hicaz'a gidenler, hac ibadetlerinden önce veya sonra Resûlullah'ın şehri ve mübarek kabrini ziyaret ederler. İslam tarihinin çok mühim olaylarının yaşandığı o kutsal topraklarda dolaşır, manevî bir heyecan içinde dua, niyaz ve salavatlar okurlar.

Peygamber mescidi, ziyareti helal üç mescitten biridir. Burada namaz kılmak Resûlullah'ın hadisine göre, diğer yerlerde namaz kılmaktan bin derece daha üstündür. Kâbe'de namaz kılmak ise yüz bin derece sevap kazandırır. Peygamberimiz, kabri ile minberi arasında kalan sahayı "Cennet Bahçesi" olarak tavsif etmiştir.

Birçok hadîs-i şerifte Resûlullah'ı ziyaretin ve ona salât- u selâm getirmenin faziletleri anlatılır. Bu sebeple hacca gidenler Peygamberlerinin kabrini de ziyaret edip, mescidinde namaz kılarak nice sevaplar kazanırlar.

Bir hadîs-i şerif sekiz gün Medine'de kalıp kırk vakit namazı Mescid-i Nebevî'de kılmanın sevabının çokluğunu açıklar.

Müminler kâinatın efendisi olan Peygamberlerinin ve onun en yakın arkadaşlarının kabirlerini ziyaret ederken edebe, hürmete, saygıya ve diğer inceliklere dikkat ederler.

Medine'yi ziyaretin adabını şöylece özetleyebiliriz:

1- Eğer önce Mekke'ye gelinmişse, Medine ziyareti hac ibadetinden sonra yapılmalıdır. Böylece Hz. Peygamber'in huzuruna günahlardan arınmış olarak çikılır.

2- Eğer hacının yolu önce Medine'den geçiyorsa, kabri-şerifi ziyaret etmeden geçmek doğru olmaz.

3- Bu ziyaret öncesinde ve esnasında salavat-ı şerifeyi çokça okumak gerekir. Peygamberimiz bir hadislerinde şöyle buyurmaktadır:

“Bir kimse bana selâm verince Cenâb-ı Hak ruhumu iade eder, ben de o kimsenin selamını alır, mukabelede bulunurum.” (Ebû Dâvûd, Menâsik, 2041)

4- Ziyaretçi Medine’yi uzaktan gördüğünde daha büyük bir aşk ve heyecanla salavat-ı şerifeleri, salât-u selâmları söyler.

5- Medine’ye girerken gusül abdesti almaya çalışır. Değilse abdest alır.

6- Kalacağı yere yerleştikten sonra yine boy abdesti alır, en güzel ve temiz elbiselerini giyer, güzel kokularla kokulanır ve sık sık salât-u selâm getirerek hürmet, edep ve huşu içinde Mescid-i Nebevî’ye gelir.

7- Mescide, Bâbu’s-Selâm veya Bâb-u Cibril denilen kapılardan birinden girer.

8- İçeride, Hz. Peygamber’in kabri ile minberi arasındaki “Cennet Bahçesi”nde önce iki rekât tahiyyatu’l-mescit, sonra iki rekât şükür namazı kılar. Tabii bu namazların kılınabilmesi için vaktin kerahat vakti olmaması gerekir.

9- Namazlardan sonra kendisi, ailesi, ana babası ve bütün Müslüman kardeşleri için dua eder.

10- Nihayet büyük bir hürmet ve sükûnetle Kabr-i Saadete, ayak cihetinden yaklaşır, Resûlullah’ın mübarek başı hizasında, iki metre kadar uzağında, yüzünü Resûlullah’a, sırtını kibleye dönerek durur. Burada, kâinatın Efendisi sağ imiş ve hemen yanındaymış gibi tevazu ve hürmet içinde:

اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ اَللّٰهُمَّ
صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَعَلٰی اٰلِهِ وَسَلِّمْ وَاِنَّا اِنْ شَاءَ اللّٰهُ بِكُمْ
لَاِحِقُوْنَ نَسْأَلُ اللّٰهَ لَنَا وَلكُمْ الْعَافِيَةَ

“Ey Allah’ın resulü, Allah’ın selamı, rahmeti ve yine onun bereketi sana olsun. Allah’ım! Muhammed’e ve onun ehline salat et. İnşallah biz de size kavuşacağız. Allah’tan size ve bize afiyet isteriz.” diye selam verir.

11- Bu esnada yüksek sesle konuşmak, bağıırıp çağırarak, Kabr-i Saadet’in yanına kadar sokulmak, duvarlara ve demirlere el sürmek, onları öpmek ve kabrin etrafını tavaf etmek caiz değildir.

12- Resûlullah’a selâm veren ve dua eden kimse bir metre kadar ilerleyip Ebû Bekir (r.a.)’ın hizasında durur. Ona da:

اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا خَلِیْفَةَ رَسُوْلِ اللّٰهِ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا اَبَا
بَكْرٍ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ وَاِنَّا اِنْ شَاءَ اللّٰهُ بِكُمْ لَاِحِقُوْنَ
نَسْأَلُ اللّٰهَ لَنَا وَلكُمْ الْعَافِيَةَ

“Selam sana ey Allah’ın resulünün hâlifesi. Ey Ebû Bekir Allah’ın selamı, rahmeti ve yine O’nun bereketi sana olsun. Biz de şüphesiz size kavuşanlardan olacağız. Hem kendimize ve hem de size Allah’tan afiyet dileriz.” diye selam verir.

13- Daha sonra Hz. Ömer (r.a.)’ın başı hizasına gelerek onu da selamlar ve:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عُمَرَ ابْنَ
الْخَطَّابِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ
نَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ

"Selam sana ey müminlerin emiri. Ey Ömer ibn-i Hattâb Allah'ın selamı, rahmeti ve yine O'nun bereketi sana olsun. Biz de şüphesiz size kavuşanlardan olacağız. Hem kendimize ve hem de size Allah'tan afiyet dileriz." der.

14- En sonra, eğer izdihama sebep olmayacaksa tekrar Resûlullah'ın kabri hizasına gelir ve orada istediği şekilde dua eder. Dünya ve ahiret saadeti için yüce Allah'a yalvarır ve O'ndan Peygamberimiz'in şefaatinin talep eder.

15- Medine'de bulunduğu sürece, özellikle farz namazlarını Mescid-i Nebevî'de kılar. Ayrıca orada bol bol nafile namaz kılmaya ve Kur'an okumaya çalışır.

16- Medine'ye ve Mescid-i Nebevî'ye karşı hürmetsiz olmaktan sakınır.

17- Şehirde kaldığı süre içinde Kubâ Mescidi'ni, Cennetü'l-Bakî Mezarlığını, Uhud şehitlerinin bulunduğu yeri ve diğer ziyaret yerlerini gezerek, oralarda da dua ve niyazlarda bulunur.

18- Medine'den ayrılma vakti gelince de yine Resûlullah'ın kabrine bir veda ziyareti yapar ve büyük bir hürmetle Hz. Peygamber'in civarından ayrılır. Yüce Allah'a bu mübarek toprakları tekrar tekrar ziyaret edebilmek için dua eder.

19- Hacıların alışverişlerini Medine'de yapmaları daha iyidir. Çünkü Medine'nin bolluk ve bereketi için Resûlullah'ın birçok duası vardır.

MEDİNE'DE ZİYARET YERLERİ

CENNETÜ'L-BAKÎ MEZARLIĞI

Mescid-i Nebevî'nin kibleye dönünce sol tarafında bulunan büyük kabristandır. Öteden beri Medine'nin mezarlığı olan bu yerde başta Hz. Osman olmak üzere pek çok sahâbînin kabri bulunmaktadır. Bir rivayete göre on binden fazla sahabenin medfun olduğu bu muazzam mezarlıkta sevgili Peygamberimiz de sık sık dua etmiş ve kabristanda yatan müminler için yüce Allah'ın bağışını dilemiştir.

Cennetü'l-Bakî'de medfun bulunan bazı sahâbîler şunlardır:

Peygamberimiz'in küçük yaşta vefat eden oğlu İbrâhîm, torunu Hz. Hasan, kızları Hz. Fâtıma ve Rukiye, hanımları Hz. Âişe, Zeynep, Safiye ve diğerleri.

Ashâbından Abdurrahman İbn Avf, Sa'd İbn Ebi Vakkâs, Abdullah İbn Mes'ûd, Abdullah İbn Ömer, Mâlik Bin Enes, Abbas b. Abdulmuttalib, Sa'd İbn Muâz, Fâtıma Bint Esed, Âkil İbn Ebî Tâlib ve diğerleri.

Bakî Kabristanı'na gelindiğinde:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ الْبَقِيعِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ
الدِّيارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ
لَاحِقُونَ نَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ

"Selam size ey Bakî ehli! Selam size ey müminler ve Müslümanlar diyarının ehli. Biz de şüphesiz size kavuşanlardan olacağız. Hem kendimize hem de size Allah'tan afiyet dileriz." diye selam verilir ve bütün sahabe ve diğer müminler için dua edilir.

UHUD DAĞI VE UHUD ŞEHİTLİĞİ

Uhud Medine'ye 5-6 kilometre uzaklıkta bir dağdır. Sevgili Peygamberimiz'in: "Uhud bizi sever, biz de Uhud'u severiz." buyurduğu bu önemli dağın eteklerinde, İslam tarihinin unutulmaz olaylarından Uhud Savaşı cereyan etmiş ve Resûlullah'ın Ayneyn geçidine yerleştirdiği okçuların, Peygamber emrini dinlemeyip, ordu disiplinini bozması sebebiyle yetmiş kadar mümin şehit düşmüştür. Başta Hz. Hamza, Mus'ab b. Umeyr ve Abdullah İbn Cahş olmak üzere şehit düşen bu büyük sahâbîler, Resûlullah'ın emriyle, kanlı elbiseleri içinde Uhud'a defnedilmişlerdir.

Uhud'u ziyaret edenler şehitliğin önüne gelerek:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ أُحُدٍ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ
 الدِّيارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُسْلِمِينَ وَ إِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ
 لَاحِقُونَ نَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَ لَكُمْ الْعَافِيَةَ

“Selam size ey Uhud ehli! Selam size ey müminler ve Müslümanlar diyarının ehli. Biz de şüphesiz size kavuşanlardan olacağız. Hem kendimize hem de size Allah’tan afiyet dileriz.” diyerek selam verir ve dua ederler.

Şehitliği ziyaret edenlerin daha önceden Uhud Savaşı ile ilgili geniş bilgiler edinmesi ve orada şehit düşenler hakkında yazılmış olan kitapları okuması çok faydalı olacaktır.

KUBÂ MESCİDİ

Medine’ye yaya olarak bir saat kadar uzaklıkta bulunan Kubâ Mescidi Kur’ân-ı Kerîm’de, temelinin takva üzerine atıldığı bildirilen önemli bir mescittir. İslam tarihi içinde müstesna bir yeri olan bu mescit, Peygamberimiz’in Mekke’den Medine’ye hicreti sırasında yapılmıştır. İslam’da cemaatla namaz kılmak üzere inşa edilen ilk mescit budur.

Peygamberimiz Kubâ Mescidi’nin kutsiyeti sebebiyle, Medine’de buldukları günlerde, her cumartesi yaya veya binitli olarak oraya gider ve namaz kılardı. Efendimiz (s.a.v.) bir hadîs-i şeriflerinde Allah’tan hakkıyla korkup temizlenerek Kubâ Mescidi’nde namaz kılanların bir umre

sevabına erişeceğini beyan etmişlerdir. Hicaz'a gidenler, Medine'de Peygamberimiz'in kabrini ziyaret ettikten sonra Kubâ Mescidi'ne de gelir ve orada namaz kılarlar. Bunun sevabı pek büyüktür.

MESCİD-İ KIBLETEYN

İki kibleli mescit manasına gelen Mescid-i Kibleteyn, Medine'deki ziyaret yerlerinden birisidir. Oraya Mescid-i Kibleteyn denilmesinin sebebi ise şudur: İslam'ın ilk yıllarında kible Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksâ idi. Hicretten on sekiz ay sonra, Allah'ın **"Yüzünü Mescid-i Harâm'a doğru çevir."** emri gelince, Müslümanların kiblesi Kâbe oldu. Bakara suresinin 144. ayetiyle inen bu emir nazil olduğunda Peygamberimiz, ashabı ile bugünkü Mescid-i Kibleteyn'in bulunduğu yerde bir öğle yahut ikindi namazının farzını kılmaktaydı. Ayet ilk iki rekât kılındıktan sonra nazil olmuş ve Peygamberimiz namaz içinde yönünü değiştirerek Kâbe'ye yönelmiştir. Böylece bu mescide, bir namazda iki kibleye dönüldüğü için Mescid-i Kibleteyn denilmiştir. Hacılar orayı da ziyaret ederek nafil namaz kılar ve dua ederler.

YEDİ MESCİTLER

Hicretin beşinci yılında, Müslümanlarla müşrik Ahzab ordusunun Hendek Savaşı'nı yaptığı yerde bugün bazı küçük mescitler inşa edilmiştir. Bu binalar müminlerin ordugâhtaki çadır yerlerini göstermesi bakımından tarihî bir önemi haizdirler.

Medine'ye gelenler Hendek Savaşı'nın yapıldığı bu yerleri de ziyaret eder ve orada şehit olan yahut yaralanan sahâbîler için dua ederler.

Yedi Mescitler'de üç bin kişilik İslam ordusu, Allah'ın yardımı ile on bin kişilik birleşik müşrikler ordusunu hezimete uğratmışlardır. Konuyla ilgili âyet-i kerîme de yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

“O vakit onlar size yukarı ve aşağı tarafınızdan gelmişlerdi. O zaman gözler ümitsizlikten kaymış, yürekler korkudan ağızlara gelmişti. Sizler Allah hakkında türlü zanlarda bulunuyordunuz. İşte orada müminler imtihan edilmişler ve şiddetli bir sarsıntı ile sarsılmışlardı.” (Azhâb suresi, 33:10-11)

EKLER

PRATİK BİLGİLER

Hac ve umre yapmak üzere yola çıkanların dikkat etmeleri gerekli bazı pratik bilgileri şöylece özetleyebiliriz:

1- Hac yahut umre seferi, yorucu ve uzun bir seferdir. Bedenî ve mali bir ibadettir. Öyleyse daima sabır gösteriniz ve daima ilahî rızayı arayınız.

2- Yolculuğunuz genellikle bir kabile içinde geçeceğinden, kabile başkanının molalarda verdikleri kalkış saatlerine uyunuz. Emir ve tavsiyelerini dikkatle dinleyiniz. Birlikte hareket etmeniz haccı kolaylaştırır, ibadetlerin bereketini artırır.

3- Hacca genç yaşta gitmeye çalışınız.

4- Hac için gerekli bütün malumatı önceden mutlaka okuyunuz, öğreniniz. Zira her zaman sizi uyaran bir kimse bulamayabilirsiniz.

5- İhlas ve samimiyeti terk etmeyiniz. Şeytan, özellikle bu yolculuk sırasında size tesir etmeye çalışacaktır. Onu asla dinlemeyiniz ve ona asla itaat etmeyiniz.

6- Arkadaşlarınızın hatalarını hoş görünüz. Affı ve bağışlamayı elden bırakmayınız.

7- Allah'ı çok zikrediniz. Resûlullah'a çok salavat getiriniz.

8- Kimseye yük olmayınız. Herkesin yardımına koşunuz. Başkalarını asla rahatsız etmeyiniz.

9- Çok cömert ve bağışlayıcı olunuz.

10- Yemenizde ve içmenizde sünnete uygun hareket ediniz. Sağlığınızı koruyunuz. Bunun için özellikle çok soğuk su içmekten, çok sıcak yemekten, güneş altında dolaşmaktan kaçınınız. Gıda konusunda da seçici olmalı, her yerden yiyecek almamalısınız.

11- Ağır yağlı ve kızarmış yiyecekleri yemeyiniz.

12- Bol bol zezem içiniz. Zezem niyete göre tesir eder.

13- Temizliğe çok dikkat ediniz. Havlunuz, elbiseniz ve diğer eşyalarınızın tertemiz olmasına özen gösteriniz.

14- Giydiğiniz elbiselerin teri emen ve sıcaklığı fazlaca geçirmeyen pamuklu ve keten cinsinden, açık renk elbiseler olmasına dikkat ediniz.

15- Çamaşır ve elbiselerinizi sık sık yıkayınız. Ayak ve el temizliğine çok dikkat ediniz.

16- Oturduğunuz ve gittiğiniz yerleri asla kirletmeyiniz. Kirletenleri güzelce ikaz ediniz.

17- Vakitlerinizi boşa harcamaktan ve sık sık çarşı ve pazarlarda dolaşmaktan sakınınız. Alışverişlerinizi hac

görevlerini tamamladıktan sonra ve mümkünse Medine'de yapınız.

18- İhramınızın temiz, yeni ve geniş olmasına dikkat ediniz. Çünkü uzun süre onların içinde kalacaksınız. İhramınızın temizliği için azami gayreti gösteriniz.

19- Sık sık gusül abdesti alarak, hem ibadetlerinizin sevabını artırır hem de daha temiz ve sağlıklı olabilirsiniz.

20- Elinizin altında bir hac rehberi bulundurunuz. Öğrenmek istediğiniz konuları önce kitabınızdan, daha sonra güvendiğiniz ilim sahiplerinden sorunuz.

21- Daha çok ilim ve takva sahibi kimselerle birlikte olmaya çalışınız.

22- Sizi tanıtıcı bir evrakı yanınızdan hiç eksik etmeyiniz.

23- Paranızın büyük kısmını, emniyet edeceğiniz bir yere yatırınız. Üzerinizde fazla para ile dolaşmayınız.

24- Herhangi bir hastalık hâlinde hiç vakit kaybetmeden bir doktora başvurunuz. Güneş ve sıcak çarpması hâlinde önce serin bir yere çekilip soğuk su ile vücudunuzu ıslatınız. Varsa başınıza buz koyunuz ve tuzlu su içiniz.

25- Tavaf ve sa'y sırasında kimseyi incitmeyiniz. Hacerü-lesved'i öpebilmek için başkalarına eziyet vermeyiniz.

26- Şeytanları taşlarken izdihama sebep olmayınız.

27- Yorucu ve sıkıntılı bir ibadet yapacaksınız. Şimdiden her türlü zorluk ve meşakkate kendinizi alıştırmınız. Ruhî eğitiminizi tamamlayınız.

28- Yanınıza fazla ağırlık almayınız.. Size en çok lazım olabilecek şeyleri önceden belirleyiniz. Bunlar; havlu, kokusuz sabun, misvak, küçük bir yastık, ince bir battaniye, terlik, iç çamaşırları, yedek elbiseleriniz, küçük bir makas, tırnak makası, ayakkabılarınızı koyacağınız küçük bir torba, şeytana atacağınız taşları saklamak üzere küçük bir kese, küçük ve pilli bir el feneri, küçük not defteri, kullanmak zorunda kaldığınız ilaçlar olabilir.

29- Yolculuğunuz sırasında hoşunuza gitmeyen olayları ve çirkin sözleri anlatmayınız. Bilakis gördüğünüz güzel şeyleri ve işittiğiniz tatlı sözleri anlatınız.

30- Her yerde ve her zaman Allah'ın yardımını isteyiniz.

31- Arkadaşlarınızın bilgili ve ihlaslı kimseler olmasına dikkat ediniz.

32- Vakitlerinizin büyük çoğunluğunu ibadetle ve özellikle nafile tavaflar yaparak geçiriniz.

33- Bilmediğiniz şeyleri sorup öğreniniz. Sormanın utancını yenemezseniz, cehâletin zilletine düşersiniz.

34- Yolculuğunuz sırasında İslami şuur ve düşüncenizin artmasına azami gayret gösteriniz.

35- Diğer ülkelerden gelen Müslüman kardeşlerinizle tanışıp yakınlaşınız. Onlara küçük de olsa bir hediye veriniz. Onların hediyelerini kabul ediniz.

36- Mekke ve Medine'de bazı günlerinizi oruçlu geçiriniz. Bunun sevabının pek büyük olduğunu biliniz.

37- Haccınız yahut umrenizin kabulü için daha şimdiden yüce Allah'a dua ve niyazlarda bulununuz.

HACDA SIK SORULAN SORULAR

İhramda iken koku sürünmek caiz midir?

İhramlı iken kokulu sabun, şampuan, parfüm ve benzeri şeyler kullanılamaz. Çünkü bunlar her hâlükârda cezaya sebep olur.

Âdet hâlindeki kadın tavaf edebilir mi?

Âdet hâlindeki kadın tavaf edemez, diğer hac görevlerini yerine getirebilir. Âdeti geciktirmek için ilaç kullanabilir. Ancak sağlık açısından dikkat edilmelidir.

Tavaf mı efdal, umre mi? Hangisini yapalım?

Bunlardan her ikisi de ibadettir. Hiçbiri hafife alınamaz. Ancak aynı zamanda üst üste umre yapmak yerine tavafı çoğaltmak efdaldır. Beytullah'ta farz namazlardan sonra en efdal olan ibadet tavaftır. Peş peşe yapılan umrelere iltifat göstermeyen âlimler vardır.

Şeytan taşlama esnasında, taş atamayacak durumda olanlar ne yapmalıdır?

Bu durumda olanlar taşlarını başkalarına vekâlet verip atabilirler.

Mîkâtı ihramsız geçen ne yapması gerekir?

Geri dönüp ihramı mîkât mahallinde giymesi gereki. Şayet geri dönemezse ceza kurbanı keser.

Uçakla Cidde'ye giden kimse mîkât hizasını geçmiş ise cezası nedir?

Mîkâtı ihramsız geçme cezasına çarptırılır.

Şeytan taşlamada, vaktinden önce atılan taşların hükmü nedir?

Geçerli değildir.

Taşlar yerine isabet etmediği takdirde ne yapılmalıdır?

Yeniden atılır.

Kadınlar yanlarında mahremleri olan bir erkek yoksa ne yapmalıdırlar?

Hanefî mezhebine göre sefer mesafesine gidemezler. Şâfiî mezhebinde birkaç kadın bir araya geldiği takdirde gidebilirler.

Yaratılmışların en üstünü kimdir?

Yaratılmışların en üstünü Hz. Muhammed (s.a.v.)'dir. Yer olarak Mekke'nin efdal olduğunu söyleyen âlimler yanında, Resûlullah'ın kabrinin bulunduğu mahallin efdal olduğunu söyleyenler çoğunluktadır.

Medine'nin haremi var mıdır?

Mekke'nin haremi olduğu gibi, Medine'nin de haremi vardır. Medine'de bitkilerin koparılmasına Hanefî mezhebinin dışındaki âlimler cevaz vermemişlerdir.

Şeytana atılan taşlar Müzdelife'den mi alınır?

Şeytana atılacak taşlar Müzdelife'den alınabileceği gibi, başka yerlerden alınması da caizdir.

İhramdan çıkmaya bir manisi kalmayan hacı, kendisini de başkasını da tıraş edebilir mi?

Edebilir.

İhramlı kimsenin banyo yaparken veya abdest alırken dökülen kıllarının hükmü nedir?

Bu durumda dökülen kıllar için ceza gerekmez.

Hacc-ı Ekber nedir?

“Arefe’nin cumaya rastlamasıdır.” denmiştir. Kur’an’da geçen “Hacc-ı Ekber” Hz. Ebû Bekir’in emirliğinde yapılan haccdır denildiği gibi, buna Peygamberimiz’in yapmış olduğu hac da denilmiştir.

Haram mal ile hac olur mu?

Hanbelîlere göre olmaz. Diğer mezheplere göre hac borcu zimmetten düşer, haram malın sorumluluğu devam eder. Bu tıpkı gaspedilmiş yerde namaz kılınmasının caiz olması gibidir. Ama gasp suçu ayrıdır.

Borçlanarak hacca gitme mecburiyeti var mıdır?

Yoktur. Hatta biri, “Ben seni hacca göndereceğim.” diye harçlık bağışlasa, onu alıp haccetmektense kabul etmeyip minnet altına girmemesi evladır, denilmiştir. Ancak dünya için borç alanın Allah için borç alması daha faziletlidir diyen âlimlerimiz de vardır.

İhramlı iken Hacerülesved’e el sürmekle onun kokusu ceza gerektirir mi?

Eğer ele veya yüze kokunun ıslaklığı isabet ederse cezayı gerektirir.

Sadakanın miktarı nedir?

Sadakanın miktarı yarım sa’dır. Bu miktar Hanefî mezhebinde 1900, diğerlerinde 1375 gram buğdaydır. Yani bir ramazan fitresi kadardır.

Müzdelife'deki vakfenin hükmü nedir?

Vaciptir.

Mina'da kalmanın hükmü nedir?

Hanefî mezhebinde sünnet, diğer mezheplerde ise vaciptir.

İhramlı iken avret yerinin açılmasının hükmü nedir?

Haramdır. Kapatılması gerekli bir uzvun dörtte biri veya daha fazlası açılır ve görülürse dem (küçük baş hayvan kurban etmek) gerekir.

İhramın belli bir rengi olmalı mı?

Renk önemli değildir. Beyaz olması tercih sebebidir. İhramlar yıkanır ve değiştirilebilir.

Kadının belli bir ihram şekli var mıdır?

Kadının ihramı normal giydiği elbise cinsinden olur. Kadın yüzünü örtmez, ellerine eldiven takmaz, giysisinin renginin siyah olması şart değildir.

Kadın ihramdan çıkarken saçını nasıl keser?

Kadınların ihramdan çıkarken saçlarının tamamının ucundan şehadet parmağının ilk boğumunun uzunluğunca kesmeleri yeterlidir. Onlar bu saçları sağa sola atmadan, bir naylon torbaya koyarak çöp kutusuna bırakmalıdırlar.

Tavafta kadın-erkek karışık olur mu?

Zarurete binaen mecburi olur. Davranışlara çok dikkat etmek gerekir.

İhramlı iken kolonya kullanılabilir mi?

Kullanılmamalı ve kokuların her türlüünden sakınılmalıdır.

İhram ayakkabısı nasıl olmalıdır?

İhram ayakkabısının ucu, üstü ve arkası açık olmalıdır. Zaruret hâlinde kapalı giyilebilir. Ancak ceza gerekir.

Arefe günü oruç tutulabilir mi?

Tutulabilir. Ama bu gün oruç tutulmaması daha evladır.

Arafat veya Harem'de ot veya yaprak koparmanın hükmü nedir?

Arafat'ta yahut Harem'in herhangi bir yerinde ot yolan ya da yaprak koparan kimse sadaka verir.

Arafat'ta cemaatle kılınan öğle ve ikindi namazları nasıl kılınmalıdır?

Arafat'ta cemaatle kılınan öğle ve ikindi namazları cem edilerek kılınır. İmam Ebû Yusuf ve İmam Muhammed'e göre kişi namazı yalnız da kılsa cem etmelidir.

Hac mevsimi, arefe, kurban ve teşrik günlerinde umre yapmanın hükmü nedir?

Bu günlerde umre yapmak mekruhtur.

Kendi adına hac yapmamış birisinin başkası adına hac yapması caiz olur mu?

Evet caiz olur. Ama efdal olan, evvela kendi adına hac yaptıktan sonra başkasının yerine hac yapmasıdır. Her ne kadar Kâbe'ye ulaşan insan fakir de olsa Kâbe'ye yol bulmuştur, dolayısı ile artık kendi adına hac yapması vaciptir denilmişse de Şeyhulislâm Ebussuud gibi müdekkik âlimler bunu kabul etmemişlerdir. Hac yapacak güç ve kuvvete ulaştığı hâlde kendisi yerine hac yapmadan başkasının yerine hac yapmış olması kerahetle de olsa caizdir. İmam Şâfî ise, kendisi adına hac yapmamış birisinin başkası yerine hac yapmasını caiz görmemiştir.

Arafat'ta namazları cem ederken arada sünnet kılmak gerekir mi?

Gerekmez.

Hacerülesved’i öpmenin hükmü nedir?

Sünnettir. Ancak izdihama sebebiyet verilmemelidir. Başkasına rahatsızlık vermek harama yol açar.

Rüknülyemânî’ye selam vermenin hükmü nedir?

Sünnettir. İstilâm edilmeye de cevaz verilmiştir.

Temettu haccından sonra umre yapılabilir mi?

Temettu haccına niyet eden kimse ihramdan çıktıktan sonra umre yapabilir. Ancak arefe, bayram ve teşrik günlerinde umre yapılması mekruhtur. Diğer günler ise caizdir.

Medine’de sekiz gün kalmanın hükmü nedir?

Orada kırk vakit namaz kılmak çok faziletli olmakla beraber zorunlu değildir.

Hacdan zezem, hurma ve benzeri şeyler getirmenin hükmü nedir?

Mübahtır.

Vakfenin vakti ne zamana kadardır?

Arefe gününün zevalinden, bayram sabahı şafak sökmesine kadardır.

Zezem suyunu ayakta içmek caiz midir?

Lazım değil, caizdir. Besmele ile üç nefeste içmeli, “Elhamdülillah” deyip ilim, rızık ve şifa dileği için dua etmelidir.

Başkasına ait olan eşyaları izinsiz kullanmak kullanmanın hükmü nedir?

Başkasına ait terlik, ayakkabı ya da herhangi bir şeyin sahibinden izinsiz kullanılması caiz değildir.

Kurban ve sadaka cezaları nasıl ödenir?

Harem ehlinin fakirlerine verilmek suretiyle ödenir.

Ziyaret tavafını yapmadan memleketine dönen kişinin durumu nedir?

Haccın bir rüknünü terk etmiştir. Hac tamamlanmamıştır. İhram yasaklarından evlilik muamelesi hâlen yasak olarak devam eder, tavafın acilen eda edilmesi gerekir.

Muhtaçlara yardım etmek gerekir mi?

Her ne suretle olursa olsun muhtaç düşene yardım edilir. Kusurundan dolayı Allah katında o sorumludur. Yardım eden sevap kazanır. Çok kere iyilik edenler, yapılan kişinin liyakatine bakmaz, yapana layık gördüğü davranışta bulunur. Büyüklük gösterir.

Kadınlarla karışık olarak namaz kılmanın hükmü nedir?

Hanefî mezhebine göre caiz olmamakla beraber diğer mezheplerde namaz bozulmaz. Binaenaleyh, zaruret hâlinde o mezheplerin taklit edilmesi caizdir.

Hacdan dönenin avucunu öpmek caiz midir?

Böyle bir şey yoktur! Bidattir.

Tavafın dört şavtını yapan tavaf yapmış sayılır mı?

Tavafın dört şavtını yapan tavaf yapmış sayılır. Ancak bu takdirde eksik şavtlar için sadaka vermek gerekir. Farz olan Ziyaret tavafının dört şavttan az yapılması durumunda hac tamamlanmamış olacağından bu tavafın mutlaka iadesi gerekir.

Namazda kıyamın hükmü nedir?

Namazda kıyamın hükmü farzdır. Farz namazlarında ayakta durma imkânı varken oturmak caiz olmaz. Bu hususta kadınlara da bir ayrıcalık yoktur. Zaman zaman bazı kadınların oturarak namaz kıldıkları görülmektedir ki, bu son derece yanlıştır. Kesin olarak caiz değildir.

İhramda iken cinsi münasebetin hükmü nedir?

İhramlı kimse Arafat vakfesinden önce cima yaparsa dört mezhebin ittifakıyla hacı bozulur. Bu kişi yine haccına devam eder ve hiç ara vermeden gelecek sene kazasını yapar. Ceza olarak da Hanefîlerde küçük, diğer mezheplerde büyük baş (sığır, deve) kurban keser. Eğer Arafat vakfesinden sonra, tıraş olup ihramdan çıkmasından önce cima vuku buldu ise, cumhura göre hacı bozulur. Hanefî mezhebine göre fasit olmaz. Ancak (deve veya sığır) kurban etme cezası gerekir. Tıraştan sonra, ziyaret (farz) tavafı yapmadan önce cima ederse, bir küçük baş ceza kurbanı keser. Hacı sahih olur. Ziyaret (farz) tavafından sonra hac ibadeti bittiği için yapılan ailevi birleşmelerde hiçbir sakınca yoktur. Ceza ve sadaka söz konusu olmaz. Nafile olarak giriştiği hacı aynı şekilde ifsat etse de hüküm aynıdır. Eğer ifsat ettiği ihram, umre ihramı ise umre veya hac tamamlandıktan sonra hemen peşinden umre yapmak suretiyle bunu kaza eder. Eğer umrede tavafın dört şavtını yaptıktan sonra cima etmiş ise, umre bozulmuş olmaz. Ancak küçük baş kurban cezası gerekir.

İhramlı bir erkek uyurken, başını ve ayağını kapatmış olsa ceza gerekir mi?

İhrama giren erkeklerin, normal örtü sayılabilecek takke ve benzeri herhangi bir şeyle başlarını ve çorap hükmüne girecek şeylerle de ayaklarını örtmeleri ihrama aykırıdır. Ancak uyurken, soğuktan korunmak üzere, normal kıyafet örtüsü sayılmayacak olan battaniye ve pike gibi örtülerle ayaklarını örtmelerinde bir sakınca yoktur. Bunun için de ceza gerekmez.

Umreye niyetlendikten sonra hayız gören bir hanım umre görevlerini yapamadan Arafat'a çıksa umresi ne olur?

Umre görevlerini yapmadan Arafat'a gider, vakfesini yapar, Müzdelife ve Mina amellerini yerine getirir.

Temizlenince farz tavafını ve sa'yini yapar. Bu tavaf ve sa'y aynı zamanda umresinin de tavaf ve sa'yi olur. Sonra da dilerse müstakil olarak ten'imden bir umre daha yapar. Yapmış olduğu ilk hac kırân haccı olur.

İhram cezaları hata ve özür sebebiyle işlense de ceza var mıdır?

Evet, hangi hâl üzere olunursa olunsun, cinayet işlenmişse orada ceza vardır. Ancak bilinmeden veya özür sebebiyle işlenen cinayetlerde günah kazanma söz konusu değildir. Kasıtlı cinayet işlenmesinde ise, hem günah hem de ceza vardır. Tövbe etmek de gerekir.

Kına yakmanın hükmü nedir?

Kına koku cinsinden sayılmıştır. Ele ve ayağa yakılırsa bir kurban gerekir. Başa yakılır, başta da kabuk bağlayacak şekilde kurur kalırsa, koku ve başı örtme söz konusu olduğu için iki kurban gerekir.

Mîkâttan ihramsız giren ve sonra Mekke'den ihrama giren kişinin durumu nedir?

İhramsız olarak mîkâtı geçen kişinin bir mazereti (hac zamanının geçmesi, arkadaşlarının gitmesi, can, mal ve geriye dönememe korkusu gibi) yoksa mîkât sınırına geri dönmesi vaciptir. Dönemez ise, mîkâtı ihramsız geçtiği için kurban kesmesi vacip olur.

Ziyaret tavafını cünüp olarak yapana ne gerekir?

Bir bedene (deve veya sığır) kurbanı gerekir. Efdal olan Mekke'de bulunduğu süre içinde tavafı iade etmesidir. Bu durumda kurban kesmek gerekmez.

Kudüm tavafını ve Vedâ tavafını cünüp olarak yapana ne gerekir?

Bir küçük baş hayvan kurban kesmek gerekir. Abdestsiz olarak bu tavaflar yapılırsa sadaka ödenir.

Ziyaret tavafı abdestsiz olarak yapılırsa ne gerekir?

Rükün olan bir ibadeti abdestsiz olarak yaptığı için rüküne bir noksanlık arız olmuş olması sebebiyle bir koyun kurban kesmek gerekir.

Ceza kurbanının zaman ve mekânı var mıdır?

Bedene ve küçük baş hayvanların kesileceği mekân harem mevkiidir. Fakat belli bir zaman tahsisi yoktur.

Farz tavafın sa'yini önceye almak caiz midir?

Caizdir ama bu hac niyetiyle ihramlı olduğu zaman mümkündür. Yani kırân ve ifrad haccı yapanlar Kudüm tavafından sonra sa'y yapabilirler. Temettu haccı yapanlar ise hac için ihrama girdikten sonra Arafat'a çıkmadan önce bir nfile tavaf yaparlar, arkasından da haccın sa'yini yapabilirler.

Hastalık sebebiyle devamlı gaz veya idrar kaçırınlar, burnu kanayanlar, âdet müddetini aştığı hâlde kanaması durmayan hayız ve nifaslı kadınlar gibi özür sahipleri nasıl taharet yaparlar?

Mâlikîler, her namaz için abdest alması müstehaptır, görüşündedirler. Hanefî, Şâfiî ve Hanbelîlere (cumhura) göre ise her vakit için yeni abdest almak vaciptir.

Cünüp yahut hayızlı olarak yapılan sa'yin durumu nedir?

Sa'y geçerlidir. Tam bir taharet üzere yapılması müstehaptır.

HAC SÖZLÜĞÜ

ÂFÂKÎ: Mîkât sınırlarının dışında oturan kimseler. Bunlar Mekke'ye ihramsız olarak giremezler.

ALTINOLUK: Kâbe'nin üzerine yağın yağmurları akıtan, Hatim'in tam karşısındaki duvarın üst orta kısmındaki oluktur; çeşitli zamanlarda yenisi ile değiştirilmektedir.

ARAFAT: Mekke'nin 25 kilometre güney doğusunda bulunan ve haccın rükünlerinden biri olan vakfenin yapıldığı, sınırları belirli bölge.

AREFE GÜNÜ: Zilhicce ayının dokuzuncu günü. Arafat vakfesinin yapıldığı gün.

BEDEL: Başkası adına hac eden vekil.

BEDENE: Deve veya sığır cinsinden olan kurban.

BEYT-İ ATÎK: Kur'an-ı Kerim'de Kâbe'ye verilen isim. Peygamberimiz bir hadîs-i şeriflerinde: "Allah Teâlâ'nın beyte Atîk ismi vermesi, onun cebbarların (zâlimlerin) tecavüzünden korumuş olması sebebiyledir." buyurmuştur.

CEMRELER: Mina'da, birbirine birer ok atımı uzaklıkta bulunan üç taş kümesi. Bunlar Akabe, Vusta ve U'lâ adını taşırlar. Halk arasında Akabe Cemresi'ne Büyük Şeytan, Cemre-i Vusta'ya Orta Şeytan, Cemre-i U'la'ya da Küçük Şeytan denilir. Bayramın ilk günü sadece Akabe Cemresi taşlanır. İkinci ve üçüncü günlerinde sırasıyla önce küçük, sonra orta, daha sonra da büyük şeytana yedişer taş atılır.

CİNAYET: Hacda cezayı gerektiren fiil ve davranışlar.

DEM: Koyun veya keçi cinsinden olan kurban.

FEVAT: Arafat vakfesinin belirlenen süre içinde yapılamaması. Bu hâlde yeniden hac yapmak gerekir.

FİDYE: İbadetlerin eksik veya kusurlu olarak yapılmasıyla ödenen ceza.

HACERÜLESVED: Kâbe'nin doğu köşesinde, kapının hemen sağ tarafında ve yerden 1.5 metre yükseklikte, 18-19 cm çapında, yumurta biçiminde, parlak, siyah bir taş. Kâbe'yi tavaf edenler için başlangıç noktasını gösteren Hacerülesved, Hz. İsmâil tarafından Ebû Kubeys Dağı'ndan getirilmiştir.

Kâbe'ye yapılan çeşitli baskınlar neticesinde Hacerülesved parçalanmış, hatta 929 yılında Karmatîlerin tecavüzü sonucu yerinden alınıp götürülmüş ve yirmi sene sonra getirilerek daha önceki yerine konmuştur. Şu anda üç büyük parçadan müteşekkildir. Etrafında gümüş bir halka vardır. Devamlı el sürüldüğü ve öpüldüğü için çukurlaşmış durumdadır.

Hacerülesved'i selamlamak, yahut öpmek sünnettir. Bu, bir milletin kendi bayrağını selamlaması gibidir. Sancağı

selamlamak, bir sırığa takılmış kumaş parçasına değil, onun temsil ettiği millet ve devlete ihtiram göstermektir. Nitekim Hz. Ömer (r.a.) taşın bizatihi kutsiyet göstermediğini açıklamak ister gibi: “Ey Hacerülesved! Biliyorum ki sen bir taşsın. Peygamberimiz’in seni öptüğünü görmedim, ben de öpmezdim.” buyurmuştur.

HAC GÜNLERİ: Zilhiccenin ilk on günü ve Kurban Bayramı günleri.

HAREM: Mekke’nin etrafında, otların ve ağaçların koparılması yasak olan ve hayvanların avlanması caiz olmayan, sınırları belirli bölge. Bu sınırlar Cebrâil (a.s.) tarafından belirlenmiş olup, günümüzde de açıkça bilinmektedir. Mina ve Müzdelife, Harem sınırları içindedir. Ancak ikisi arasındaki Muhassir vadisi Harem’den sayılmaz.

HALK ve TAKSİR: İhramdan çıkabilmek için saçın tamamını tıraş etmeye halk, en az dörtte birini tıraş ederek kısaltmaya da taksir denilir. Halk, taksirden evladır.

HATİM: Kâbe’nin kuzey batı duvarı karşısında örülmüş kısa duvar. Bu duvarla Kâbe arasında kalan boşluğa Hicr, yahut Hicr-i İsmâil denir. Burası Kâbe’den sayıldığı için tavaf Hatim’in dışından yapılır.

HEDY: Hacla ilgili olarak Harem bölgesi içinde kesilen kurban.

HERVELE: Safâ ve Merve arasında sa’y yapılırken, yeşil lambalarla işaretlenmiş yerler arasında süratli ve çalimli biçimde yürümek.

HİCR: Hatim’le Kâbe arasında kalan ve Kâbe’den sayılan boşluk.

HILL: Harem bölgesi ile mîkât sınırları arasında kalan yerler.

IZTIBÂ: Ardından sa'y yapılacak tavafların bütün şavtlarında ridânın sağ omuzun altından geçirilip, sol omuz üzerine atılarak, sağ omuzun açıkta bırakılması. Bunu yapmak sünnettir.

İHRAM: Hac veya umre için giyilen izâr ve ridâ. Diğer zamanlarda helal olan bazı fiil ve davranışların, belirli bir süre için haram kılınması.

İHSAR: Hac veya umreden menedilme hâli.

İSTİLÂM: Hacerülesved'i selamlamak. Elleri kulak hizasına kadar kaldırarak: "Bismillâhi Allâhu Ekber!" demek. Bu esnada Hacerülesved öpülemiyorsa, eller sanki taşın üzerine konuluyormuş gibi yapılır, avucun iç kısımları öpülür.

İZAR: İhramlının belden aşağıya doladığı örtü.

KEFARET: İşlenen bir cinayetin sonunda çekilen oruç, sadaka veya kurban cezası.

MAKÂM-I İBRÂHÎM: Hz. İbrâhîm'in Kâbe'yi inşa ederken iskele olarak kullandığı taş. Şimdi cam bir fanus içinde muhafaza edilen ve Hz. İbrâhîm'in ayak izlerini olduğu gibi gösteren bu taşta Makâm-ı İbrâhîm denir. Kur'ân-ı Kerîm'de de ismi zikredilmektedir. Tavaf namazının bunun arkasında kılınması daha sevaptır. Bir rivayete göre Hz. İbrâhîm, insanları bu taş üzerinde hacca çağırmış ve Kâbe'nin inşası sırasında bu taş bir mucize olarak alçalıp yükselerek âdetâ asansör vazifesi görmüştür.

MEKKÎ: Mekke'de ve mîkât sınırları içinde ikamet eden kimseler.

MENÂSIK: Hacla ilgili fiil ve ibadetler.

MERVE: Sa'yin yapıldığı iki tepeden biri. Bilindiği gibi sa'y Safâ ve Merve tepeleri arasında yapılır. Bu ibadet Safâ'da başlar ve Merve'de tamamlanır.

MES'Â: Sa'yin yapıldığı yer. Safâ ile Merve'nin arası.

MEŞ'AR-İ HARÂM: Müzdelife'de Kuzah isimli tepe. Müzdelife vakfesinin bu tepe eteklerinde yapılması sünnettir. Meş'ar-i Harâm Mescidi de buradadır.

METÂF: Kâbe'nin etrafında tavafın yapıldığı alan.

MÎKÂT: Âfâkîlerin ihrama girdikleri yerler. Bunlar en uzağından sırayla: Zülhuleyfe, Cuhfe, Zâtüirk, Karnülmenâzil ve Yelemem'dir.

MİNA: Mekke ile Müzdelife arasında, Harem sınırları içinde bulunan bir bölge. Hacıların cemreleri taşıdıkları ve kurban kestikleri yer.

MÜLTEZEM: Kâbe'nin kapısı ile Hacerülesved arasında kalan kısım. Burada Kâbe'ye sarılarak dua etmek çok sevaptır.

MÜZDELİFE: Arafat ile Mina arasında kalan, sınırları belirli bölge. Haccın vaciplerinden olan Müzdelife vakfesi burada yapılır.

REMEL: Arkasından sa'y yapılacak tavafların ilk üç şavtında çalıklı, süratli ve omuzları silkeleyerek yürümek.

RİDÂ: İhramlının belden üst kısmına örttüğü dikişsiz örtü.

RÜKNÜLYEMÂNÎ: Kâbe'nin güney köşesidir. Burası da tıpkı Hacerülesved gibi selamlanır. İbn Ömer (r.a.)'ın rivayet ettiği bir hadiste Peygamberimiz'in Rüknyemânî'yi de istilâm ettiği bildirilmiştir.

SALAVÂT-U ŞERÎFE: Peygamberimiz için okunan dualar.

SA'Y: Haccin ve umrenin vaciplerinden olup Safâ ve Merve tepeleri arasında yedi defa gidip gelmek.

SAFÂ: Sa'yin başladığı tepe.

ŞAVT: Tavafta, Hacerülesved hizasından başlayıp Kâbe'nin etrafında dönerek tekrar aynı hizaya gelmek. Sa'yde ise Safâ'dan Merve'ye, yahut Merve'den Safâ'ya bir kere gitmek. Her tavaf ve sa'yde yedişer şavt vardır.

TAHALLÜL: Belirli menasikleri yerine getirdikten sonra ihramdan çıkmak.

TATAVVU: Nafile olarak yapılan ibadetler.

TAVAF: Kâbe'nin etrafında, Hacerülesved'den başlayarak yedi kez dönmek.

TEHLİL: "Lâ ilahe illallâhu vahdehû lâ şerike leh. Le-hü'l-mülkü ve lehü'l-hamdu ve hüve alâ külli şey'in kadîr" demek. Bu, "Allah'tan başka ilah yoktur. O tektir Eşi ve ortağı bulunmaz. Mülk ona aittir Hamd ona mahsustur. O her şeye kadirdir." manasına gelir.

TEKBİR: "Allahu ekber. Allahu ekber Lâ ilâhe illallâhu valla-hu ekber Allahu ekber ve lillahi'l-hamd." demektir. Manası ise şöyledir: "Allah büyüktür, Allah büyüktür ,Allah'tan başka ilah yoktur, Allah büyüktür. Hamd ona mahsustur."

TELBİYE: “Lebbeyk. Allahümme Lebbeyk. Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk. İnne'l-hamde ve'n-ni'mete leke vel mülk. Lâ şerîke lek.” demektir. Manası: “Allah'ım! Davetine icabet ettim. Emrine boyun eğdim. Davetine icabet etmek boynumun borcudur. Senin eşin ve ortağın yoktur. Bütün varlığımla sana yöneldim. Hamd senin, nimet senin, mülk senindir. Bütün bunlarda senin eşin ve ortağın yoktur.”

TERVİYE GÜNÜ: Zilhiccenin sekizinci günü. Haclıların bugün Mina'ya çıkmaları ve geceyi orada geçirmeleri sünnettir.

UDHİYE: Kurban Bayramı'nda kesilmesi vacip olan kurban.

URANE VADİSİ: Nemire Mescidi'nin güney kısmını da içine alan ve Arafat bölgesi içinde sayılmayan yer. Burada vakfe yapılması caiz olmaz.

VAKFE: Arafat ve Müzdelife'de belirli zaman ve sınırlar içinde bir süre dahi olsun bulunmak.

ZEMZEM: Kâbe'nin kenarındaki mübarek su. Bu su, Hz. İsmâil tarafından ve Allah'ın bir lütfu olarak çıkartılmış olup, Mekke'nin büyüyüp bir şehir olmasını sağlamıştır. Zira Cürhümî Arapları zemzem dolayısıyla Mekke'ye gelip yerleşmişlerdir. Zemzem, içenlere ferahlık veren, rengi, kokusu ve tadıyla nefis bir sudur. Hacılar Zemzem suyunu şifa niyetine içer ve memleketlerine dönerken zemzem getirirler. Peygamberimiz bir hadîs-i şeriflerinde: “Muhakkak ki bu su mübarektir. Açın yemeği, dertlinin şifasıdır.” buyurmuştur. Hz. İsmâil'den bir müddet sonra zemzem kuyusu kapatılmış, yeri belirsiz hâle getirilmiştir. Asırlar sonra Peygamberimiz'in dedesi Abdulmuttalib gördüğü bir rüya üzerine Kâbe'nin kenarını kazıp zemzemi çıkartmıştır. Resûlullah Efendimiz bir başka hadislerinde de, “İsmâil'in annesi suyun önünü akmasın diye toprakla

kapattı. Eğer kapatmasa idi zemzem devamlı akan bir nehir olurdu.” buyurmuştur.

Zemzem, ayakta ve kıbleye dönülerek içilir. Bu esnada:

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا وَّاسِعًا وَ شِفَاءً
مِّنْ كُلِّ دَاءٍ وَ سَقَمٍ

“Allâhumme innî es’elüke İlmen nâfiân ve rızkan vâsîân ve şifâen min külli dâin ve sakamin.” diye dua edilmesi çok sevaptır. Bu dua Resûlullah’a ait olup şu manaya gelir:

“Allah’ım Senden bana faydalı ilim vermeni, geniş rızık ih-san etmeni ve her türlü hastalık ve sıkıntıdan şifa vermeni diliyorum.”

MEZHEPLERE GÖRE HACCIN HÜKÜMLERİ

Şüphesiz ki, yüce Allah'ın farz kıldığı ibadetlerden biri olan hac içinde birçok görev ve bunların her biri ile ilgili fiki hükümler bulunmaktadır. Resûlullah ve ashabının çeşitli uygulamalarından yola çıkarak birçok mesele üzerinde görüş beyan eden ve kendi içtihatları ile uygulama yapılmasını isteyen büyük müçtehitler, İslam ümmeti için gerçek rahmet olarak kabul edebileceğimiz beyanlarda bulunmuşlardır.

Elbette müminler öncelikle kendi mensubu buldukları mezhebin görüşleri ile amel etmekte fakat diğer mezheplerin içtihatlarından da istifade etmektedirler.

Biz rehberimizin bu bölümünde konu ile ilgili olarak muhtasar açıklamalar yapmak ve hac menasikinde mezheplerin ortaya koydukları hükümleri bildirmek istiyoruz. Burada görüleceği gibi, bazen Hanefî mezhebine göre vacip olan bir uygulama Şâfiî mezhebine göre sünnet, yahut farz olabilmektedir.

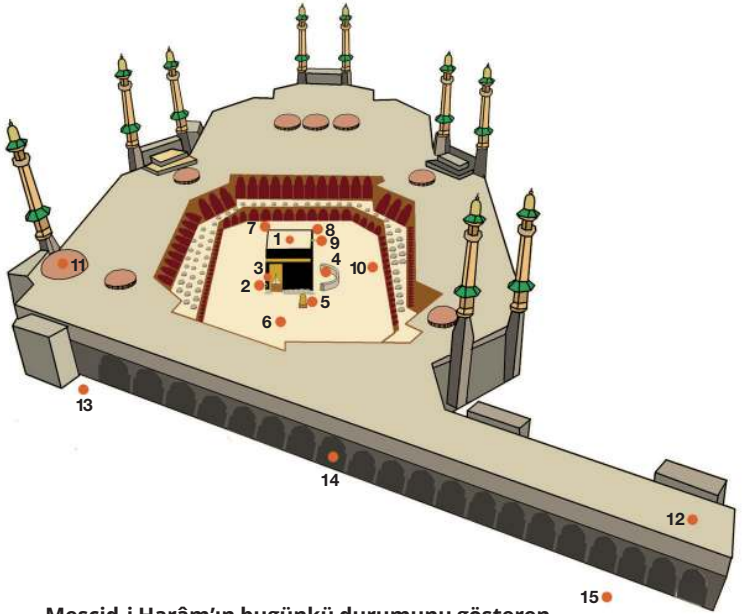
Nitekim umre yapmaya gücü yeten bir Müslüman'ın hayatında en az bir kez bu görevi yerine getirmesinin farz olduğunu söyleyen Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine rağmen, Hanefî ve Mâlikî mezhebi mensupları bunun sünnet-i müekkede olduğunu beyan etmişlerdir. Birçok konuda aynı hükmü koymuş olmalarına rağmen mezhep imamlarımızın zaman zaman değişik içtihatlarla ulaşmaları gerçekten bir rahmet olarak kabul edilmeli ve hayatlarını İslam dinine hizmete adanmış o büyük müçtehitler daima rahmetle anılmalıdır.

Amel	Hanefi	Mâlikî	Şâfi	Hanbelî
Haccın hükmü	Farz	Farz	Farz	Farz
Umrenin hükmü	Sünnet-i Müekkede	Sünnet-i Müekkede	Farz	Farz
Haccda ihram ve niyet	Şart	Rükün	Rükün	Rükün
Umrede ihram ve niyet	Şart	Rükün	Rükün	Rükün
ihramı mîkâta giymek	Vacip	Vacip	Vacip	Vacip
ihramdan hemen sonra telbiye	Vacip	Vacip	Sünnet	Sünnet
ihram için gusül	Sünnet	Sünnet	Sünnet	Sünnet
ihramdan önce koku	Sünnet	Sünnet	Sünnet	Sünnet
ihramdan sonra telbiye	Vacip	Vacip	Sünnet	Sünnet
İfrad ve Kirân için Kudüm tavafı	Sünnet	Vacip	Sünnet	Sünnet
Tavafa niyet	Şart	Vacip	Sünnet	Sünnet
Tavafa Hacerülesved'den başlamak	Vacip	Vacip	Sünnet	Sünnet
Tavafa Kâbe'yi sola almak	Vacip	Vacip	Şart	Şart
Gücü olan için tavafı yürüyerek yapmak	Vacip	Vacip	Şart	Şart
Tavafa cünüplük ve abdestsizlikten temizlenmek	Vacip	Şart	Sünnet	Şart
Tavafa beden, elbise ve mekânın temiz olması	Sünnet	Şart	Şart	Şart

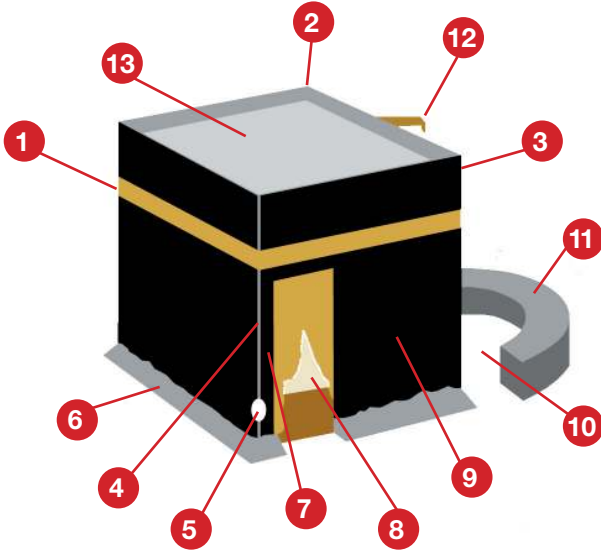
Amel	Haneffî	Mâlikî	Şâfiî	Hanbelî
Tavafin Hatim'in ve Hicr'in arkasından yapılması	Vacip	Şart	Şart	Şart
Tavafin Beytullah'ta yapılması	Şart	Şart	Şart	Şart
Tavafin yedi şavt olması	Vacip	Şart	Şart	Şart
Şavtların birbiri peşine olması	Sünnet	Vacip	Sünnet	Vacip
Tavafta avret yerlerinin örtülmesi	Vacip	Şart	Şart	Şart
Tavaf namazı (2 rekât)	Vacip	Vacip	Sünnet	Sünnet
Umre tavafı	Rükün	Rükün	Rükün	Rükün
Safâ ve Merve arasında sa'y yapmak	Vacip	Rükün	Rükün	Rükün
Sa'yı tavaftan sonra yapmak	Vacip	Vacip	Şart	Şart
Sa'ye niyet	Vacip	Şart	Şart	Şart
Sa'ya Safâ'dan başlamak	Vacip	Şart	Şart	Şart
Güçlü yetenlerin sa'yı yürüyerek yapması	Vacip	Vacip	Sünnet	Şart
Sa'yın yedi şavt olması	Vacip	Şart	Şart	Şart
Sa'yın şavtlarının peş peşe yapılması	Şünnet	Şart	Sünnet	Şart
Umrede tiraş veya kısaltma	Vacip	Vacip	Rükün	Vacip
Arefe gecesi Mina'da sabahlamak	Sünnet	Sünnet	Sünnet	Sünnet
Arafat'ta vakfe yapmak	Rükün	Rükün	Rükün	Rükün

Amel	Haneffî	Mâlikî	Şâfiî	Hanbelî
Vedâ tavafı	Vacip	Mendup	Vacip	Vacip
Teşrik günlerinde umre yapmak	Tahrîmen Mekruh	Sahih değildir	Kerahatla sahîh	Sahih
Taşlamaları tertiple yapmak	Sünnet	Vacip	Vacip	Vacip

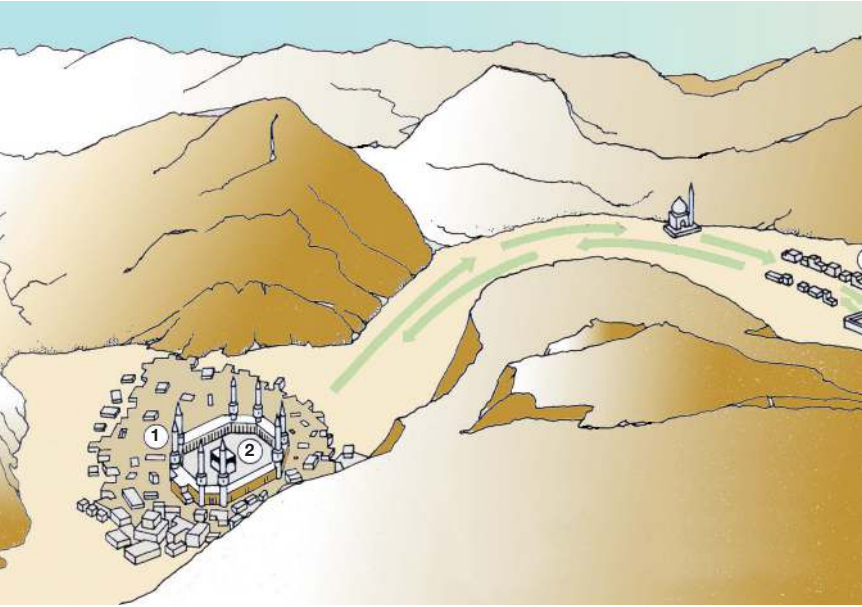
Mescid-i Harâm'ın bugünkü durumunu gösteren açıklamalı çizim

- 1- Kâbe-i Muazzama
- 2- Hacerülesved
- 3- Mültezem
- 4- Hatim
- 5- Makâm-ı İbrâhîm
- 6- Zemzem
- 7- Rûknüyemânî
- 8- Rûknüşşâmî
- 9- Altınoluk
- 10- Daru'n-Nedve'nin Bulunduğu Yer
- 11- Safâ
- 12- Merve
- 13- Daru'l-Erkam'ın Bulunduğu Yer
- 14- Bâbu's-Selâm
- 15- Hz. Hatice'nin Evinin Bulunduğu Yer

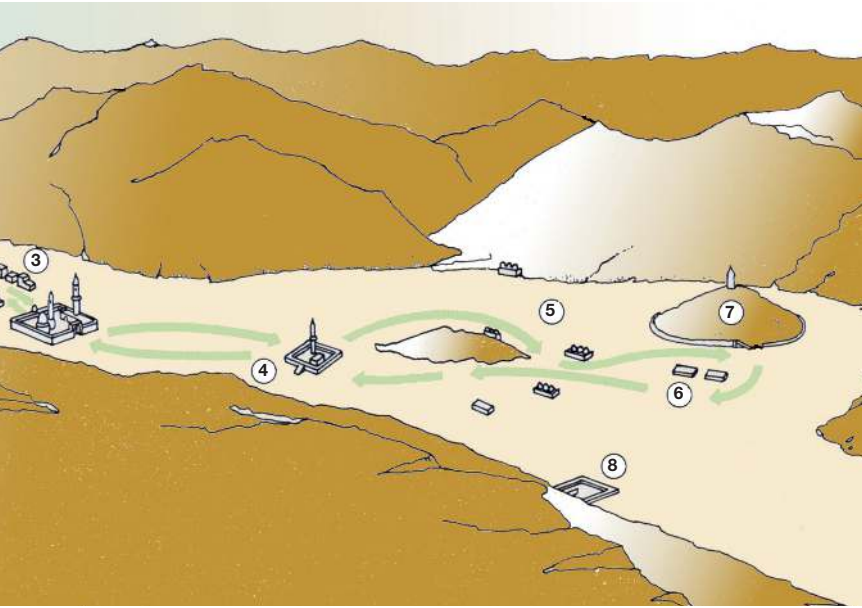
**Kâbe-i Muazzama'nın
bugünkü durumunu gösteren
açıklamalı bir çizim:**

- 1- Rüknyemânî
- 2- Rüküşşâmî
- 3- Rükülirakî
- 4- Rük-i Hacerülesved
- 5- Hacerülesved
- 6- Şazervan
- 7- Mültezem
- 8- Kâbe Kapısı
- 9- Kâbe Örtüsü
- 10- Hicr-i İsmâil
- 11- Hatim
- 12- Altınoluk
- 13- Kâbe'nin Damı

Mekke Planı

- 1- Mescid-i Harâm
- 2- Kâbe
- 3- Mina
- 4- Müzdelife
- 5- Arafat Sahası
- 6- Arafat Çadırları
- 7- Cebel-i Rahme
- 8- Mescid-i Nemire

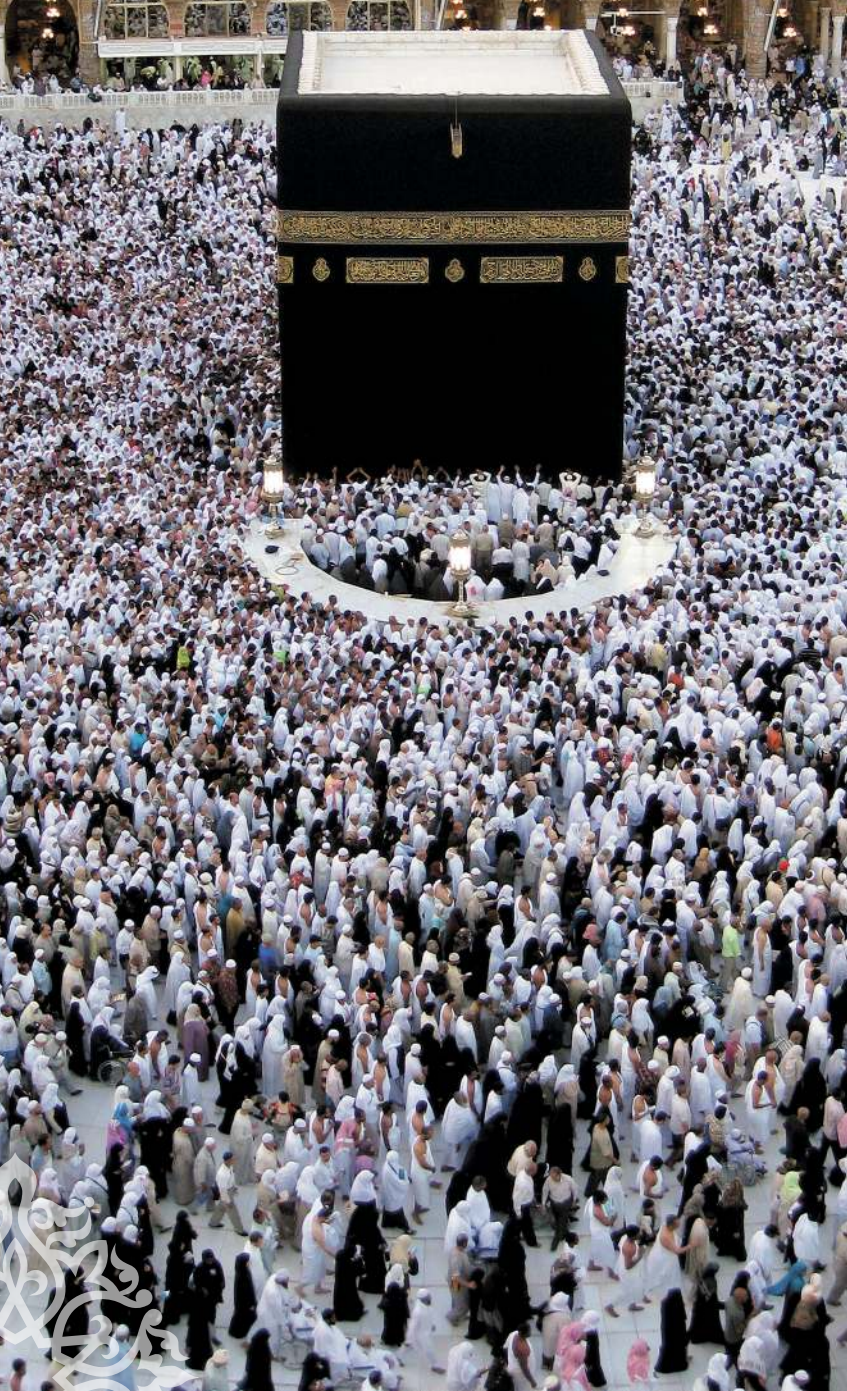
DUALAR

Dua kulu Allah'a yaklaştıran en önemli ibadetlerdendir. Özellikle tavaf ve sa'y sırasında okunan duaların kabul olacağına olan inançla ve büyük bir samimiyetle Allah'a yalvarılmalı; yardım, ümit ve başarı O'ndan istenmelidir. Biz rehberimizin bu bölümünde üzerinde ittifak edilmiş tavaf ve sa'y dualarını ve Türkçe anlamlarını vermek istiyoruz.

Hac ve umre ziyareti için bu kutsal topraklara gelmiş müminler kendi dilleri ile istedikleri duaları yapabilir, gönülden doğan niyazlarla Rablerine yalvarabilirler. Şüphesiz ki en güzel duaları sevgili Peygamberimiz yapmış, zaman zaman da bize nerede ve nasıl dua etmemiz gerektiğini açıklamıştır.

Arapça okumasını bilmeyenler bu metinlerin Türkçe anlamlarını okuyarak da dua edebilirler. Ve elbette sadece burada yazılı olanları değil, kendi istedikleri diğer duaları da yapabilirler. Hiç şüphesiz ki dua sadece dilde kaldığı ve yüreğe inmediği sürece daha az fayda verecektir. Asıl marifet bütün hâl ve hareketlerimizle yüce Allah'ın kulu olduğumuzu gösterebilmek, dil ile olduğú kadar, hâl ile de dua edebilmektir.

TAVAFIN 1. ŞAVTINDA OKUNACAK DUA

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا
حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ. وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. اللَّهُمَّ إِيْمَانًا بِكَ،
وَتَصْدِيقًا بِكِتَابِكَ وَوَفَاءً بِعَهْدِكَ، وَاتِّبَاعًا لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ وَ
حَبِيبِكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ، وَالْمُعَافَاةَ الدَّائِمَةَ فِي الدِّينِ وَالدُّنْيَا وَ
الْآخِرَةِ، وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ، وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ

Şanı yüce olan, her türlü noksanlıktan uzak bulunan Allah'ı tesbih ederim. Her türlü hamd Allah'a mahsustur. Allah'tan başka ilah yoktur ve Allah en büyüktür. Azamet sahibi Allah'tan başka güç ve kuvvet sahibi yoktur. Allah'ın da salat ve selâm ettiği Allah'ın resulü Muhammed'in üzerine salat ve selâm olsun. Ey Allah'ım! Sana, iman ederek, kitabını tasdik ederek, ahdini tutarak, Senin nebin ve sevgilin olan Muhammed (s.a.v.)'e uyarak geldim. Ey Allah'ım, ben af ve afiyetler istiyorum. Dinde olsun, dünya ve ahirette olsun daima afiyetler istiyorum. Cennetine kavuşmak ve cehenneminden kurtulmak istiyorum. (Bana bunları nasip eyle ya Rabbi!)

TAVAFIN 2. ŞAVTINDA OKUNACAK DUA

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْبَيْتَ بَيْتُكَ، وَالْحَرَمَ حَرْمُكَ، وَالْأَمْنَ أَمْنُكَ،
وَالْعَبْدَ عَبْدُكَ، وَأَنَا عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ، وَهَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ
بِكَ مِنَ النَّارِ، اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا
وَكَرِّهْهُ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ
الرَّاشِدِينَ. اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ
اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ

"Ey Allah'ım! Bu ev senin evindir. Güvenlik ise sadece senden gelen güvenliktir. Kul, senin kulundur. Ben de senin kulunum. Senin kulunun çocuğuyum. Burası cehennemden sana sığınanların yeridir. Ey Allah'ım! Bize imanı sevdir, onu kalbimizde süsle. Bizi, küfürden, günahattan ve isyandan tiksindir. Bizi doğruya erenlerden eyle. Ey Allah'ım! Bizi kullarını yeniden dirilteceğin günün azabından koru. Beni cennetine hesapsız girenlerden eyle."

TAVAFIN 3. ŞAVTINDA OKUNACAK DUA

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّكِّ وَ الشَّرِّكَ، وَ الشَّقَاقِ وَ النِّفَاقِ
وَ سُؤِ الأَخْلَاقِ وَ سُؤِ المَنْظَرِ وَ المُنْقَلَبِ فِي المَالِ وَ الأَهْلِ
وَ الوَلَدِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رِضَاكَ وَ الجَنَّةَ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ
سَخَطِكَ وَ النَّارِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ القَبْرِ، وَ أَعُوذُ
بِكَ مِنْ فِتْنَةِ المَحْيَا وَ المَمَاتِ

"Ey Allah'ım! Ben, şekten, şirkten, ayrılıktan, iki yüzlülükten, kötü ahlaktan, kötü görünüşten, malıma, aileme ve evlatlarıma çirkin bir dönüşten sana sığınırım. Ey Allah'ım! Hiç şüphesiz senin rızanı, cennetini istiyorum. Senin gazabından ve cehennemden yine sana sığınırım. Ey Allah'ım! Kabir fitnessinden de sana sığınırım, hayat ve ölümün fitnessinden de sana sığınırım."

TAVAFIN 4. ŞAVTINDA OKUNACAK DUA

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ حَجًّا مَبْرُورًا (اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهَا عُمْرَةً مَبْرُورَةً)، وَ
سَعِيًّا مَشْكُورًا، وَذَنْبًا مَغْفُورًا، وَعَمَلًا صَالِحًا مَقْبُولًا يَا عَالِمَ
مَا فِي الصُّدُورِ اَخْرِجْنِي يَا اَللّٰهُ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ
اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ مُوَجِبَاتِ رَحْمَتِكَ، وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ
وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ اِثْمٍ، وَالْغَنِيْمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ، وَ الْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ
وَ النِّجَاةَ مِنَ النَّارِ. رَبِّ قَنِّعْنِيْ بِمَا رَزَقْتَنِيْ، وَبَارِكْ لِيْ فِيْمَا
اَعْطَيْتَنِيْ، وَ اَخْلَفْ عَلَيَّ كُلَّ غَائِبَةٍ لِيْ مِنْكَ بِخَيْرٍ

"Ey Allah'ım! Bunu kabul edilmiş bir hac kıl. Çalışmalarımı şükretmeye değer çalışmalardan, günahlarımı affedilmiş günahlardan, amellerimi de sâlih ve makbul amellerden eyle. Ey kalplerde olanları bilen Allah'ım! Beni karanlıklardan aydınlığa çıkar ey Allah'ım! Ben senin rahmetini kazandıracak şeyleri, mağfiretini kazandıracak çalışmaları, her türlü günahlardan, kötülüklerden kurtuluşu, her türlü iyilikte zenginliği, cennete kavuşmayı ama cehennemden kurtulmayı istiyorum. Beni rızıklandırığın şeylere kanaat etmeyi, bunlardan bana verdiklerini bereketli kılmanı istiyorum. Benim bilmediğim ama senin bildiğin iyilikleri de bana ver."

TAVAFIN 5. ŞAVTINDA OKUNACAK DUA

اللَّهُمَّ أَظِلَّنِي تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِكَ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّكَ وَلَا
بَاقِيَ إِلَّا وَجْهَكَ وَاسْقِنِي مِنْ حَوْضِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَرْبَةَ هَنِيئَةٍ مَرِيئَةٍ لَا نَظْمُؤُ بَعْدَهَا أَبَدًا. اللَّهُمَّ
إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرٍ مَا سَأَلْتُكَ مِنْهُ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَنِعْمَهَا وَ
مَا يُقَرَّبُ بِنِيِّ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْ عَمَلٍ

“Ey Allah’ım! Beni arşının gölgesinden başka hiçbir gölgenin olmadığı ve senden başka hiçbir şeyin bâki olmadığı günde, arşının gölgesinde gölgelendir. Beni senin peygamberin olan Muhammed (s.a.v.)’in havuzundan bir daha hiç susamaya-
cak şekilde sula. Ey Allah’ım! Ben senden, senin peygamberin Muhammed (s.a.v.) hangi hayırları istemişse onları istiyorum. Ve senin peygamberin Muhammed (s.a.v.), hangi şeyden sana sığınmış ise onlardan ben de sana sığınyorum. Ey Allah’ım! Ben senden cenneti istiyorum. Cennet nimetlerini istiyorum. Cennete yaklaştıracak söz, fiil veya amelleri istiyorum.”

TAVAFIN 6. ŞAVTINDA OKUNACAK DUA

اللَّهُمَّ إِنَّ لَكَ عَلَيَّ حُقُوقًا كَثِيرَةً فِيمَا بَيْنِي وَبَيْنَ خَلْقِكَ،
اللَّهُمَّ مَا كَانَ لَكَ مِنْهَا فَاعْفِرْهُ لِي وَمَا كَانَ لِخَلْقِكَ فَتَحَمَّلْهُ
عَنِّي وَاعْنِينِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَبِطَاعَتِكَ عَنْ
مَعْصِيَتِكَ وَبِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ، يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ. اللَّهُمَّ
إِنَّ بَيْتَكَ عَظِيمٌ، وَوَجْهَكَ كَرِيمٌ، وَأَنْتَ يَا اللَّهُ حَلِيمٌ كَرِيمٌ
عَظِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي

*“Ey Allah’ım! Biliyorum, senin benim üzerimde pek çok hak-
kın bulunuyor. Yine senin yarattıklarınla benim aramda da
haklar var. Ey Allah’ım! Senin benim üzerimde olan haklarını
affeyle. Yarattıklarına ait olanların yükünü üzerimden kal-
dır. Helal olan nimetlerinle bana bolluk ver ve haramından
sakındır. Ey mağfireti bol olan Allah’ım! Sana itaat edip,
sana isyan etmekten, senin lütfuna kavuşup, senden baş-
kasına muhtaç olmaktan beni kurtar. Ey Allah’ım, şu evin
gerçekten de çok azametlidir. Sen de çok şerefliisin. Ve Sen
ey Allah’ım! Halîmsin, Kerîmsin, Azîmsin. Beni affeyle, çünkü
sen affetmeyi seversin.”*

TAVAFIN 7. ŞAVTINDA OKUNACAK DUA

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا كَامِلًا، وَيَقِينًا صَادِقًا، وَرِزْقًا وَاسِعًا
وَ قَلْبًا خَاشِعًا وَ لِسَانًا ذَاكِرًا وَ حَلَالًا طَيِّبًا وَ تَوْبَةً نَصُوحًا وَ
تَوْبَةً قَبْلَ الْمَوْتِ ، وَ رَاحَةً عِنْدَ الْمَوْتِ ، وَ مَغْفِرَةً وَ رَحْمَةً
بَعْدَ الْمَوْتِ وَ الْعَفْوَ عِنْدَ الْحِسَابِ وَ الْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَ النَّجَاةَ
مِنَ النَّارِ، بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ، رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا
وَ الْحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ

“Ey Allah’ım! Ben senden kâmil bir iman, sadık bir bilgi, geniş bir rızık, huşulu, titreyen, ürperen, korkan bir kalp, zikreden bir dil, temiz ve helal kazanç, samimi bir tevbe ve ölümden önce tevbe istiyorum. Ölüm anında kolaylık, ölümden sonra mağfiret ve rahmet ile hesap anında cennetine varmak ve cehennemden kurtulmak istiyorum. Ey aziz ve çok bağışlayıcı olan Allah’ım! Senin rahmetin çok geniştir. Rabbim, benim ilmimi artır ve beni sâlihlerden eyle. ”

SA'YİN 1. ŞAVTINDA OKUNACAK DUA

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
كَثِيرًا وَسُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ الْكَرِيمِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا،
لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَظِيمِ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ
حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ

"Allah en büyüktür. Allah en büyüktür. Allah en büyüktür. Allah büyüklüğün en büyüğüdür. Allah'a çok çok şükürler olsun, çünkü her türlü hamd O'na yapılır. Her şeyden münezze olan Allah azamet sahibidir. O'na gece gündüz, sonsuz hamedederiz. Azamet sahibi Allah'tan başka güç ve kuvvet sahibi yoktur. Tek olan Allah'ın kendisinden başka hiçbir ilah yoktur. O'nun ortağı da yoktur. Mülk ve iktidar O'nundur. Hamd O'nundur. O diriltir ve öldürür. O kendisi diridir ve hiç ölmez. Hayır da O'nun elindedir. O her şeye hakkıyla gücü yetendir. Ve dönüş de O'na olacaktır."

SA'YİN 2. ŞAVTINDA OKUNACAK DUA

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لِلَّهِ الْحَمْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ الْوَاحِدُ الْفَرْدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَ لَا
وَلَدًا وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَ لِيٍّ
مِنَ الدُّلِّ وَ كَبْرَهُ تَكْبِيرًا. اللَّهُمَّ إِنَّكَ قُلْتَ فِي الْكِتَابِ
الْمُنَزَّلِ أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ دَعْوَانَكُمْ كَمَا أَمَرْتَنَا رَبَّنَا
فَاغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ

"Allah en büyüktür. Allah en büyüktür. Allah en büyüktür. Hamd sadece Allah'adır. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O Allah ki, yalnızca bir tektir ve her şey kendisine muhtaçtır. Ve O Allah'ın ne yoldaşı, ne de çocuğu vardır. O'nun mülkünde ve iktidarında ortak olamaz, olmaz İşlerini yapması için bir yardımcıya ihtiyacı yoktur. Öyleyse, O Allah'ı en büyük bil ve öyle inan. Ey Allah'ım! Sen şüphesiz indirdiğin kitabında şöyle diyorsun: 'Bana dua edin, yalvarın, size hemen cevap verip duanızı kabul edeyim.' Rabbimiz! Bize emrettiğin gibi sana gelip yalvarıyoruz. Bizi affeyle. Çünkü sen hiçbir zaman vaadine muhâlefet etmezsin."

SA'YİN 3. ŞAVTINDA OKUNACAK DUA

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لِلَّهِ الْحَمْدُ رَبَّنَا أَتَمِّمْنَا لَنَا
نُورًا وَ اغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
الْخَيْرَ كُلَّهُ عَاجِلَهُ وَ آجِلَهُ وَ اسْتَغْفِرُكَ لِذَنْبِي وَ أَسْأَلُكَ
رَحْمَتَكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ رَبِّ اغْفِرْ وَ ارْحَمْ وَ اعْفُ وَ تَكْرَّمْ
وَ تَجَاوَزْ عَمَّا تَعَلَّمَ، إِنَّكَ تَعَلَّمَ مَا لَا نَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ
اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ

"Allah en büyüktür. Allah en büyüktür. Allah en büyüktür. Hamd sadece Allah'adır. Ey Rabbimiz! Bize nurunu tamamla. Bizi affeyle. Çünkü sen her şeyi yapmaya hakkıyla kadirsin. Ey Allah'ım! Senden hayrın hepsini istiyorum. Erken olanını da, geç olanını da istiyorum. Senden günahlarımın bağışlanmasını diliyorum. Ey merhametlilerin en merhametlisi! Senden aynı zamanda rahmetini de diliyorum. Ey Rabbim! Beni bağışla, bana rahmet et. Kusurlarımı affet, bildiğin günahlarımı da sil. Çünkü Sen bizim bilmediğimizi bilensin. Şüphesiz ki, Sen izzet sahiplerinin en yücesi ve en şereflişisin."

SA'YİN 4. ŞAVTINDA OKUNACAK DUA

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لِلَّهِ الْحَمْدُ، اللَّهُمَّ
إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعْلَمُ، وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا
تَعْلَمُ وَ أَسْتَغْفِرُكَ مِنْ كُلِّ مَا تَعْلَمُ إِنَّكَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ
الصَّادِقُ الْوَعْدُ الْأَمِينُ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ كَمَا هَدَيْتَنِي
لِلْإِسْلَامِ أَنْ لَا تَنْزِعَهُ مِنِّي حَتَّى تَتَوَقَّأَنِي وَ أَنَا مُسْلِمٌ

“Allah en büyüktür. Allah en büyüktür. Allah en büyüktür. Hamd sadece Allah’adır. Allah’tan başka hiçbir ilah yoktur. Allah’ım, ben Senden Senin bildiğin hayırları diliyorum. Senin bildiğin kötülüklerden de sana sığınyorum. Ve Senin bildiğin her şeyden de Senden bağışlanmamı istiyorum. Çünkü bütün gayb âlemini ve bizim bilmediğimizi, her şeyi bilen yalnız Sensin. Allah’tan başka ilah yoktur. Ki O Allah tek mülk ve iktidar sahibidir, tek gerçek olan Haktır ve Mübîndir. Muhammed de Allah’ın resulüdür. O da her şeyi doğru söyleyen ve vaadine güveniliridir. Ya Rabbi beni İslam ile hidayetlendirdiğin gibi, ondan da ayırma. Beni Müslüman olarak vefat ettir.”

SA'YİN 5. ŞAVTINDA OKUNACAK DUA

اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ وَ لِلّٰهِ الْحَمْدُ سُبْحَانَكَ مَا
شَكَرْنَاكَ حَقَّ شُكْرِكَ يَا اَللّٰهُ، سُبْحَانَكَ مَا اَعْلَى شَأْنِكَ يَا
اَللّٰهُ، اَللّٰهُمَّ حَبِّبْ اِلَيْنَا الْاِيْمَانَ وَ زَيِّنْهُ فِي قُلُوْبِنَا، وَ كَرِّهْ
اِلَيْنَا الْكُفْرَ وَ الْفُسُوْقَ وَ الْعِصْيَانَ وَ اجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِيْنَ،
رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَ يَسِّرْ لِي اَمْرِي

“Allah en büyüktür, Allah en büyüktür, Allah en büyüktür. Hamd sadece Allah’adır. Allah’ım! Sen her şeyden münezzehsin. Biz Sana gereği gibi, Senin hakkın olduğu gibi şükredemiyoruz. Seni Sana layık olan şekliyle tenzih ederiz. Ey Allah’ım! Bize imanı sevdir. Onu gönüllerimize, kalplerimize nakşet. Bizi küfürden, fasıklıktan, sana isyan etmekten tiksindir. Ve bizi doğru yola erenlerden eyle. Ey Rabbim! Kalbimi aç, gönlümü genişlet. Ve işlerimi de kolay eyle.”

SA'YİN 6. ŞAVTINDA OKUNACAK DUA

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لِلَّهِ الْحَمْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَحْدَهُ صَدَقَ وَعْدُهُ، وَ نَصَرَ عَبْدَهُ، وَ هَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ، لَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ
الْكَافِرُونَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَ التَّقَى، وَ الْعَفَاةَ وَ
الْغِنَى اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَالَّذِي نَقُولُ وَ خَيْرًا مِمَّا نَقُولُ

*“Allah en büyüktür, Allah en büyüktür, Allah en büyüktür
Hamd sadece Allah’adır. Tek olan Allah’tan başka ilah yok-
tur. Ki O Allah, vaadine sadıktır. Kuluna yardım eder. İslam’a
düşmanlık eden grupları da tek başına hezimete uğrattır ve
uğrattırmıştır da. Allah’tan başka ilah yoktur. O’ndan başkasına
da ibadet ve kulluk etmeyiz. Kâfirler hoş görmese de O’nun
dini en doğru dindir. Ey Allah’ım! Kendim için hidayet ve tak-
va diliyorum. Af ve zenginlik diliyorum. Allah’ım! Hamd Sana
mahsustur. Bunu dilimizle de söylüyoruz. Bu söyledigimiz ne
güzelidir.”*

SA'YİN 7. ŞAVTINDA OKUNACAK DUA

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ
كَثِيرًا اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيَّ الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قَلْبِي، وَكْرَهُ إِلَيَّ
الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ، وَاجْعَلْنِي مِنَ الرَّاشِدِينَ
رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ، وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ، وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ، إِنَّكَ
تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ

“Allah en büyüktür, Allah en büyüktür, Allah en büyüktür, O’nu büyüklerin en büyüğü olarak tekbirle anarım. Allah’a çok çok şükürler olsun. Allah’ım! Bana imanı sevdire. Onu, gönlüme, kalbime nakşet. Beni küfürden, fasıklıktan, Sana isyan etmekten tiksindir. Ve beni doğru yola erenlerden eyle. Rabbim! Bana merhamet et, beni bağışla. Bana ikram et ve sadece senin bildiklerini de affeyle. Çünkü, bizim bilmediklerimizi Sen elbette biliyorsun. Ve Sen hiç şüphe yok ki, ikram edenlerin, affedenlerin en izzetlisisin.”

SA'Y TAMANLANDIKTAN SONRA OKUNACAK DUA

رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ مِنَّا، وَ عَافِنَا وَ اعْفُ عَنَّا وَ عَلَى طَاعَتِكَ وَ
شُكْرِكَ أَعِنَّا، وَ عَلَى غَيْرِكَ لَا تَكِلْنَا، وَ عَلَى الْإِيمَانِ وَ
الْإِسْلَامِ الْكَامِلِ جَمِيعًا تَوَفَّنَا وَ أَنْتَ رَاضٍ عَنَّا. اَللّٰهُمَّ
ارْحَمْنِي بِتَرْكِ الْمَعَاصِي مَا أَبْقَيْتَنِي وَ ارْحَمْنِي أَنْ أَتَكَلَّفَ مَا
لَا يَعْينِي، وَ ارزُقْنِي حُسْنَ النَّظَرِ، فِيمَا يُرْضِكَ عَنِّي يَا
أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

“Ey Rabbimiz! Bizden kabul buyur. Bize afiyet ver. Bizi bağışla. Sana itaat etmekte ve şükretmekte bize yardım eyle. Senden başkasını bize vekil kılma. Tam ve kâmil bir iman ve İslam’a ulaşmamız için bize yardım et. Bizi Senin razı olacağın şekilde vefat ettir. Allah’ım! Bana acı. Beni yaşattığın sürece, bende kalan isyanla ilgili her şeyden uzaklaşmama yardımcı ol. Allah’ım bana acı ki, işe yaramaz boş işlerle uğraşmayı zor göreyim. Beni Senin razı olacağın şeylerle rızıklandır, ey merhametlilerin en merhametlisi Allah’ım!”

BAZI ARAPÇA KELİMELER

Arapça dünyanın en zengin ve güzel dillerinden biridir. Yüce Allah Kur'ân-ı Kerîm'i Arapça olarak inzal etmiş, sevgili Peygamberimiz de hayatı boyunca Arapça konuşmuştur.

Hac veya umre için Hicaz bölgesine gelen Müslümanlar burada konuşulan dile aşına olur ve onu öğrenmeye çalışırlarsa elbette hayırlı bir iş yapmış olurlar. Biz burada onların en azından günlük işlerinde kendilerine lazım olabilecek bazı Arapça kelimeleri ve anlamlarını veriyoruz. Kelimelerin asıl Arapça metinleri yanında okunuşları Latin harfleriyle de gösterilmiş ve ne manaya geldiği not edilmiştir. Özellikle genç hacılarımızın pratik Arapça için gerekli olan kelime haznesine sahip çıkmaları ve bunları öğrenmeleri beklenir.

Es-Saydeliyyetu	الصَّيْدَلِيَّةُ	Eczane
El-Musteşfâ	المُسْتَشْفَى	Hastane
Ed-Devâu	الدَّوَاءُ	ilaç
Elemun	الْأَمُّ	Ağrı
Sudâun	صُدَاعٌ	Baş ağrısı
İshâlun	إِسْهَالٌ	İshâl
Berdun	بَرْدٌ	Üşütme
Ed-Dağtu	الضَّغَطُ	Tansiyon
Ed-Demu	الدَّمُ	Kan
El-Funduku	الْفُنْدُقُ	Otel
El-Unvânu	العُنْوَانُ	Adres
Leylen	لَيْلًا	Geceleyin
Nehâren	نَهَارًا	Gündüzün
Mesâen	مَسَاءً	Akşamleyin
Meftûhun	مَفْتُوحٌ	Açık
Muğlakun	مُغْلَقٌ	Kapalı
Vâhidun	وَاحِدٌ	Bir
İsnâni	إِثْنَانٍ	İki
Selâsetun	ثَلَاثَةٌ	Üç
Erbaatun	أَرْبَعَةٌ	Dört
Hamsetun	خَمْسَةٌ	Beş
Sittetun	سِتَّةٌ	Altı
Seb'atun	سَبْعَةٌ	Yedi
Semâniyetun	ثَمَانِيَةٌ	Sekiz
Tis'atun	تِسْعَةٌ	Dokuz

Aşeretun	عَشْرَةٌ	On
İşrûne	عِشْرُونَ	Yirmi
Hamsûne	خَمْسُونَ	Elli
Mietun	مِائَةٌ	Yüz
Elfun	أَلْفٌ	Bin
Yevmul-Cum'ati	يَوْمُ الْجُمُعَةِ	Cuma
Yevmus-Sebti	يَوْمُ السَّبْتِ	Cumartesi
Yevmul-Ehadi	يَوْمُ الْأَحَدِ	Pazar
Yevmul-İsneyni	يَوْمُ الْاِثْنَيْنِ	Pazartesi
Yevmus-Sulesâi	يَوْمُ الثُّلَاثَاءِ	Salı
Yevmul-Erbiâi	يَوْمُ الْأَرْبِعَاءِ	Çarşamba
Yevmul-Hamîsi	يَوْمُ الْخَمِيسِ	Perşembe
Et-Tâiratu	الطَّائِرَةُ	Uçak
El-Matâru	الْمَطَارُ	Havaalanı
El-Afşu	الْعَفْشُ	Valiz
Bagdûnesun	بَقْدُونَسٌ	Maydonoz
Evvelu merratin	أَوَّلُ مَرَّةٍ	İlk defa
El-Ân	الْآنَ	Şimdi
Ba'de sâatin	بَعْدَ سَاعَةٍ	Bir saat sonra
Kable sâatin	قَبْلَ سَاعَةٍ	Bir saat önce
Hunâ	هُنَا	Burası
Hâzâ	هَذَا	Bu
Ene	أَنَا	Ben
Ente	أَنْتَ	Sen
Entum	أَنْتُمْ	Siz
Nahnu	نَحْنُ	Biz

Huve	هُوَ	O
Hum	هُمْ	Onlar
Urîdu en ezhebe ilel-Harami	أُرِيدُ أَنْ أَذْهَبَ إِلَى الْحَرَمِ	Hareme gitmek istiyorum
Kem riyâlen turîdu?	كَمْ رِيَالًا تُرِيدُ؟	Kaç Riyal istiyorsun?
Urîdu hamsîne riyâlen	أُرِيدُ خَمْسِينَ رِيَالًا	50 Riyal istiyorum
Hâzâ kesîrun cidden	هَذَا كَثِيرٌ جِدًّا	Bu gerçekten çok
Haffid kalîlen	حَقِصٌ قَلِيلًا	Biraz indirim yap
Kem adedukum?	كَمْ عَدَدُكُمْ؟	Kaç kişisiniz?
Aşeratu eşhâsin	عَشْرَةُ أَشْخَاصٍ	On kişiyiz
En-neferu biriyâleyni	الْفَرُّ بِرِيَالَيْنِ	Kişi başı 2 Riyal
Mescidu Kubâ	مَسْجِدُ قُبَاءَ	Kubâ Mescidi
Mescidul-Kibleteyn	مَسْجِدُ الْقِبْلَتَيْنِ	Mescid-i Kibleteyn
Cebele Uhud	جَبَلُ أُحُدٍ	Uhud Dağı
Ġâra Hirâ	غَارُ حِرَاءَ	Hira Mağrası
Ġâra Sevr	غَارُ ثَوْرٍ	Sevr Mağrası
Yevmul-Arefeti	يَوْمُ الْعَرَفَةِ	Arefe günü
Yevmun-Nahri	يَوْمُ النَّحْرِ	Bayram günü
Salâtul-Fecri	صَلَاةُ الْفَجْرِ	Sabah namazı
Salâtuz-Zuhri	صَلَاةُ الظُّهْرِ	Öğle namazı
Salâtul-Asri	صَلَاةُ الْعَصْرِ	İkinci namazı
Salâtul-Mağribi	صَلَاةُ الْمَغْرِبِ	Akşam namazı
Salâtul-İşâi	صَلَاةُ الْعِشَاءِ	Yatsı namazı
El-Ahdaru	الْأَخْضَرُ	Yeşil

El-Esvedu	الْأَسْوَدُ	Siyah
El-Ebyadu	الْأَبْيَضُ	Beyaz
El-Ahmeru	الْأَحْمَرُ	Kırmızı
El-Esferu	الْأَصْفَرُ	Sarı
El-Ezraku	الْأَزْرَقُ	Mavi
El-İnebu	الْعِنَبُ	Üzüm
Et-Temru	التَّمْرُ	Hurma
Es-Sûku	السُّوقُ	Pazar yeri
Et-Tuffâhu	التَّفَّاحُ	Elma
El-Battîhu	البَطِيخُ	Karpuz
El-Burtukâlu	الْبُرْتُقَالُ	Portakal
Eynel Mescid-i Harâm	أَيْنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ؟	Mescid-i Harâm nerede?
Hâzâ beytullâhi	هَذَا بَيْتُ اللَّهِ	Bu Beytullah'tır.
Eyne's-Safâ vel-Mervetu?	أَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ؟	Safâ ve Merve nerede?
Urîdu Câlûnen	أُرِيدُ جَالُونَا	1 bidon istiyorum.
Eyne Mektebul Mefdûkati?	أَيْنَ مَكْتَبِ الْمَفْقُودَاتِ؟	Kayıp bürosu nerededir?
Eda'tu nukûdî	أَضَعْتُ نُقُودِي	Paramı kaybettim.
Şantatî (Hakîbetî)	سَتَّطِي (حَقِيبِي)	Çantam
El-Hiyâru	الْخِيَارُ	Salatalık
El-Hassu	الْحَسُّ	Marul
El-Basalu	لَبْصَلُ	Soğan
El-Hubzu	الْخُبْزُ	Ekmek
El-Mâu	الْمَاءُ	Su
El-Milhu	الْمِلْحُ	Tuz

Es-Sukkeru	السُّكَّرُ	Şeker
Kamîsun	قَمِيصٌ	Gömlek
Sikkînun	سِكِّينٌ	Bıçak
Miftâhun	مِفْتَاحٌ	Anahtar
Mil'akaton	مِلْعَقَةٌ	Kaşık
Şevketun	شَوْكَةٌ	Çatal
Ene Hac Turkiyyun	أَنَا حَاجٌ تُرْكِيٌّ	Ben Türk hacısıyım.
Men ente?	مَنْ أَنْتَ؟	Sen kimsin?
Min eyne ente?	مِنْ أَيْنَ أَنْتَ؟	Nerelisin?
Ene min Almanya	أَنَا مِنْ أَلْمَانِيَا	Ben Almanya'dan geliyorum.
Ehlen ve sehlen	أَهْلًا وَسَهْلًا	Hoş geldiniz
Ehlen bikum	أَهْلًا بِكُمْ	Hoş bulduk
Tâbat evkâtukum	طَابَتْ أَوْقَاتُكُمْ	İyi günler
Hel yûcedu indekum	هَلْ يَوْجَدُ عِنْدَكُمْ؟	Sizde var mı?
Ene min cemaati Millî Görüş	أَنَا مِنْ جَمَاعَةِ مِلِّي كُورُش	Ben Millî Görüş teşkilatındanım
El-Cevâzu	الْجَوَازُ	Pasaport
Et-Te'şîratu	التَّائِشِيرَةُ	Vize
El-îkâmetu	الْإِقَامَةُ	Oturum
Es-Sâiku	السَّائِقُ	Şoför
El-îstirâhatu	الْإِسْتِرَاحَةُ	Mola
El-Vudû'u	الْوُضُوءُ	Abdest
El-Mağsilu	الْمَغْسِلُ	Lavabo
Bikem?	بِكَمْ؟	Kaç?

Metâ?	مَتَى؟	Ne zaman?
Men?	مَنْ؟	Kim?
Eyne?	أَيْنَ؟	Nerede?
El-Yevm	الْيَوْمَ	Bugün
Ĝaden/Bukrah	عَدَاً / بُكْرَه	Yarın
Hâzel-Usbûa	هَذَا الْأُسْبُوعَ	Bu hafta
Hâzeş-Şehru	هَذَا الشَّهْرَ	Bu ay
Hâzihis-Senetu	هَذِهِ السَّنَةَ	Bu sene
El-Kâdimu	الْقَادِمُ	Gelecek
El-Mâdiyyu	الْمَاضِي	Geçmiş

